

ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ 1854¹

(Ἐκ τῶν Διπλωματικῶν Ἀρχείων τοῦ Ὑπουργείου
Ἐξωτερικῶν καὶ Ναυτικῶν τῆς Γαλλίας)

ΗΛΙΑ ΠΑΝΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Διδάκτορας Νεωτέρας Ἱστορίας Πανεπιστημίων
Ἀθηνῶν καὶ Παρισίων

γματοποιήθησαν οὐσιώδεις βελτιώσεις καὶ ἐπεκτάσεις. Τὸ δίκτυον τῶν ὑποκαταστημάτων καὶ πρακτορείων κατὰ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἠδξήθη κατὰ τὴν δεκαετίαν αὐτὴν κατὰ 40 μονάδες περίπου (ἀπὸ 133 εἰς 170), προβλέπεται δὲ ὅτι θὰ ἀδξηθῇ ἀκόμη περισσότερο εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον. Ὅλα σχεδὸν τὰ νέα ὑποκαταστήματα ἐστεγάσθησαν εἰς νέα κτίρια διαθέτοντα τὰς πλέον συγχρονισμένας ἐγκαταστάσεις πού παρέχουν ἄνεσιν εἰς τὴν πελατεῖαν καὶ τὸ προσωπικόν.

Παραλλήλως, ἐπεξετάθησαν τεραστίως αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἀρκεῖ νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι αἱ καταθέσεις τῆς ἠδξήθησαν ἀπὸ 3 δισεκ. τὸ 1955 εἰς 21 δισεκατ. περίπου τὸ 1965 καὶ αἱ χορηγήσεις ἀντιστοίχως ἀπὸ 3,2 δισεκατ. εἰς 18 δισεκατ. Ὁ ὄγκος τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς ἠδξήθη ἀναλογικῶς ἀκόμη περισσότερο, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ ἀριθμὸς τῶν συναλασσομένων με αὐτὴν. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὸ 1955 οἱ καταθέται ἀνῆρχοντο εἰς 83.000 περίπου, ἐνῶ σήμερον φθάνουν σχεδὸν τοὺς 900.000.

Φυσικὴ συνέπεια τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς κατὰ τὰ τελευταῖα 10 ἔτη ἦτο ἡ ἀύξησης τῆς ἀκτινοβολίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Χάρης εἰς τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν πού διαθέτει ἡ Τράπεζα συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν προσέλκυσιν ξένων κεφαλαίων καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν ἐπιχειρηματικῶν συνδυασμῶν διὰ τῆς συνεργασίας ξένων κεφαλαιούχων καὶ ἐπιχειρηματιῶν με τὸν ἑλληνικὸν βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κόσμον. Ἰδιαιτέρως ἐπιτυχῆς ἦτο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ ἴδρυσις, τὸ 1963, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως με τὴν συμβολὴν δεκάδος ἐκ τῶν μεγαλύτερων πιστοδοτικῶν οργανισμῶν τοῦ κόσμου. Ὁ ὀργανισμὸς αὐτὸς διαθέτει ἤδη μετοχικὸν κεφάλαιον 300 ἑκατ. καὶ αἱ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας του μέχρι 30 Ἰουνίου 1966 ἐγκριθεῖσαι ἐργασίαι εἶχον φθάσει τὸ ποσὸν τῶν 372 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ κ. Ἰωάννου Παρασκευοπούλου, παλαιοῦ ἐξέχοντος στελέχους τῆς Τραπεζῆς καὶ τραπεζικῆς προσωπικότητος διεθνοῦς κύρους, τὸ Ἴδρυμα τὸ ὁποῖον ἐώρτασεν ἐφέτος τὴν 125^{ην} ἐπέτειον ἀπὸ τῆς συστάσεώς του συνεχίζει τὴν λαμπρὰν ἐθνωφελῆ του δραστηριότητα εἰς ὅλους τοὺς καιρίους τομεῖς τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἀμαλίαπολις

Οὐδεὶς, ἐξ ὧσων γνωρίζομεν, τῶν ἱστορικῶν, Ἑλλήνων ἢ ξένων, ἀναφέρει τὴν εἰς Θεσσαλίαν κατ' Ἰούνιον τοῦ 1854 ἀποστολὴν τοῦ γάλλου προξένου Σύρου Α. Guerin πρὸς ἀπόσβειν τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ μάλιστα ὅτι ἡ περὶ ἀποστολῆς Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν προξένων εἰς Θεσσαλίαν ἰδέα ὀφείλεται εἰς ἐπινόησιν τοῦ Γάλλου ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ Forth Rouen, συγγενοῦς τοῦ πρώτου μεταπελευθερωτικοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Α. Rouen.

Ὡς εἶναι γνωστὸν ἡ Γαλλία καὶ Ἀγγλία πρὸς κατάπνιξιν τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπεῖρῳ καὶ Μακεδονίᾳ ἐπαναστάσεως τοῦ 1854, κατὰ τὸν μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας Κριμαϊκὸν πόλεμον, κηρύξασαι ὡς σύμμαχοι τῆς Τουρκίας τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ρωσίας ἀπεβίβασαν εἰς Πειραιᾶ τὴν 13)25 Μαΐου 1854 στρατὸν κατοχῆς, ὁ ὁποῖος παρέμεινε, καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1856 συναφθεῖσαν συνθήκην εἰρήνης, ἐν Ἑλλάδι ἀποχωρήσας κατὰ Φεβρουάριον 1857. Μάλιστα ὁ Γάλλος ὑποναύαρχος καὶ διοικητῆς τῆς ἐν Ἀνατολῇ ναυτικῆς μοίρας Β. Tinan, κατ' ἐκθεσίν του πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου Μεσογείου ἀντιναύαρχον Hamelin², ἐπισκεφθεὶς ἀπὸ Μαρτίου 1854 τὴν Ἀμαλίαπολιν Θεσσαλίας, ὀπόθεν ἀνεφωδιάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπαναστάται, ὄχι μόνον ἐγνώρισεν εἰς τοὺς κατοίκους «τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν (Γαλλίας) νὰ ὑπερασπίσωμεν ἀντὶ πάσης θυσίας τὸ τουρκικὸν ἔδαφος», ἀπειλήσας, ὅτι «θὰ ὑφίσταντο αὐστηρὰ ἀντίποινα ἐκ μέρους ἡμῶν (Γαλλίας), ἂν ἐβοήθουν τοὺς ἐπαναστάτας», ἀλλὰ καὶ μιμούμενος τὸν κατὰ τὸ 1825 Γάλλον συνάδελφόν του Drouault, ὅστις εἶχε συμβουλεύσει τὸν Αἰγύπτιον Ἰμβραῆμ νὰ μὴ ἀποβιβασθῇ εἰς Σάμον, ἀλλ' εἰς Μεσσηνίαν, συνεβούλευσε τὰς εἰς Βόλον ἀφιχθεῖσας τέσσαρας τουρκικὰς μετὰ στρατοῦ φρεγάτας νὰ ἀποβιβάσουν τὸν στρατὸν εἰς τὴν παραλίαν Ἀλμυροῦ, ἀφ' ἐνός μὲν πρὸς λύσιν τῆς παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν πολιορκίας τῆς πόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς ἐκδίωξιν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ χωρίου Πλατάνου τῆς ἐπαρχίας Ἀλμυροῦ (Ε 20).

Ἄν καὶ ὁ βασιλεὺς Ὅθων τὴν ἐπομένην τῆς ἀφίξεως τοῦ στρατοῦ κατοχῆς ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὰς Γαλλίας Rouen καὶ Ἀγγλίας Wyse, ὅτι θὰ ἐτήρει

1. Μετὰ περιγραφῆς τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὸ 1850 ὑπὸ τοῦ Γάλλου προξένου Grasset (Ε 1).

Τὰ ἐν τῷ τέλει τῆς μελέτης κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν δημοσιευόμενα 28 ἀνέκδοτα ἐγγραφα ἀπέκινται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας (Προξενικῆ-Ἐμπορικῆ καὶ Πολιτικῆ Ἀλληλογραφία) ὡς καὶ εἰς τὰ Ἐθνικὰ Ἀρχεῖα Παρισίων (Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν), γίνεται δὲ παραπομπὴ διὰ τοῦ κεφαλαίου Ε (= ἐγγραφοῦ) καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν, ἦτοι Ε1 - Ε19 (Ὑπουργεῖον Ἐξωτ/κῶν) καὶ Ε 20 - Ε 28 Ὑπουργεῖου Ναυτικῶν.

2. Ὁ ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Hamelin στόλος τῆς Μεσογείου (21 πλοῖα) καὶ ὁ ὑπὸ τὸν ἀντιν. Bruat στόλος τοῦ Ὠκεανοῦ (10 πλοῖα) ἠνώθησαν ὑπὸ τὸν Hamelin, ἡ δὲ ναυτικὴ μοῖρα τοῦ ὑποναύαρχου Tinan «προωρισμένη νὰ δράσῃ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Ἑλλάδος» εἶχε 14 πλοῖα, ἐξ ὧν 9 ἀτμοκίνητα. Ἐφημ. Παρισίων Moniteur Universel 25.5.1854.

αύστηράν ουδετερότητα ἔναντι τῆς Τουρκίας (Ε 6), ἡ δὲ ὑπὸ τούτων ἐπιβληθεῖσα Κυβέρνησις διέταξε τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφὴν τῶν ἀρχηγῶν ἐπαναστάσεως, ἐξ ὧν εἶχον ἐπιστρέψει (Ε 21) οἱ περισσότεροι ἐξ Ἡπείρου, ἐν τούτοις ὁ Γάλλος πρεσβευτὴς Rouen φοβούμενος τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ παραμονὴν τοῦ Χατζηπέτρου, σχεδιάζοντος προσβολὴν τῶν Τρικάλων³, ἀναγγέλλει εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν ὑπουργὸν τοῦ Drouyn Lhuys τὸ ἐπινοηθὲν πρὸς ἀπόσβεσιν τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως σχέδιόν του: «... Ἐν Θεσσαλίᾳ ἀτυχῶς αἱ κερδηθεῖσαι τελευταίως παρὰ

Ἐπιτρόπων ἐπιφορτισμένων τὴν μελέτην τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων καὶ νὰ ἐπιζητήσουν νὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὸ καθῆκον τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ν' ἀποκαταστήσουν, ἂν εἶναι δυνατόν, τὴν μεταξὺ τῶν Τουρκικῶν καὶ Ἑλληνικῶν ἀρχῶν καλὴν ἁρμονίαν. Εὐτυχῶς εἶχον πρὸχειρον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης τὸν Guerin, τὸν ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης εἶχε θέσει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ στρατηγοῦ Forey⁴ καὶ ὅστις πρὸς στιγμὴν οὐδὲν εἶχε πλέον νὰ κάμῃ ἐν Ἀθήναις. Ὁ Guerin κατοικεῖ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ 25 ἐτῶν. Γνωρίζει τοὺς Ἑλλη-

ΟΘΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

τοῦ Χατζηπέτρου ἐπιτυχίαι κατέστησαν τὴν εἰρήνευσιν τῆς ἐπαρχίας ταύτης πολὺ δυσκολωτέραν... Ἐσκέφθην, ὅτι δύναμαι εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας νὰ θέσω εἰς ἐκτέλεσιν σχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶχον συλλάβει ἀπὸ μακροῦ καὶ τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, δηλ. τὴν εἰς τὰ σύνορα ἀποστολῆν

3. Πρβλ. τηλεγράφημα ἐκ Βιέννης τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδος Mornicle Chronicle ἐν τῇ ἐφημερίδι Παρισίων Moniteur Universel τῆς 25.6.1854. Τὰ Τρίκαλα κατὰ τὸν περιγράψαντα τὴν Θεσσαλίαν τὸ 1854 Μ. Βρετὸν ἠρίθμουν 12.000 κατοίκους. Moniteur Universel 26.3.1854. Πρβλ. καὶ περιγραφὴν τῆς Θεσσαλίας τοῦ 1850 ὑπὸ τοῦ Γάλλου προξένου Grasset (Ε 1).

νας καὶ γνωρίζει πῶς πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ αὐτούς. Οὐδεὶς ἦτο ἱκανὸς περισσότερον αὐτοῦ νὰ κερδήσῃ τὸν Χατζηπέτρον καὶ Τσάμην Καρατάσον κτλ. Οὗτος εἶναι δυνατόν νὰ κερδήσῃ αὐτούς καὶ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα» (Ε 2).

Οὕτω γενομένου δεκτοῦ τοῦ Γαλλικοῦ τούτου σχεδίου παρὰ τοῦ Ἑγγλοῦ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ, τοῦ «αἵμα-λότου τοῦ ὑπουργοῦ κατοχῆς»⁵ βασιλέως Ὁθωνος καὶ τοῦ

4. Ἀρχηγὸς τοῦ ἀποβιβασθέντος τὴν 13/25 Μαΐου εἰς Πειραιᾶ σώματος κατοχῆς τῆς Γαλλίας.

5. δηλ. Καλλέργη. E. Driault et M. Lheritier: Histoire diplomatique de la Grece de 1821 a nos jours Paris 1925 Vol. II P. 396. E 12.

«τυραννικοῦ δικτάτορος»⁶ ἐπὶ τῶν Στρατῶν ὑπουργοῦ Καλλέργη ἀποστέλλονται οἱ πρόξενοι Guerin Γαλλίας (E 6) καὶ Merlin Ἀγγλίας (E 13) εἰς Θεσσαλίαν, ἵνα ἐπιτύχουν τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφὴν τοῦ Χατζηπέτρου καὶ τῶν ἐν Πηλῶν⁷ ἀρχηγῶν Φιλάρετου⁸, Χρόνη κτλ., ἐνῶ παραλλήλως ὁ Γάλλος ὑποναύαρχος Τίναρ κατορθώνει μέσῳ τοῦ εἰς Χαλκιδικὴν ἀποσταλέντος πλοίαρχου Roussin νὰ παραλάβῃ καὶ ἐπαναφέρῃ εἰς Χαλκίδα ἐκ Μακεδονίας τὸν Καρατάσον⁹, προσενεγκῶν οὕτω, ὡς τονίζει, «ὕπηρεσίαν μεγίστην εἰς τὴν Πύλῃν παρὰ τῆς σημαίας ἡμῶν (Γαλλικῆς)» (E 3, E 22).

Ὁ Γάλλος Guerin ἀναχωρήσας τὴν 6 Ἰουνίου ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ Ἀγγλοῦ συναδέλφου του Merlin διὰ Λαμίας - Στυλίδος φθάνει μετὰ τριήμερον εἰς Ἀμαλιόπολιν πλησίον τῆς ὁποίας εὐρίσκοντο ὁ Βελέντζας καὶ ὁ Μίτζος, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἔγραψαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα. Τὴν ἐπομένην 10 Ἰουνίου ἀνῆλθον εἰς ὄρος Γούρα πρὸς συνάντησιν τοῦ Παπακώστα¹⁰. Μὴ δυνηθέντες νὰ συναντήσουν τὸν Παπακώσταν τὴν 11 ἀποπλέουν ἐξ Ἀλμυροῦ διὰ Βόλον πρὸς συνάντησιν τῶν Γριζάνου, Χρόνη καὶ Φιλάρετου.

Φθάσαντες εἰς Βόλον¹¹ τὴν ἑσπέραν τῆς 11 Ἰουνίου συνήντησαν τὸν ἀναμένοντα αὐτοὺς πρόξενον Ἀγγλίας Blunt, ὅστις, ὡς ἀναφέρει τὴν 12 Ἰουνίου (E 6) ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν ἐκθέσει του ὁ Guerin, παρουσίασεν αὐτοὺς εἰς τὸν Καϊμακάμην Βόλου. Συναντήσαντες τοὺς «δῆθεν ἐλευθερωτὰς» Φιλάρετον καὶ Χρόνην, τοῦ Γριζάνου ἀναχωρήσαντος διὰ Λάρισα, καὶ ἀκούσαντες παρ' αὐτῶν «ὄλην τὴν ἱερεμιάδα τῶν ἐφημερίδων τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς πτώσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας τοῦ 1453», τὸν μὲν Φιλάρετον, μοίραρχον χωροφυλακῆς, ἐπεισαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἑλλάδα, περὶ δὲ τοῦ Χρόνη ἐσπευσαν νὰ μεσολαβήσουν εἰς τὸν Καϊμακάμην, ὅπως ἀναθέσῃ εἰς αὐτὸν τὴν διοίκησιν στρατιωτικοῦ τμήματος πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, διαπιστώσαντες ἐν τέλει, ὅτι «πολλὰ ἄτομα ἐξωπλίσθησαν ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὅχι ἵνα ἀποτινάξουν, ὡς λέγουν, τὸν ζυγὸν τῶν τυράννων, ἀλλ' ἵνα ἀπελευθερωθῶν τῶν δεινῶν βαρῶν, τὰ ὅποια οἱ δῆθεν Ἕλληνες ἐλευθεροῦνται ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς κατοίκους, πλησίον τῶν ὁποίων ἤλθον νὰ ἐγκατασταθοῦν διὰ τῆς βίας» (E 7).

Τὴν 17 Ἰουνίου μεταβάντες εἰς Λάρισα, ὁπόθεν καὶ ὑποβάλλει μετὰ διήμερον τὴν δευτέραν πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ἐκθεσὶν του (E 7) καὶ συστήσαντες εἰς τὸν Γριζάνον «νὰ ἐκκενώσῃ τὸ τουρκικὸν ἔδαφος» εἰδοποιήθησαν ἐξ ἐπιστολῶν τοῦ ἰδίου Γριζάνου, ὅτι «θὰ ἠκολούθει τὴν παρὰ τοῦ Χατζηπέτρου τηρηθησομένην διαγωγὴν». Ἐν Λαρίσῃ¹² παραλαβόντες παρὰ τοῦ

Τούρκου πασᾶ διάταγμα ἀμνηστίας διὰ τοὺς συμμετασχόντας τῆς ἐπαναστάσεως ἀπεφάσισαν νὰ μεταβοῦν εἰς Ἅγιαν, «πόλιν κεμένην εἰς τὸ κέντρον ἐξαιρέτου καὶ πλουσίας κοιλάδος»¹³ πρὸς συνάντησιν τῶν ἐκεῖ ἀρχηγῶν.

Διερχόμενοι ἐκ τριῶν χωρίων τῆς Ἅγιᾶς διεπίστωσαν, ὅτι «οἱ Ἕλληνες τυχοδιώκται» τοῦ Γριζάνου ἐπυρπόλησαν τουρκικὰς οἰκίας δώσαντες δείγματα «τῆς ἀτίμου (αἰσχρᾶς) διαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν ομάδων».

Συναντήσαντες τοὺς ἀρχηγούς Γριζάνον, Ἄξελον λοχαγὸν τακτικοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, Μοσχοβάκην ὑπαξὸν χωρ)κῆς καὶ Μπασδέκη, παλαιὸν καπιτάνον τοῦ εἰς τὰ χωρία Βόλου στρατοῦ ἐπεισαν¹⁴ τοὺς τρεῖς πρώτους νὰ μεταβοῦν εἰς Βόλον, ἵνα διευκολυνθῇ ἡ εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφή των, ὁ δὲ Μπασδέκης ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ παρέμεινεν εἰς Βόλον, ὅπου εἶχεν ἰδιοκτησίαν ὑποτασσόμενος εἰς τοὺς Τούρκους.

Ἐπιστρέψαντες εἰς Λάρισα, ὁπόθεν τὴν 23 Ἰουνίου ἀποστέλλει εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Γαλλικὴν πρεσβείαν τὴν τρίτην ἐκθεσὶν του, ἐπληροφορήθησαν παρ' ἐλθόντων πρὸς τοῦτο προκρίτων «πολλῶν χωρίων τοῦ Ὀλύμπου», ὅτι ὁ Γριζάνος δι' ἐπιστολῆς του προέτρπε «νὰ ἐπαναστατήσουν κατὰ τῶν Τούρκων», δι' ὃ καὶ συνεβίβησαν τοὺς προκρίτους νὰ θεωροῦν τοὺς ἐπαναστάτας ὡς ληστὰς¹⁵.

Ἐκ Λαρίσης ἐπρόκειτο νὰ μεταβοῦν εἰς Καλαμπάκαν πρὸς συνάντησιν τοῦ Χατζηπέτρου, εἰς τὸν ὁποῖον δις ἀπέστειλαν ἀγγελιαφόρους. Ἐπειδὴ ὁμῶς ὁ εἰς Τρίκαλα παρὰ τῷ Fuad μεταβὰς ἄγγλος πρόξενος Blunt εἰδοποίησεν, ὅτι ὁ Χατζηπέτρος ἠττηθεὶς «μετὰ τῶν δῆθεν ἐλευθερωτῶν» ἐν Καλαμπάκα (E 23) παρὰ τοῦ Fuad ἐγκατέλειψε (E 24) τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος¹⁶ μετὰ τῶν ἀρχηγῶν Ζάκα καὶ Καταραχιά, ἀπεφάσισαν νὰ ἔλθουν εἰς Βόλον, ἵνα διευκολύνουν τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφήν τῶν ἐν Ἅγιᾳ ἀρχη-

4500 - 5000, ἡ Ζαγορά 2500, ἡ Τσαριτσάνη 5000, ἡ Ἐλασσών 2000, ἡ Ραψάνη 3500, τὰ Φάρσαλα 4000 καὶ τὰ Ἀμπελάκια 3 - 4000, ἐνῶ κατὰ τὸν γάλλον πρόξενον τὸ 1850 (E 1) ἡ μὲν Λάρισα ἔχει 20000 περίπου, τὰ δὲ Ἀμπελάκια 3000 κατοίκους.

13. Ἡ Ἅγιᾳ κατὰ τὸν Γάλλον πρόξενον Grasset (E 1) μετὰ τῶν Ἀμπελακίων καὶ Τυρνάβου παρήγαγε μέγαν πρῶτης ποιότητος, ἡ Ζαγορά Βόλος Ἐλασσών δευτέρας ποιότητος, Τρίκαλα Ἀλμυρὸς Ἀγραφα τρίτης ποιότητος, ἐν δὲ τῷ Ἀλμυρῷ, Φαρσάλοις, Καρδίτῃ παρήγατο μεγάλη ποσότης καπνοῦ. Περὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ Ἀμπελακίων πρβλ. Η. Γεωργίου: Νεώτερα Στοιχεῖα περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς συντροφίας τῶν Ἀμπελακίων ἐξ ἀνεκδότου Ἀρχείου Ἀθηνῶν 1950 καὶ Ἱστορία καὶ Συνεταιρισμὸς τῶν Ἀμπελακίων, Ἐναῖσιμος ἐπὶ διδακτορικῇ διατριβῇ Ἀθῆναι 1951. Περὶ τῶν συντροφίων Ἅγιᾶς πρβλ. τὴν ἐν ἄλλαις σελισὶ δημοσιευομένην ἐνταῦθα μελέτην μου «Ἡ περὶ τῶν Ἀγιωτῶν ἀδικὸς κρίσις τοῦ Γρηγορίου Κωνσταντᾶ», περὶ δὲ τῶν συντροφίων Τσαριτσάνης πρβλ. Β. Καλογιάννην: Τσαριτσάνη Λάρισα 1965 σελ. 55-80.

14. Εἰς χειρόγραφον περὶ τοῦ ἰσχυροῦ προκρίτου Ἅγιᾶς Δημ. Ἀλεξούλη, τὸ ὁποῖον θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν ὑπὸ ἐκδοσιν μελέτην μου «Αἱ Συντροφίαι, τὰ σχολεῖα καὶ ὁ ἀγὼν ἀνεξαρτησίας τῆς ἐπαρχίας Ἅγιᾶς Κισάβου», εὐγενῶς τεθέντος εἰς τὴν διάθεσίν μου παρὰ τοῦ ἀπογόνου του δικηγόρου ἐν Λαρίσῃ Τάκη Ἀλεξούλη, ἀδελφοῦ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου τῶν ἐξ Ἅγιᾶς καὶ περιχώρων εἰς Ἀθῆνας ἐγκατεστημένων Εὐσταθίου Ἀλεξούλη, ἀναφέρεται, ὅτι «οἱ πρόξενοι τῶν φίλων τῆς Τουρκίας Δυνάμειον διευθύνθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀλεξούλη... ἐξῶθεν τῆς οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς τούτου συνήχθη πᾶμπολυ πλῆθος ὀπλισμένων καὶ μὴ ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Ἅγιᾶς...». Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται καὶ ὑπὸ δημοσιευθησομένου χειρογράφου τοῦ ἐκ Ρετσάνης Ἅγιᾶς λογίου Θ. Χατζημιχάλη ὑπὸ τίτλον «οἱ ἐλευθερωτὰς τῆς Θεσσαλίας τοῦ 1854 - 1855».

15. Κατὰ τὸν Ἐπ. Κυριακίδη (Ἱστορία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας 1832 - 1892 Ἀθῆναι 1892 τόμ. Α σελ. 654) ὁ Βλουντ ἐπέσει σῶμα τῶν Ὀλυμπίων νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἑλλάδα. Ὁ προκνημιονεὺς Γάλλος πρόξενος τῆς Θεσ)νίκης L. Mornard τὴν 22.6.1854 ἀναφέρει εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτ)κῶν Lhuys, ὅτι πληροφορηθεὶς τὴν παρὰ Κατερίνης παρουσίαν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν ὡς καὶ τὴν παρὰ τῶν πρεσβευτῶν Ρουάν καὶ Οὐάις εἰς Θεσσαλίαν ἀποστολὴν τοῦ Γάλλου προξένου Σύρου μετ' Ἀγγλοῦ πράκτορος, ἵνα πείσουν τοὺς ἀρχηγούς ομάδων νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα, ἐπεχείρησε καὶ ὁ ἴδιος, ἀνεπιτυχίας, νὰ πείσῃ τοὺς παρὰ τὴν Κατερίνην σωματάρχα, Ἀρχεῖα Ὑπ. Ἐξωτ)κῶν Γαλλίας, Turquie 1848 - 1859 Depeches Politiques de Salonique et Volo τόμ. 2 σελ. 135.

16. Πρβλ. ἐφ. Παρισίων Moniteur Universel 28.6.1854 καὶ 29.6.1854

6. Κ. Παπαρηγοπούλου: Ἐπιτομὴ Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους περιλαμβάνουσα τὰ διδακτικώτερα πορίσματα τῆς πεντατόμου ἱστορίας του. Γενικὴ Ἐπιμέλεια καὶ συμπληρώσεις ὑπὸ Ἀπ. Β. Δασκαλάκη σελ. 815.

7. Τὴν 3 καὶ 5.5.1854 ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρόξενος τῆς Γαλλίας Louis Mornard πληροφορεῖ τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτ)κῶν, ὅτι «τὰ ὄρη τῆς Ζαγορᾶς καὶ Ἅγιᾶς καὶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ Ὀλύμπου εἶναι πάντοτε κατελημμένα ὑπὸ Ἑλλήνων», Ἀρχεῖα Ὑπ. Ἐξωτ)κῶν Γαλλίας Turquie 1848 - 1859 Depeches Politiques de Salonique et Volo τόμ. 2 σελ. 111, 115.

8. Moniteur Universel 25.5.1854. Τὸ ἀρχεῖον Φιλάρετου κατέχει ὁ βιβλιοπώλης κ. Ν. Καραβίας, Μαυρομιχάλη 9.

9. Πρβλ. Moniteur Universel 22.6.1854.

10. Ἡ ἐφημ. τῶν Παρισίων Moniteur Universel τῆς 3.5.1854 ἀνεδημοσίευσεν τὴν ἐν τῇ Journal de Constantinople τῆς 19.4.54 ἀναγραφείσαν εἰδήσιν, ὅτι 2000 Ἕλληνες ληστὰι ὑπὸ τὸν Παπακώσταν εἶχον ἐξολοθρευθῆν ἐν Ἀλμυρῷ, οἱ δὲ Γριζάνος καὶ Μπασδέκης ἐνίκηθησαν ἀπολέσαντες 100 ἄνδρας.

11. Κατὰ τὸν περιγράψαντα τὴν Θεσσαλίαν τοῦ 1854 Μ. Βρετὸν ὁ Βόλος εἶχε 3000 κατοίκους. Moniteur Universel 26.3.1854. πρβλ. καὶ περιγραφήν τῆς Θεσσαλίας τοῦ 1850 ὑπὸ τοῦ Γάλλου προξένου Grasset (E 1).

12. Κατὰ τὸν Μ. Βρετὸν (Moniteur Universel τῆς 26.3.1854) ἡ Λάρισα τὸ 1854 ἔχει πληθυσμὸν 28 - 30000 κατοίκων, ὁ Τύρναβος

γών. Ἀφοῦ δὲ τὴν 26 Ἰουνίου παρουσιάσθησαν εἰς τὸν εἰς Λάρισαν εἰσελθόντα νικητὴν Fuad, ὅστις «εἶχε φανῆ ἀντιτιθέμενος μαθὼν τὴν ἐπὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ ἐδάφους παρουσίαν ἡμῶν χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχη προειδοποιηθῆ παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς του περὶ τῆς εἰς Θεσσαλίαν ἀποστολῆς ἡμῶν», τὴν ἐπομένην 27 μετέβησαν εἰς Βόλον.

Τὴν 28 Ἰουνίου συναντήσαντες ἐν Μακρυνίτῃ τοὺς ἀρχηγοὺς Ἀξελόν, Γριζάνον, Μοσκοβάκη, Χρόνην καὶ Μπασδέκην καὶ διακανόνισαντες τὰ τῆς ἐπιβιβάσεως τοῦ Ἀξελοῦ (ὡς καὶ Γριζάνου καὶ Μοσκοβάκη) ἐπὶ γαλλοαγ-

χειρήσεως τῆς δημιουργηθείσης μετὰ πρόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Θεσσαλίας».

Τὴν 2 Ἰουλίου ὁ Guerin ἀναφέρει περὶ τῆς 24 ἡμέρας διαρκείας ἀποστολῆς του εἰς τὸν ὑπουργὸν Ἑξωτ)κῶν Dr. Lhuys, εἰς ὃν ὁ πρεσβευτὴς Rouen τὴν ἰδίαν μὲν ἡμέραν (E 4, E 15) διαβιβάζει συνημμένως τὰς 4 ἐκθέσεις τοῦ διατρέξαντος «ἐν μέσῳ ληστῶν» τὴν Θεσσαλίαν Guerin, τὴν δὲ 7 Ἰουνίου (E 11, E 13) γνωρίζει τὴν εἰς Ἀθήνας ἄφιξιν τοῦ Παπακώστα (E 3) κλπ. ὡς καὶ τῶν Γριζάνη καὶ Μοσκοβάκη εἰς Εὐβοίαν, ὅπου κατ' ἀναφορὰν τοῦ ὑπο-

ΑΜΑΛΙΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

γλικῶν πολεμικῶν ἀπέπλευσαν ἀθημερὸν διὰ Πειραιᾶ, ὅπου ἔφθασαν τὴν ἐπομένην 29 Ἰουνίου.

Τὴν 30 Ἰουνίου ὁ Γάλλος πρόξενος ὑποβάλλων τὴν τετάρτην πρὸς τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν ἐκθεσίαν του ἐκ Πειραιῶς (E 9) ἀναφέρει, ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ δὲν ἔλαβε χώραν ἐπανάστασις ἀλλὰ λεηλασία (E 4) καὶ κλοπὴ 300.000 ζῶων παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν, ὅτι οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ Ἕλληνες δὲν συμπαθοῦν τοὺς εἰσβαλόντας Ἕλληνας, ἐν τέλει δὲ ἐκθειάζων τὸν τοῦρκον στρατιώτην ὡς «γενναῖον, εὐπειθῆ, ὑπομονητικὸν» καὶ ἀναβιβάζων τὴν ἐκ τῆς ἐπανάστασεως τῆς Θεσσαλίας ζημίαν εἰς 30 ἑκατομ. φράγκα καταλήγει: «Ἴδου ὁ ἰσολογισμὸς τῆς δῆθεν ἐνδόξου ἐπι-

ναύρχου Tinan τῆς 11 Ἰουλίου (E 24) ἀπεβιβάσθη καὶ ὁ Χρόνης.

Ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω (E 8, E 9, E 4) ὁ μὲν Γριζάνος συνίστα εἰς τοὺς προκρίτους τῶν χωρίων τοῦ Ὀλύμπου τὴν συνέχισιν τῆς ἐπανάστασεως, ὁ δὲ Guerin τὴν 30 Ἰουνίου ἀναφέρει περὶ τῶν χωρίων τοῦ Βόλου: «Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν μάλιστα τὸ Θεσσαλικὸν Κομιτᾶτον τῶν Ἀθηνῶν δρᾷ ἀκόμη πρὸς διατήρησιν μιᾶς ἐστίας ἐπανάστασεως εἰς τὰ χωρία ταῦτα». Πράγματι οἱ Γάλλοι ἀπαγορεύσαντες τὴν δι' Ἑλληνικῶν πλοίων μεταφορὰν ὄπλων (E 24) προέβησαν διὰ καταδρομικοῦ των εἰς σύλληψιν βρικίου, μεταφέροντος εἰς Θεσσαλίαν πολεμο-

φόδια και χρήματα και οὕτω συνεπλήρωσαν τὸ πρὸς ἀποσβεσιν τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως σχέδιόν των.

Τὸ Ἑλληνικὸν βρῖκιον «Θεσσαλία» (E 4, E 22) μετὰ τινος σακολέβας ἔχον ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐκ τῶν χωρίων Βόλου ἱατρὸν Τάσον, «ἐνα τῶν πλέον παραφρόνων ὀπαδῶν τῆς Ρωσίας», μέλος τοῦ Θεσσαλικοῦ ἐν Ἀθήναις Κομιτάτου, στενὸν συγγενῆ τοῦ βιβλιοθηκαρίου τῶν Ἀνακτόρων Φιλίππου Ἰωάννου καὶ στενὸν φίλον τοῦ πρώτου ἱατροῦ τῆς βασιλείσεως Κωστή, ἀμφοτέρων Θεσσαλῶν καὶ «πρωταίων εἰς τὰς ταραχὰς τῆς Θεσσαλίας» ἀποδειχθέντων, ἀπέπλευσε τὴν 25 Ἰουνίου ἐκ Πειραιῶς, ἵνα μεταφέρῃ ὄπλα, πολεμοφόδια, χρήματα, μηχανήματα κατασκευῆς σφαιρῶν καὶ ὑποδημάτων κτλ. εἰς Θεσσαλίαν καὶ ἐμψυχώσῃ τὴν ἐκεῖ σβήνουσαν ἐπανάστασιν. Ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα «Καταχθόνιος» συλλαβοῦσα τὸ βρῖκιον «Θεσσαλία» ἐρρυμούλκησε τοῦτο εἰς Πειραιᾶ, ὅπου παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν ὑποναύαρχον Τίναν.

Ὁ Γάλλος πρεσβευτὴς Rouen ἐπιλαμβάνεται τῆς εὐκαιρίας πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν συνδραμόντων τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπανάστασιν ἐνόχων. Ὡς ἀναφέρει τὴν 2 Ἰουλίου εἰς τὸν ὑπουργὸν του «ὁ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης Καλλιγὰς προειδοποιεῖς παρ' ἐμοῦ μετέβη ἀμέσως εἰς τὴν φρεγάταν, ὅπου διέταξε τὴν πρώτην ἀνάκρισιν» (E 4). Ἀποστέλλων εἰς Παρισίους ἀντίγραφον τοῦ ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ Τάσου εὐρεθέντος Λεξιλογίου, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ μὲν Γάλλοι ὀνομάζονται «μπάσταρδοι», οἱ δὲ Ἀγγλογάλλοι «ἐρμαφρόδοιτοι», ἀναγγέλλει, ὅτι γενομένης ἐρεῦνης εἰς τὰς οἰκίας τῶν συντακτῶν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδων «Αἰῶν» Φιλήμονος καὶ «Ἐλπίς» Λεβίδου ὡς καὶ τῶν Μεταξᾶ, Κωστή καὶ Φ. Ἰωάννου φαίνονται ἐνεχόμενοι ἐκτός τοῦ Τάσου καὶ Ἡλιοπούλου οἱ τρεῖς τελευταῖοι Μεταξᾶς, Κωστής καὶ Φ. Ἰωάννου (E 24), ἡ δὲ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις κατανοήσασα τὰ καθήκοντά της «οὐδὲν παρημέλησε».

Τὴν 7 Ἰουλίου διὰ τριῶν ἀναφορῶν του (E 11, E 12, E 13) ἀναγγέλλει εἰς τὸν ὑπουργὸν του, ὅτι ἐκ τῆς συνεχιζομένης ἀνακρίσεως θὰ ἀποδειχθῶν «βαρέως ἐκτεθειμένοι» καὶ ὁ Ἰ. Σοῦτσο, ὁ Δντῆς τῆς Τραπεζῆς Σταῦρος, ὁ γραμματεὺς ταύτης Κερετος (;) καὶ ὁ Πάικος ὡς ἐνισχύοντες τὴν Θεσσαλικὴν ἐπανάστασιν δι' ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐρχομένων χρημάτων (E 11, E 12), τὰ ὄπλα προωρίζοντο διὰ τὸν Γριζιάνου καὶ Μοσκοβάκην καὶ τέλος ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Καλλέργης ἐξουσιοδότησεν αὐτὸν ν' ἀναφέρῃ εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν, ὅτι «δὲν μένει σήμερον οὔτε εἰς Ἑλλην ἐπὶ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους».

Μετὰ πενθήμερον διὰ δύο ἀναφορῶν του (E 14, E 15) γνωρίζων τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφὴν τοῦ Βελέντζα καὶ Χρόνη ἀναγγέλλει, ὅτι ἡ Ἡπειρος καὶ Θεσσαλία ἀπολαύουν πλήρους ἡσυχίας, ὁμολογῶν ἐν τέλει ὑπὲρ τῶν Ἀγγλων: «ὁ κυβερνήτης τοῦ ἀτμοπλοίου «Τρίτων» ἐδείχθη εὐμενέστερος ἡμῶν ὅπως ἄλλως τε ὅλοι οἱ ἄγγλοι πράκτορες εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν». Τὴν 17 Ἰουλίου πληροφορεῖ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἥτις ἐματαίωσε τὰς ὑπὲρ τοῦ εἰς Ἀθήνας ἐπιστρέφοντος Χατζηπέτρου προσχεδιασθείσας ἐπιδείξεις «κακοβούλων τινων», γνωρίζει θετικῶς, ὅτι οἱ μὲν στρατηγοὶ Γαρδικιώτης Γρίβας¹⁷, Σπυρομήλιος καὶ Βλαχόπουλος δὲν ἐξώδευσαν πάντα τὰ ἀποσταλέντα εἰς αὐτοὺς χρήματα, ἡ δὲ βασίλισσα κρατεῖ ἄθικτον τὸ εἰς αὐτὴν πρὸς ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης ἀποσταλὲν παρά τοῦ Βερναρδάκη ἐκ Πετροπόλεως ποσὸν τῶν 140.000 ρουβλίων (E 16).

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις κατέληξεν εἰς ἀθώωσιν ὄλων τῶν ἐνεχομένων καὶ ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐπὶ τοῦ βρῖκιου «Θεσσαλία» συλληφθέντος καὶ παρά τῶν

Γάλλων εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχὰς παραδοθέντος ἱατροῦ Τάσου.

Ἐκ τούτου ὁ μὲν ὑποναύαρχος Τίναν τὴν 17 Ἰουλίου ἀναφέρει εἰς τὸν ἀντιναύαρχον Διοικητὴν τοῦ ἐν Μεσογείῳ Γαλλικοῦ στόλου, ὅτι μετὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὸν Βασιλέα ἐκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης Καλλιγὰ, ἐν ἧ ἀποδεικνύονται ἔνοχοι «προσωπικότητες τινές» (E 25), ἡ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου ἀποτελεῖ «σκάνδαλον», ὁ δὲ πρεσβευτὴς Rouen τὴν 22 Ἰουλίου (E 17) καὶ 17 Αὐγούστου (E 18) ἀναφέρων τοῦτο εἰς τὸν Ἰπουργὸν παραπονεῖται τὸσον κατὰ τῶν δικαστηρίων Ἀθηνῶν καὶ ἐπαρχιῶν, διότι «εἶχον παραδοθῆ ἐξ ὀλοκλήρου, ὅπως ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς Διοικήσεως εἰς τὸ κόμμα τῶν Ρωσοφίλων» ὅσον καὶ κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης Καλλιγὰ, διότι «ἠρνήθη νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸ προσωπικόν τῶν δικαστηρίων τὰς μεταβολάς, τὰς ὁποίας ἐπέβαλον ἐπιτακτικῶς αἱ πολιτικαὶ ἀνάγκαι καὶ διὰ τοῦ ἰσχυρισμοῦ του ἐξέθεσε τὴν ἧς μετείχε Κυβέρνησιν εἰς σοβαρὰν ἀποτυχίαν». Ἐπὶ πλέον δὲ ἀναφέρει, ὅτι ἐδήλωσεν εἰς τὸν Ἑλληνα ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν Ἀργυρόπουλον, ὅτι «ἐπειδὴ ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται οὕτω ἐν Ἑλλάδι, θὰ εἴμεθα εἰς τὴν ἐξῆς ὀλιγώτερον διατεθειμένοι νὰ παραδώσωμεν εἰς τοὺς Ἑλληνας πᾶν ἄτομον, τὸ ὁποῖον θὰ συλληφθῆται¹⁸ ὑπὸ τὰς αὐτὰς ὡς ὁ Τάσος συνθήκας» (E 25) προσθέσας, ὅτι ὁ μὲν ὑποναύαρχος Τίναν θὰ ἐκράτει τὸ βρῖκιον «Θεσσαλία», αὐτὸς δὲ θὰ ἔδιδε τὴν συγκατάθεσίν του εἰς πᾶν ληφθησόμενον παρά τοῦ Τίναν μέτρον.

Ὁ ὑποναύαρχος Τίναν ἀναφερόμενος εἰς ρῆξιν κατοίκων τοῦ χωρίου Κότρωνα Λακωνίας κατὰ Γάλλων ναυτῶν περιπλεούσης τὴν Λακωνίαν Γαλλικῆς λέμβου τοῦ βρῖκιου «Ἐλαιόδενδρον» τὴν μὲν 7 Αὐγούστου (E 26) ἀποφαίνεται: «οἱ κάτοικοι τῆς Λακωνίας εἶναι ὀλιγώτερον πολιτισμένοι¹⁹ παρὰ οἱ Κάβυλοι (= Ἀλγερινοὶ) καὶ τὸ κατὰ τῶν ξένων μῖσος ζωογονεῖται ἀκόμη ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ φα-

18. Τοῦτο ἐνθυμίζει τὴν παρὰ τῷ ὑπουργῷ Δικαιοσύνης Π. Βάρβογλη βραδύτερον ἐπέμβασιν τοῦ ἴδιου ὑποναύαρχου Τίναν, ἣν καὶ ἀναφέρει ὁ βιογράφος τοῦ βασιλέως Ὁθωνος Τ. Εὐαγγελίδης (σελ. 579 - 581): «Ὅτε ὁ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ἔνεκεν λόγων ὑπηρεσίας προκάλεσε τὴν ἐναλλάξ μετᾶθεσιν τῶν Εἰσαγγελέων πρωτοδικῶν Πατρῶν καὶ Ναυπλίου καὶ τὴν προαγωγὴν τοῦ εἰρηνοδίκου Πειραιῶς ὁ Τίναν παρουσιασθεὶς πρὸς τὸν ὑπουργὸν εἶπε πρὸς αὐτὸν δι' ὕφους σατραπίου πρὸς ὑπόδουλον: «Διατὶ ἐκάματε αὐτὸ τὸ μέγα ἄδικον νὰ μεταθέσητε τὸν Εἰσαγγελέα Πατρῶν καὶ τὸν Εἰρηνοδίκην Πειραιῶς ἀφοῦ ἡ Κατοχὴ ἠδωχριστέτω εἰς αὐτούς; πρέπει καὶ ἀπαίτῳ ν' ἀνακαλέσητε τὰς μετᾶθεσις αὐτάς», ὁ ὑπουργὸς ἀπήντησεν: «Ἐγένετο ὅ,τι ἔπρεπε νὰ γίνῃ· διότι ἐγένετο ὅ,τι ἀπήτησεν ἡ ὑπηρεσία. Αὐτοῦμαι δὲ ὅτι ἡ ὑπηρεσία εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἀπαιτήσιν σας καὶ ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ πραγματοποιήσω αὐτήν». Τοῦ ναυάρχου εἰπόντος ὅτι «πρέπει νὰ με ἀκούσης· εἶμαι ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Κατοχῆς» ὁ Βάρβογλης ἀπήντησεν: «Ἄλλ' ἐγὼ εἶμι ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος...». Ὁ ναύαρχος ὀργισθεὶς ἀνταπήντησεν ὅτι: «ἂν δὲν πράξης ὅ,τι σοῦ λέγω θὰ παυθῆς», ὁ δὲ ὑπουργὸς μειδιάσας εἶπε: «Μηδὲ μὴν τὸ κακόν, κύριε ναύαρχε, πρὸς δὲ μάθετε, ὅτι οὐδέποτε ἐξήγησα τὴν θέσιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἀλλὰ μοὶ προσεφέρθη. Ὅθεν πράξατε ὅ,τι θέλετε, διότι ἐγὼ δὲν σκοπεῦω δι' οὐδὲνα λόγον ν' ἀπομακρυνθῶ τοῦ καθήκοντός μου καὶ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν θρόνον χρεῶν μου». Τότε ὁ Τίναν ἐξαλλος ἐξ ὀργῆς καὶ κτυπήσας διὰ τῆς πυγμῆς αὐτοῦ τὸ ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ κείμενον γραφεῖον εἶπεν: «... ἐὰν ἕως αὔριον δὲν παυθῆς, ἄλλος θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν θέσιν μου καὶ θὰ σὲ ἐκδικηθῆ». Τοῦ ὑπουργοῦ ἀντικτυπησάντος τὸ γραφεῖον καὶ ἀνταπαντήσάντος: «πράξατε ὅ,τι δύνασθε, ἀλλὰ δὲν δύνασθε νὰ πράξητε ἄλλο παρά νὰ ζητήσητε τὴν παραίτησίν μου· βεβαιωθείτε ὅμως ὅτι μοὶ προσεφέρθη ἡ θέσις τοῦ ὑπουργοῦ καὶ ὅτι θὰ παραιτηθῶ πρὶν προφθάσητε νὰ ζητήσητε τὴν παραίτησίν μου». Ὁ βασιλεὺς Ὁθων μαθὼν τὰ γενόμενα προσεκάλεσε τὸν ὑπουργὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ οἰονεὶ εὐγνωμονῶν: «Σὲ εὐχαριστῶ καὶ σὲ συχαίρω, διότι υπερασπίσθης τὴν τιμὴν τοῦ Ἑθνους».

19. Ἐν οἱ Λάκωνες ἦσαν ὀλιγώτερον τῶν Κάβυλων (Ἀλγερινῶν) πολιτισμένοι, δὲν θὰ ἐξῆται τὴν συνδρομὴν τούτων τὸ 1798 ὁ συμπατριώτης τοῦ Τίναν «δεσπότης τῶν δεσποτῶν» Ναπολέων Βοναπάρτης. Ἐν δὲ ὑπάρχουν, ὡς συμβαίνει εἰς πάντα τόπον, καὶ ἐλάττωτοι ἀπολίτιστοι, οὗτοι ὅπωςδὴποτε δὲν εἶναι τὸσον ὅσον οἱ καὶ κατὰ τὸν χεῖμῶνα ἐν τοῖς ὁδοῖς τῶν Παρισίων κοιμῶμενοι συμπατριῶται τοῦ Γάλλου ὑποναύαρχου.

17. Πρβλ. *Moniteur Universel* τῆς 19 καὶ 29.6.1854.

νατισμού, τὸ ὁποῖον διεγείρουν οἱ ἱερεῖς τῶν²⁰ κατὰ τῶν Γαλλοῦγγλων» ἐσφαλμένως²¹, τὴν δὲ 21 Αὐγούστου (Ε 27), ὕβριζον τοὺς Ἑλληνας «ἀθλίους»²², προμαντεύει ἐπίσης ἐσφαλμένως, ὅτι οἱ διὰ τὸν τραυματισμὸν τῶν δύο Γάλλων συλληφθέντες τρεῖς κάτοικοι²³ τοῦ χωρίου Κότρωνα²⁴ Λακωνίας θὰ ἀθωωθοῦν²⁵ καὶ οὕτω θὰ προκύψῃ «νέον σκάν-

20. Οἱ ἐν Λακωνία καὶ γενικῶς ἐν Ἑλλάδι ἱερεῖς φανατίζουν τοὺς Ἑλληνας ἐναντίον οἰουδήποτε κατακτητοῦ πατοῦντος τὴν γῆν τῶν πατέρων τῶν, ἐνῶ οἱ Καθολικοὶ Γάλλοι ἱερεῖς ὄχι μόνον φανατίζουν διὰ θρησκευτικούς λόγους τοὺς καθολικούς κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ ἀποπειρῶνται τὴν δολοφονίαν τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἱερέων τῶν διαμενοντῶν ἐν Κορσικῇ ἐν μέσῳ τῶν ἐξ Οἰτύλου προερχομένων Λακωνίων. Ὁ Ν. Φαρδὺς ἐν ἄρθρῳ τοῦ «περὶ τοῦ κλήρου τῆς ἐν Κορσικῇ Ἑλληνικῆς ἀποικίας» (Παρνασσός τόμ. 9 (1885) σελ. 196) ἀναφέρει τὰ κατωτέρω (ἄνευ τόνων): «Ὁ ἱερεὺς οὗτος τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία ἐματῶν τα σχέδια τῆς Δυτικῆς Εκκλησίας ὑπῆρξεν ἀντικειμενικῶς οργῆς καὶ ἀγανακτικῆς παρα τοῦ Δυτικοῦ Κλήρου τῆς Κορσικῆς. Ὑπεστὴ πολλὰ ἀλλὰ μιαν νυκτὰ ἐνω ἐκοιμάτο εἰς πυροβολισμὸς ἤκουσθη ἐμπροσθεν τοῦ παραθύρου τοῦ κοιτῶνος του: ἡ σφαῖρα διετρυπηθεὶ τὸ παραθύρον καὶ διελθούσα ἀναθεν τῆς κεφαλῆς του εἰσηλθεν ἐντος του ἀπεναντι τοῦ τοίχου. Ὁ ταλαιπώρος ξένος εἰς ἐκδικησὶν μιαν μόνην καταραν ἐξεφρασεν ἐπὶ Εκκλησίας κατὰ του πυροβολησαντος». πβλ. Δ. Βαγιακάκου: Ἐκθεσίς περὶ τῆς ἐν Κορσικῇ Ἑλλ. ἀποικίας. Πρακτικά Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τ. 38 (1962) σ' 706.

21. Ἀπέκρουσαν τοὺς Γάλλους ναύτας οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Κότρωνα τῆς Λακωνίας, διότι κατ' ἐκθεσίν τοῦ δημάρχου Κολοκυθίου Δ. Μαρβολάκη τῆς 16.7.1854 πρὸς τὸν ἐπαρχὸν Γυθείου οἱ Γάλλοι «ὀπλοφόροι φέροντες ξίφη πιστόλας ἠθέλησαν δυστυχῶς νὰ παραβιάσωσιν τὴν κόρην τοῦ Δημητρίου Μιχαλάκου Ἀναστασοῦλα τὴν ἔστυραν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ λοιπὰς ἄλλας ἀταξίας, ὥστε ἐναντιοῦμενοι μὲ λίθους αἱ γυναῖκες πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς κόρης, οἱ δὲ ἠναγκάσθησαν καὶ εἰσεχώρησαν κατὰ τὸ πλοῖον τῶν καθ' ὁδὸν εὑρόν οὗτοι τὸν ἐφημέριον Οἰκονόμον Μενδοῦρην εἰς τὸ παραθαλάσσιον τὸν βάζουν νὰ ἔμῃ εἰς τὸ πλοῖον αὐτὸς φωνάζων τοὺς κατοίκους, τὸν κτυποῦν διὰ πυροβόλου ὄπλου τὸν ἐπλήγωσαν εἰς τὸ πρόσωπον διὰ σφαιριδίων ὀκτῶ (σκάγια) μαθόντες οἱ κάτοικοι τὸ γεγονός ὄρμησαν κατὰ τὸ παραθαλάσσιον ἤρξαστο ἡ ρῆξις ἀμοιβαίως...». Ἀρχεῖα Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος 1854 φάκ. 98)2.

22. Περὶ τοῦ ὕβριζοντος «ἀθλίους» τοὺς Ἑλληνας ὑποναύρχου Τινὰν ὁ Γάλλος Ε. Δριαυτὶ ἐν τῇ μνημονευθείσῃ διπλωματικῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποῖαν συνέγραψεν ἑλλιπῶς, ἐφ' ὅσον δὲν συνεβουλεύθη καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν τῆς πατρίδος του, ἀναφέρει (σελ. 398) ἐπὶ τῇ ἰδρῶσει παρὰ τοῦ Τινὰν δημοσίου κήπου ἐν Πειραιεῖ, ὅτι «προσεπιθήσαν νὰ ἀνανεώσουν τὰς καλὰς ἀναμνήσεις τῆς διαμονῆς τῶν δυνάμεων τοῦ Μαιζῶνος ἐν Μορέῃ». Παραλείπει ὅμως ὁ Δριαυτὶ ν' ἀναφέρῃ τὴν ἡν εἶδεν ἐν τῇ Πολιτικῇ Ἀλληλογραφίᾳ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Γαλλίας ἐκθεσίν τοῦ Ὑπουργοῦ Ναυτικῶν Hyde πρὸς τὸν Βασιλέα, ἐξ ἧς ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ Γαλλία ἔστειλε τὸν Maison εἰς Πελοπόννησον, ὅχι ἵνα ἐκδιώξῃ τοὺς Αἰγυπτίους, (ἐφ' ὅσον οὗτοι θὰ ἀπεχώρουν μετὰ τὴν ἀπὸ 6/8)1828 συνθήκην τῶν μετὰ τῆς Ἀγγλίας), ἀλλ' ἵνα ἐμποδίσουν τὴν πρὸς νότον κήθοδον τῶν κατὰ τῆς Τουρκίας πολεμοῦντων Ρώσων. Παραλείπει ὁ Δριαυτὶ, ἀφῆνον τοὺς Ἑλληνας τυφλοὺς, ὅτι κατ' ἐκθεσίν τοῦ Feburier, συνοδευσαντος τὸν Maison εἰς Πελοπόννησον, Γάλλοι στρατιῶται, ἵνα διασκεδάσουν μὲ τὴν πείναν τῶν Ἑλλήνων, ἔστυραν κατὰ γῆς «ξερκόμματα», ἵνα ἐρίζουν οἱ πειναλέοι Ἕλληνες, οἱ ἀναμεινόμενοι παρὰ τῶν Γάλλων ἀπελευθέρωσιν.

23. Συνελήφθησαν ἐκτὸς τῶν τριῶν ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου τοῦ Γαλλικοῦ βρικόου ὑποδειχθέντων, ἀναφερομένων τὴν 17)8)1854 καὶ ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ Ρουὰν (τόμ. 69)7 - 8)1854) σελ. 254), καὶ ὁ Μ. Χριστάκος, Γ. Κωνσταντάκος, Μ. Κυριακούλακος καὶ Π. Γαϊτανάκος, οἱ ὁποῖοι κατ' ἔγγραφον τοῦ Πρωθυπουργοῦ-ὕπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Α. Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν τῆς 9)21.9.1854 ἐφυλακίσθησαν ἐν Σπάρτῃ. Ἀρχεῖα Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος 1854 φάκ. 98)2.

24. Ὁ Πρεσβευτὴς Ρουὰν τὴν 7 καὶ 17.8.1854 ἀναφέρει εἰς τὸν ὑπουργὸν του, ὅτι ὁ Τινὰν ἐπεθύμει νὰ ἐκδικηθῆ μόνος διὰ τῶν Γαλλικῶν πλοίων τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, τοὺς ὁποίους ὁ Κυβερνήτης τοῦ Γαλλικοῦ βρικόου ἀποκαλεῖ «λαὸν βάρβαρον ἀγριώτερον τῶν Καβύλων τῆς Ἀφρικῆς», ἀλλ' ὁ Μαυροκορδάτος εἶχε δηλώσει, ὅτι «πᾶσα ἀπόπειρα κατὰ τοῦ χωρίου θὰ προεκάλεε ἐπαναστάσιν ὅλης τῆς Μάνης». Ἀρχεῖα Ὑπ. Ἐξωτερικῶν Γαλλίας Πολιτικῆ ἀλληλογραφία Ἑλλάδος τόμ. 69 (7 - 8) 1854) σελ. 216, 226, 254 - 255.

25. Ὁ ἐν Ἀθήναις Ἐπιτετραμμένος τῆς Γαλλίας Dolfus τὴν 20.1.1855 ἐρωτᾷ ἐγγράφως περὶ τῆς δίκης τὸν Μαυροκορδάτον, ὅστις τὴν 24.2.55 εἰδοποιεῖ τὸν νέον πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας Mercier, ὅτι αὕτη θὰ γίνῃ ἐν τῷ Κακουργιοδικεῖῳ Ἀθηνῶν τὴν 17)29 Μαρτίου (Ἀρχεῖα Ὑπ. Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος 1855 φάκ. 98), τὴν δὲ 14)3)1855 ὁ Mercier γνωρίζει τοῦτο εἰς τὸν ὑπουργὸν του. Ἀρχεῖα ὑπ. Ἐξ. Γαλλίας, ἐνθ' ἀνωτ., τόμ. 72 (1 - 6)1855) σελ. 160.

δαλον δικαστικὸν²⁶ παρόμοιον μὲ τὸ τοῦ βρικόου «Θεσσαλία», τὸ ὁποῖον (βρικόον) ἐντολῇ τοῦ ὑπουργοῦ Ναυτικῶν τῆς Γαλλίας θὰ ἀποσταλῇ εἰς Τουλῶν, ὅπου θὰ κηρυχθῇ λεία πολέμου καὶ θὰ προκαλέσῃ οὕτω «καλὸν ἀποτέλεσμα»²⁷.

Ἐκ τούτου ὁ μὲν πρεσβευτὴς μετὰ διήμερον πληροφορεῖ τὸν ὑπουργὸν του περὶ τοῦ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀπόπλου τοῦ βρικόου «Θεσσαλία» διὰ Τουλῶν, ὁ δὲ ὑποναύρχος τὴν 1^{ην} Σεπτεμβρίου ἀναφέρει εἰς τὸν Ἀντιναύρχον, ὅτι ἀπέστειλε τὸ βρικόον (Ε 28).

Οὕτω ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διὰ πρῶτην φορὰν ἐρχομένων εἰς φῶς Γαλλικῶν ἀρχείων ἀποδεικνύεται ἀφ' ἑνὸς μὲν, ὅτι ἡ εἰς Θεσσαλίαν μετάβασις τῶν προξένων Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἐν ἀγνοίᾳ μάλιστα τοῦ Fuad ἐφένθη, ὑπῆρξεν ἐπιπόνησις τοῦ Γάλλου ἐν Ἀθῆναις πρεσβευτοῦ Ε. Rouen, ἀναθέσαντος τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὸν πρόξενόν του Guerin, ἐκδηλοῦντα ἐν ταῖς ἰδίαις ἐκθέσεσι τὸ κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν μίσος,²⁸ ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι τὸσον ἢ μετάβασις τῶν προξένων ὅσον καὶ ἡ σύλληψις τοῦ τροφοδοτοῦντος τῆς Θεσσαλικῆς ἐπανάστασις βρικόου «Θεσσαλία», συνετέλεσαν εἰς τὴν πλήρη ἀπόσβεσιν τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστάσεως.²⁹ Ἄλλως τε καὶ ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρόξενος τῆς Γαλλίας Louis Mornard εἰς ἐκθεσίν του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τῆς 6.7.1854 ἐπιβεβαιοῖ, ὅτι ὁ τερματισμὸς τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπέμβασιν «τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων, κυρίως δὲ τῆς Γαλλίας»³⁰.

26. Τὴν 19)31.3.1855 ὁ Μαυροκορδάτος τηλεγραφεῖ εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν, ὅτι «ἐκ τῶν κατηγορουμένων εἰς μόνον ἠθώθη, οἱ δὲ λοιποὶ κατηγορούμενοι κατεδικάσθησαν συνεπεί τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Σκαλιστήρη εἰς τὴν βαρυστάτην ποιὴν ἐνεατοῦς εἰρκτῆς», ὁ δὲ ἐν Παρισίοις Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος Φ. Ρώκ ἀπαντᾷ, ὅτι ἐκοινοποίησε τὴν προηγουμένην τὸν τηλεγράφημα εἰς τὸν ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν Thouvenel, ὅστις «ἐπληροφόρηθη μεθ' ἱκανοποίησεως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης ταύτης». Ἀρχεῖα Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος 1855. φάκ. 98.

27. Θὰ ἱκανοποιηθῇ ὁ ὑποναύρχος, ὅπως καὶ ὁ Γάλλος ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν Λακωνίων. Τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως ἔλαβον μέρος καὶ οἱ Λάκωνες Γ. Πετρεῆς (ἐκ Καρδαμύλης), ὁ Μ. Γιαντιζάρτζακος καὶ Μ. Κρικότζας, οἱ ὁποῖοι αἰχμαλωτισθέντες καὶ μεταφερθέντες εἰς φυλακὰς Κων)πόλεως ἀναζητοῦνται παρὰ τῶν οἰκονομῶν τῶν διὰ τῶν πρὸς τὸ Ὑπ. Ἐξωτερικῶν αἰτήσεσιν τῶν τῆς 2,12.5)1854 καὶ 2.6.1855. Ἀρχεῖα Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος 1855, φάκ. 60.

28. Πρβλ. τὰ εἰς εἰσαγωγικὰ τίθεμενα. Οὕτω εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Π. Καρολίδου (ἱστορία τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθῆναις 1925 σελ. 613) ἀναφερόμενα «Ὁ τοιοῦτον παροδικὸν καὶ ἐπιπόλοιο πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν χαρακτῆρα ἔχον φιλελληνισμὸς τοῦ 14 καὶ 15 αἰῶνος οὐδαμῶς ἠμπεδώθη ἠθικῶς ὑπὸ τῆς καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀμυδρῆς πῶς ἐνεργησάσης Ἀναγεννήσεως καὶ τῆς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων παιδείσεως, ἥτις κατέλιπε καὶ τὸ τραγικὸν ἄμα καὶ κομικὸν γνώρισμα αὐτῆς ἐν τῇ ὑβριστικῇ ἐννοίᾳ τῇ δοθείσῃ ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὸ ὄνομα Grec... Πάντες οἱ εἰς τὴν Ἀνατολὴν πεμφθέντες Γάλλοι εἴτε ὡς πρέσβεις κατὰ τὸν 17 καὶ 18 αἰῶνα εἴτε ὡς πρόξενοι ἢ πολιτικοὶ πράκτορες καὶ περιηγηταί... ἦσαν ἢ ἐγένοντο μισέλληνες ἢ ἀδιάφοροι πρὸς τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνισμοῦ... κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν μεγάλην ὁ ἀριθμὸς τῶν φιλελλήνων ηὔξηθη ὅπως οὖν ὅπως καὶ ὁ τῶν μισελλήνων. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ τὸ πρῶτον (τῷ 1817) ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Hase πολὺ πρὸ τοῦ Φαλλμεράυερ ἀπεφώνησε γνώμην περὶ τῆς ἀπὸ Σλαβῶν καταγωγῆς Ἑλλήνων» δύναται τις νὰ συμπληρώσῃ, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν μεγάλην ὁ ἀριθμὸς τῶν φιλελλήνων ηὔξηθη ὅπως καὶ ὁ τῶν μισελλήνων.

29. Ἀρχεῖα Ὑπ. Ἐξωτερικῶν Γαλλίας, Turquie 1848 - 1859 Depeches Politiques de Salonique et Volo τόμ. 2 σελ. 141.

30. Ἐπομένως τὸ ὑπὸ τοῦ Ν. Σβορώνου ἐν τῇ γαλλιστῇ ἐν Παρισίοις δημοσιευθεῖσα τὸ 1964 (σελ. 58) περὶ τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος ἱστορίας του, ὅπου νοθεύεται ἡ νεοελληνικὴ ἱστορία χάριν τῆς φιλοξενούσης αὐτὸν Γαλλίας, ἀναφερόμενον «αἱ τουρκικαὶ δυνάμεις κατέπνιξαν ταχέως τὰς ἐπαναστάσεις Ἡπείρου, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας στερηθείσας τῆς βοήθειας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως» εἶναι κατὰ τοῦτο ἀνακριβές, διότι δὲν ἀποκαλύπτει τὸ γνωστὸν εἰς αὐτὸν ἐκ τῶν γαλλικῶν ἀρχείων Γαλλικῶν σχεδίων ἀποσβέσεως τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως. Βλέπε σημ. 29.

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΑΛΛΙΑΣ Προξενική και Έμπορική Άλληλογραφία

1.

Salonique τόμ. 24 (1850 - 1858) σελ. 82 - 107
Θεσσαλονίκη 24.12.1850

Άρ. 22 Αιτού Έξοχότητα Στρατηγών Lafitte ύπουργόν Έξωτ(κ)ών,
Παρισίους

Έξοχώτατε

Έχω την τιμήν νά υποβάλω έκθεσιν περι του Βόλου και παρατηρήσεις περι της Θεσσαλίας.

E. GRASSET

Προϊόντα Θεσσαλίας: σίτος κριθή σίκαλις άραβόσιτος.. είναι καλύτερα ποιότητας. Καπνόν συλλέγουν 2.000.000 χιλιόγραμμα εις Άλμυρόν, Φάρσαλον, Καρδίτσαν.

Μέταξα. Όλη ή Θεσσαλία δύναται νά παράσχη 50.000 χιλιόγρ. μετάξης διαφόρων ποιότητων.

Άγιά, Άμπελάκια, Τύρναβος	μέταξα	πρώτης	ποιότητας
Ζαγορά, Βόλος, Έλασσών	»	δευτέρας	»
Τρίκαλα Άλμ υρός Άγραφα	»	τρίτης	»

Αι μετάξα ζητούνται διά Τεργέστην μέσω Σμύρνης, Ίωαννίνων και άνω Άλβανίας. 10.000 χιλιόγρ. περίπου χρησιμοποιούνται εν τή χώρα διά κατασκευήν άλατζάδων εν Μακρυνίτση, Πορταριά κλπ. Έλαιον παράγεται 2.000.000 χιλιόγραμμα. Έλαϊτα παράγονται 25.000 χιλιόγρ. εν Βόλω και περιφέρειά Άλμυρού. Έριον 3.000.000. Βάμβαξ καλής ποιότητος εν περιφέρειά Άλμυρού. Ναυπηγήσιμος ξυλεία εξαγεται έξ Όλύμπου. Ζώα έξ Όλύμπου, Όσσης, Πίνδου κτλ. Βιοτεχνία: άλατζάδες ως εν Πορταριά, Μακρυνίτση κλπ. Εισάγονται έξ Άγγλίας βάμβαξ και σίδηρος. Έξ Αυστρίας μάλλινα ύφασματα. Έκ Γαλλίας δέρματα...

Τό πασαλίκιον της Θεσσαλίας περιλαμβάνει 12 περιφέρειας. Ό πληθυσμός της Θεσσαλίας είναι 350.000 - 400.000 κάτοικοι, έξ ών 70.000 τουρκοι και οι ύπόλοιποι Έλληνες. Υπολογίζονται 864 Έλληνικά χωρία, έξ ών 517 τσιφλίκια και 347 κεφαλοχώρια...

Τουρκοι της Θεσσαλίας

Η Θεσσαλία είναι μία των ώραιότερων και πλουσιότερων έπαρχιών της θωμανικής αυτοκρατορίας, άλλ ή κακή διοίκησης έξευτελίζει όλα τά στοιχεία της εδδαμονίας. Έπί πλέον θά έλεγε τις, ότι μεταξ των Τουρκικών και Έλληνικών έπιστημοτήτων ύπάρχει συνεννόησης, ίνα καταστρέψουν αυτήν την γήν της έπαγγελίας και παρά την τόνσον άθλίαν κατάστασιν των πραγμάτων τό αυτοκρατορικόν ταμείον εισπράττει εν Θεσσαλία περισσότερα των 40.000.000 πιάστρων. Οι Τουρκοι άμαθείς, φανατικοι και άρπαγες εις πείσμα του καταργήσαντος τάς παραβιάσεις των Έπιτρόπων του Διβανίου Tanzemat Khairie... προέκυψαν άλλαι διδουσαι πραγματικήν ισχύν εις τά έπαρχιακά Συμβούλια. Οι Τουρκοι είναι πάντοτε διατεθειμένοι νά άντιπράξουν εις την έπιτροήν της άνωτέρας διοικήσεως, νά άγωνισθούν σιωπηρώς κατά των βελτιώσεων, αι όποιαι τραυματίζουν τά ιδιαίτερα συμφέροντά των. Άλλως τε ή διοίκησης μέχρι του παρόντος δεν έδειξεν εν Θεσσαλία, ως άλλαχού, ούτε καλήν θέλησιν ούτε ίκανότητα. Ουδέποτε πασάς φθάνων εν τή έδρα του πληροφορείται τάς ανάγκας του τόπου ούτε εκδηλώνει την έπιθυμίαν νά κάμη τό καλόν και νά άφήση μετ' αυτόν καλās άναμνήσεις. Η ύπηρεσία του περιορίζεται εις την άπόδοσιν της δικαιοσύνης, εις τόν τερματισμόν των διενέξεων και δυστυχώς ή άμεροληψία δεν πρυτανεύει πάντοτε εις τάς άποφάσεις. Άφ' έτέρου οι ραγιάδες άπογυμνωμένοι παρά των έχόντων την ισχύν εις χείρας των.. ζούν από ήμέρας εις ήμέρας χωρίς ν' άσχολούνται πολύ περι του μέλλοντος, διότι γνωρίζουν, ότι ή γειτονία των συνόρων των διδει την ευκολίαν νά διέλθουν εις Έλλάδα, όταν φανή τουτο καλόν εις αυτούς... Είπον πεδιάδων, διότι οι κάτοικοι των όρέων περισσότερον άνεξάρτητοι λόγω της θέσεως του τόπου και μη εύρισκόμενοι εις καθημερινήν έπαφήν μετά των Τούρκων, περισσότερον βιοτεχνικοί έξ ανάγκης και έπομένως όλιγώτερον δυστυχείς είναι άκόμη περισσότερον άφοσιωμένοι εις την γενέτειραν χώραν και έλπίζουν εις έν μέλλον κατά τό μάλλον και ήττον άπομακρυσμένοι εις την μετά της έλευθέρας Έλλάδος ένωσιν...

ΒΟΛΟΣ. Ό Βόλος είναι ό πραγματικός λιμήν της Θεσσαλίας, διότι έξ αυτού εξαγεται τό μεγαλύτερον μέρος των προϊόντων του πασαλίκιου.. Βαφεία ύπάρχουν εν Πορταριά, Λαρίση, Άμπελακίους, Τέμποις, Τσαριτσάνη, Τυρνάβω κτλ.

ΛΑΡΙΣΑ. Η Λάρισα είναι άκόμη σήμερα ως κατά την άρχαιότητα, άποδίδουν δε εις αίνων τον τάφον του Ίπποκράτους και θεωρουν αυτήν ως πρωτεύουσαν όλης της Θεσσαλίας. Αύτη κείται επί της δεξιās όχθης του Πηνειού, επί του όποιου ύπάρχει πετρίνη τοποφυρα άλλα κατά την γνώμην των όχι επί της πραγματικής τοπο-

ΦΙΛΗΜΩΝ

θεσίας της παλαιās πόλεως. Οι Τουρκοι ονομάζουν αυτήν Γενισέρ, δηλ. νέα πόλις. Όπωσδήποτε όρυχεία παλαιά, έπιγραφαι εύρίσκονται συχνά επί των τόπων τουτων, αι όποιαι έλκουν τό όνομά των εκ του της Λαρίσης, θυγατρός του Πελασγού. Η θέσις της, ή όποια είναι ή κεντρικώτερα της Θεσσαλίας, είναι έξαιρετος. Είς τό βάθος διακρίνει τις την ζώνην των περιβαλλόντων αυτήν όρέων.

Η Λάρισα είναι μία των κυριώτερον πόλεων της θωμανικής αυτοκρατορίας τόσον λόγω της θέσεως της και του αριθμού των κατοίκων της όσον λόγω του έμπορίου, μετά του όποιου άσχολεϊται όλη ή Θεσσαλία. Ό Μουσουλμανισμός χρονολογούμενος από του 1490 περιλαμβάνει 23 τζαμιά, ένψ οι χριστιανοι δεν έχουν παρά μίαν μνην εκκλησίαν. Κατά τόν άγώνα της άνεξαρτησίας της Έλλάδος αύτη περιεβλήθη εκ τάφρων, αι όποιαι είναι σχεδόν υπερπλήρεις. Ό αριθμός των οικιών της άνέρχεται εις 4.000, πράγμα τό όποιον θά ύπεδείκνυε αυτόχθονα πληθυσμόν 20.000 κατοίκων, έξ ών 8.000 Τουρκοι, 10.000 Έλληνες και 2000 Έβραιοι, άλλ' αύτη περιέχει πάντοτε πληθυσμόν άρκετά σημαντικόν κατοικοϋντα εις εύρυχώρους και καλλίτερον κατεσκευασμένας από της τελευταίας πυρκαϊās οικίας.

Η Λάρισα παρουσιάζει οικίας ώραιās άνηκούσας εις Μουσουλμάνους και οι χριστιανοι ήρχισαν νά κτίζουν καταλλήλους οικίας από έτών τινών.. διότι πρότερον οι Τουρκοι διετήρουν πάσαν ιδέαν του παλαιού Γιανιτσαρισμού και δεν ήθελον νά βλέπουν τους ραγιάδες έξερχομένους εκ της ταπεινωτικής καταστάσεώς των, έφ' όσον μάλιστα ή άνωτάτη άρχή έχρησιμοποίησε αυτούς μετ' έπεικειας λόγω της γειτονίας του Έλληνικού βασιλείου. Και ή καλλίτερα άποδειξις της έπεικειας ταύτης εύρίσκεται εις την κακήν διοίκησην, ή όποια συνεχίζει νά βαρύνη την Θεσσαλίαν. Μέχρι της στιγμής της ονομασίας του Βελή πασά, υιού του Άλή πασά εκ Τεπελενίου, ως βεζύρου της Θεσσαλίας ό χριστιανικός πληθυσμός της πόλεως ταύτης ήτο όλιγον σημαντικός. Άλλ' επί της κυβερνήσεως του Άλβανού τουτου οι Τουρκοι υπεχρεώθησαν νά κύψουν την κεφαλήν και τότε ή Λάρισα ειδε ν' αύξάνη ό αριθμός των ραγιάδων. Τό κλίμα της Λαρίσης είναι άνθυγιεινόν λόγω των λιμναζόντων ύδάτων, τά όποια μεταμορφούνται εις μικράς λίμνας, κατά τά άλλα δε είναι όπως εις όλας τάς πόλεις της Τουρκίας. Ό πληθυσμός της Λαρίσης είναι όλιγον άξιόλογος. Οι Τουρκοι είναι φανατικοι και υπερήφανοι, ένψ οι Έλληνες ραγιάδες διαφόρου καταγωγής ύποφέρουν πολύ εκ της περιστάσεως ταύτης και δεν σχηματίζουν άκόμη πραγματικήν κοινότητα, ή όποια παρουσιάζεται υπό άπόψεις τινάς έντίμους.

ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ. Τά Άμπελάκια, εις άπόστασιν 6 ώρών εκ Λαρίσης, έκτισμένα εν άμφιθεάτρω επί της βορείας πλευράς του όρους Όσσης, ήμίσειαν ώραν εκ του Πηνειού, έχει ως πρόσοψιν την κοιλάδα των Τεμπών και τό όρος Όλυμπος. Άλλοτε ή πόλις αύτη, όλη Έλληνική, ήτο περίφημος εκ των βαφείων της και των κατοίκων της, οι όποιοι έμπορεύοντο μετά της Έδρσπης και ιδίως μετά της Γερμανίας και διεκρίνοντο μεταξύ όλων διά της όξυνοίας και της μορφώσεώς των. Τά σχολεία της πόλεως, τά όποια είχον τους καλλίτερος καθηγητάς εν Έλλάδι, άπήλκων μίαν μεγάλην φήμη άλλ' από 40 έτών έξέπεσον έξαφανισθέντων ενώ εργοστασίον της, μετ' αυτόν δε και του πλούτου της, έφ' όσον μάλιστα οι κυριώτεροι Άμπελακίωται μετέβησαν είτε εις Ευρώπην, είτε εις Κων(σταντινούπολιν), εις Σμύρνην και Βουκουρέστιον.

Μεταξ των 500 οικιών των Άμπελακίων μερικά είναι ώραϊα

ώκοδομημένα και ένθυμίζουσαν την παρελθούσαν λαμπρότητα των. Μέχρι το 1812 ήσαν μία των πλέον αξιοσημειωτών πόλεων όλης της Ελλάδος και ή πλέον βιομηχανική της Θεσσαλίας υπολογίζουσα 6.000 κατοίκους, των οποίων ό αριθμός σήμερα δέν υπερβαίνει τους 3.000. Άν οί έν Άμπελακίους κατοικούντες δέν είναι πλέον πλούσιοι, έμειναν προσηνεείς, φιλόξενοι και βεβαίως οί ταξιδιώται, οί όποιοί έπισκέπτονται την Θεσσαλίαν δέν όφείλουν νά λησμονήσουν τά Άμπελάκια.

2.

τόμ. 68 (5 - 6)1854) σελ. 181 - 187
 Άθήναι 7.6.1854

Άρ. 87 Αυτού Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys Υπουργόν Έξωτικών, Παρισίους

Έξοχότατε

Ό ισχυρισμός του βασιλέως νά αναγκάση τους νέους ύπουργούς νά διαμαρτυρηθούν κατά της Άγγλογαλλικής κατοχής προεκάλεσε πολύ κακήν έντύπωσιν παρά τή κοινή γνώμη και έδωσε λόγους ν' άμφιβάλλουν περί της σταθεράς θελήσεως του πρίγκιπος τούτου νά κρατήση τās έναντι Γαλλίας και Άγγλίας ύποσχέσεις του. Αί εκ των συνόρων και του έσωτερικού φθάνουσαι εις ήμάς ειδήσεις είναι όσον είναι δυνατόν ίκανοποιητικά, πολύ περισσότερο μάλιστα ικανοποιητικά παρ' όσον είχον δικαίωμα νά αναμένωμεν. Οί στρατηγοί Γαρδικιώτης Γρίβας, Στυρομήλιος, Βλαχόπουλος ύπήκουσαν άνευ άντιστάσεως εις τά πλήξαντα αυτούς μέτρα. Αναμένονται αυτάς τās ήμέρας έν Άθήναις. Ό Θεόδωρος Γρίβας, Τζαβέλλας, Ράγκος και ήμάς αριθμός αξιωματικών έπέστρεψαν ήδη έν Ελλάδα, ίνα δηλώσουν ύποταγήν εις την Κυβέρνησιν. Η Ήπειρος ίσως θεωρηθή την ώραν ταύτην ως πλήρως ειρηνεύουσα. Η ήττα των Έλλήνων έν Σκουλικαργιά προεκάλεσε τό τελευταίον κτύπημα εις την επανάστασιν της έπαρχίας ταύτης.

Έν Θεσσαλία άτυχώς αι κερδηθείσαι τελευταίως παρά του Χατζηπέτρου έπιτυχία κατέστησαν την ειρήνευσιν της έπαρχίας ταύτης πολύ δυσκόλοτεραν. Τήν ώραν ταύτην ό Χατζηπέτρος έχει θεωρηθή ως ήρωας παρά των έθελοντών, οί όποιοί έν τή φήμη των θριάμβων του προσέτεραν έξ όλων των μερών νά ταχθούν υπό τās σημαίας του και θά σχηματίσουν, λέγουν, στρατόν περίπου 10.000 άνδρων μετά προθέσεως νά προσβάλουν τά Τρίκαλα. Έν Μακεδονία οί Τούρκοι δέν ήδυνήθησαν νά κατορθώσουν την εκδίωξιν του Τσάμη Καρατάσου, όστις κατέχει θέσιν όχυρωμένην πλησίον του όρους Άθω. Έσκέφθη, Κύριε Υπουργέ, ότι δύναμαι εις τās περιστάσεις ταύτας νά θέσω εις εκτέλεσιν σχέδιον, τό όποιον είχον συλλάβει από μακρόν και τό όποιον έχω την τιμήν νά υποβάλω υπό την κρίσιν της Ύμετέρας Έξοχότητος, δηλ. την εις τά σύνορα άποστολήν Έπιτρόπων έπιφορτισμένων την μελέτην της καταστάσεως των πραγμάτων και νά έπιζητήσουν νά επαναφέρουν εις τό καθήκον τους άρχηγούς των έπαναστατών και ν' άποκαταστήσουν, άν είναι δυνατόν, την μεταξύ των Τουρκικών και Έλληνικών άρχων καλήν άρμονίαν. Εύτυχώς είχον πρόχειρον πρόσ εκπλήρωσιν της άποστολής ταύτης τον Guerin, τον όποιον ή Ύμετέρα Έξοχότης είχε θέσει εις την διάθεσιν του στρατηγού Forey και όστις πρόσ στιγμήν ουδέν είχε πλέον νά κάμη έν Άθήναις. Ό Guerin κατοικεί την Ελλάδα από 25 έτών. Γνωρίζει τους Έλληνας και γνωρίζει πώς πρέπει νά μεταχειρισθ ή αυτούς. Ουδείς ήτο ίκανός περισσότερο αυτού νά κερδήση τον Χατζηπέτρον και Τσάμη Καρατάσον κτλ. Ουτός είναι δυνατόν νά κερδήση αυτούς και νά τους κάμη νά έπιστρέψουν εις Ελλάδα. Ό Wyse, όστις μετέσχε πλήρως του τρόπου, καθ' όν βλέπω τά πράγματα, ώρισε τον έν Άθήναις πρόξενόν του, ίνα συνοδεύη τον Guerin, όστις όμοίως έχει πλησίον του πολλούς άνωτέρους Έλληνας αξιωματικούς, οί όποιοί εύρίσκονται εις οικείας σχέσεις μετά των κατεχόντων άκόμη την Θεσσαλίαν Καπιτάνων και έχουν άποδοκιμάσει έπιμόνως τό κίνημα. Θά είμαι λιαν εύτυχής, Κύριε Υπουργέ, νά δυνηθώ νά αφαιρέσω από την επανάστασιν τους επικινδύνους άρχηγούς της Χατζηπέτρον και Καρατάσον χωρίς νά πυρποληθ ή ούτε προσάναμμα. Έλπίζω, ότι ή Ύμετέρα Έξοχότης θά εύαρεστηθ ή νά έπιδιοκίμαση τό ληφθέν μέτρον. Άν οί άνωτέρω δύο μνημονευ-

θέντες άρχηγοί έπιστρέψουν εις Ελλάδα, εύκόλως θά έπιτύχωμεν διά τό ύπόλοιπον της επαναστάσεως. Ό Guerin όφείλει νά εξετάση την χώραν, νά γνωρίση τά τελευταία έν Άθήναις συμβάντα γεγονότα, την σταθεράν πρόθεσιν της Γαλλίας και Άγγλίας νά κτυπήση πανταχού τους έχθρούς της Τουρκίας και τέλος νά έγγυθη έναντι των Τουρκικών άρχων την νομιμότητα της Α. Μεγαλειότητος και των νέων συμβούλων του. Έκ της άποστολής ταύτης, περί ής είδοποιώ τον κ. Benedetti, αναμένω τά ευτυχέστερα αποτελέσματα. Έκείνο τό όποιον θά δυνηθ ή δυστυχώς νά έμποδίση αυτήν είναι ή διαγωγή των Τούρκων έν Ήπειρώ έναντι των δηλωσάντων τή έγγυήσει των προξένων Γαλλίας και Άγγλίας ύποταγήν χριστιανικών χωριών. Ουδέμία των δοθεισών εις τους άτυχείς τούτους ύποσχέσεων έχει κρατηθ ή. Η Πύλη δέν θά ήδύνατο παρά νά έπιδιοκίμαση την εις τον Guerin έμπιστευθείσαν άποστολήν και νά δειχθ ή περισσότερο εύκολος και όλιγώτερον άπαιτητική διά την επανάληψιν των τακτικών μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος σχέσεων...

Υ.Γ. Αί ληφθείσαι σήμεραν έπισημοί ειδήσεις είναι λιαν ίκανοποιητικά. Ό Παπακώστας μεθ' όλων των εύρισκομένων πλησίον των συνόρων θά έπιστρέψουν άπαύστως. Ό ίδιος έγγραφεν εις τον ύπουργόν των Στρικών, ίνα διαβεβαιώση αυτόν περί της πλήρους ύποταγής του εις την νέαν τάξιν των πραγμάτων. Ό Καρατάσος προσβλήθει εις όχυρωμένην θέσιν της Κομιτζής έν Μακεδονία, όπου άπεσύρθη από τινος χρόνου έπικεφαλής, λέγουν, 600 άνδρων ήναγκάσθη νά άγωνισθ ή έν ύποχωρήσει κατά των Τούρκων, ίνα καταφύγη εις μονήν επί του όρους Άθω.

F. ROUEN

3.

τόμ. 68 (5 - 6)1854) σελ. 225 - 226
 Άθήναι 17.6.1854

Άρ. 90 Αυτού Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys Υπουργόν Έξωτικών, Παρισίους

Έξοχότατε

... Η Αυτού Έλληνική Μεγαλειότης θέλει νά βλέπεται εις τά όμματα της Ευρώπης ως θύμα. Άντιθέτως προκαλεί την έπιστροφήν των και συμμετέσχεν έγκαρδίως εις την άποστολήν, την όποιαν ό Wyse και έγώ έχομεν έμπιστευθ ή εις δύο πράκτορας διά τους άρχηγούς των επαναστατών, οί όποιοί άκόμη δέν παρέδωκαν τά όπλα. Η Ύμετέρα Έξοχότης θά ένθυμηθ ή, ότι ενώ άπέστειλλον τον Guerin εις τά σύνορα της Θεσσαλίας, ίνα έλθ η εις επαφήν μετά του Χατζηπέτρου, συγχρόνως παρεκάλουν τον ναύαρχον Τιναν νά εύαρεστηθ ή νά διατάξη τον κυβερνήτην του πολ. πλοίου «Σόλων» νά μεταφέρ η εις Μακεδονίαν αξιωματικών, τον όποιον άπηυθύνομεν εις Καρατάσος και νά ζητηθ ή έλθ η εις επαφήν ό ίδιος μετά του άρχηγού τούτου. Ό βαρώνος Roussin έπέτυχε πλήρως έν τή λεπτή άποστολή του και χθές άπεβίβασεν εις Χαλκίδα τον συναγματάρχην Καρατάσον μετά 420 έθελοντών. Ό ναύαρχος Τιναν διεβίβασεν εις τον ύπουργόν Ναυτικών, όστις θά πείσθη νά κοινοποιήση εις την Ύμετέραν Έξοχότητα, την εκθεσιν, έν τή όποία ό Κυβερνήτης του πλοίου «Σόλων» εκθέτει τον τρόπον εκπλήρωσεως της άποστολής του χωρίς την συνεργασίαν των Τούρκων αλλά μετά της πλήρους συγκαταθέσεως και μετά της μεγίστης ίκανοποιήσεως των άρχων του Σουλτάνου. Η ειρήνευσιν της Μακεδονίας άποτελεί τώ όντι ύπηρεσίαν μεγίστην προσφερομένην εις την Πύλην παρά της σημαίας ήμών. Έλπίζω, ότι θά εκτιμηθ ή άρμοζόντως έν Κων/πόλει. Η έπιτυχία αυτή θά καταστήση εύκολώτεραν την άποστολήν του Guerin παρά τω στρατηγώ Χατζηπέτρω, όστις δέν θά θελήση νά άντιστή μόνος εις την γενικήν έντύπωσιν την παραχθείσαν παρά της άφίξεως ήμών έν Πειραιή. Φοβούμαι μόνον έν πρᾶγμα. Ό στρατηγός Χατζηπέτρος δέν έμιμηθ η τους ένόπλους συντρόφους του. Άντι νά καταδιώξη τους ραγιάδες περιεποιήθη αυτούς και μέγας αριθμός μεταξυαυ των έτέθη υπό την σημαίαν του. Αναμφισβητήτως θά φοβηθ ή νά εγκαταλείψη αυτούς τους άτυχείς εις την εκδίκησιν των Τούρκων και άν οί τελευταίοι ουτοι δέν δυνηθούν νά έλθουν εις αυτόν έγγυήσεις θετικώτερας, ίσως άρνηθ ή νά άκούση τās φρονίμους συμβουλās του Guerin. Άν ό Fuad Effendi εύρίσκει εις Θεσσαλίαν συγχρόνως

ΑΡΙΘ. 2108 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΤΟΣ Α1

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΗΣ

Εν Τουρκίᾳ έντιμος	40
Εν Αγγλίᾳ έντιμος	60
Εν τῇ Αμερικῇ Βολύμῳ	16
Εν τῇ Γαλλίᾳ	40
Καὶ τὸς ἐν Αἰθίᾳ καὶ ἑνὶ φραγκῷ Ἰσπανίᾳ	5
Καὶ τὸς ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἑνὶ φραγκῷ Ἄγγλῳ	15
Εν Μελίττῃ	50

Καὶ τὸς ἐν Αἰθίᾳ καὶ ἑνὶ φραγκῷ Ἰσπανίᾳ 5
 Καὶ τὸς ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἑνὶ φραγκῷ Ἄγγλῳ 15
 Εν Μελίττῃ 50

Αἱ συνθήκαι κατ' ἑνεστέωα κρίσις

Τῆ τελευταία γνώμην μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ὅσον εἰς μόνον τὸ ζήτημα, κατ' ἑνὴν ἑκείνην τὴν κατὰ τὴν Τουρκίαν καὶ τῆς Ἑλλάδος συνθήκῃ καὶ τῆς τελευταίας

Καὶ τὸς ἐν Αἰθίᾳ καὶ ἑνὶ φραγκῷ Ἰσπανίᾳ 5
 Καὶ τὸς ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἑνὶ φραγκῷ Ἄγγλῳ 15
 Εν Μελίττῃ 50

μετά του Guerin, ή έμπιστευθείσα εις τόν πράκτορα Guerin άποστολή μοι φαίνεται πολύ περισσότερο εξησφαλισμένη. Δέν μένει πλέον έν Θεσσαλία παρά ό στρατηγός Χατζηπέτρος μετά τινων άνευ σπουδαιότητος αξιωματικών και ένός Φιλαρέτου, αξιωματικού τής Χωροφυλακής, όστις κατέχει τήν Πίνδον. Οί άρχηγοί Παπακώστας, Κοινογιάννου, Σαφάρος, Πλέσσας, Πανουριάς κλπ. έπέστρεψαν, άφου διέλυσαν τās ομάδας των...

F. Rouen

4.

τόμ. 69 (7 - 8)1854) σελ. 4 - 10
'Αθήναι 2.7.1854

'Αρ. 98Αυτού 'Εξοχότητα Κύριον Droyn Lhuys ύπουργόν 'Εξωτ'ικών, Παρισίους

'Εξοχώτατε

'Ελαβον τὰ ύπ' άρ. 28 - 29 έγγραφά σας..

Ο στρατηγός Χατζηπέτρος ήτηθείς έπέστρεψεν εις 'Ελλάδα άπολύσας τόν στρατόν του και τήν στιγμήν ταύτην εδρίσκειται εις τὰ ύδατα 'Υπάτης, όπου μετέβη πρός θεραπειάν πληγών, τās όποιās έλαβε κατά τήν τελευταίαν ήτταν του. Δέν μένουν πλέον έν Θεσσαλία ώς έπαναστάται παρά 'Ελληνες τινές, ώς ό Χρόνης, Μπασδέκης κλπ., τούς όποιους ευκόλως ό Fuad Effendi θά νικήση ή θά άγοράση δίδων εις αυτούς αξιώματα, τὰ όποια επιθυμούν εις τὰ σύνορα.

Η άλληλογραφία του κ. Guerin, τής όποιās άποστέλλω σήμερον αντίγραφα εις τήν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα, θά παράσχη εις αυτήν επί τής Θεσσαλίας και επί των γεγονότων, των όποιων ή χώρα αυτή υπήρξε τό θέατρον, περιέρχους και χρησίμους πληροφορίας. Ο Guerin έχει τήν γνώμη, ότι αυτό, τό όποίον ήθέλησαν πολύ να όνομάσουν έπανάστασιν, έτερματίσθη διά πάντοτε και νομίζει, ότι ή ήσυχία θά καταστή δυνατόν να διατηρηθή πανταχού εκτός εις τὰ 24 χωρία του Βόλου, εις τὰ όποια ούδεις Τούρκος ευρίσκειται και των όποιων οι κάτοικοι έχουν πολλές σχέσεις μετά των 'Αθηνών. Τά τελευταία τηλεγραφήματά μου πρός τήν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα άποδεικνύουν ζωηράς τήν βαθειάν λύπην, τήν όποιαν έδοκίμασα βλέπων τήν Αύλην τής 'Ελλάδος διά τής διαγωγής της να θέλη να παρουσιάση εαυτήν πρό των όμμάτων τής χώρας ταύτης ως θύμα και καταδικωμένην διά τής σιωπής της μάλιστα, τής όποιās ήτο ευκόλον εις έκαστον να ενοήση τήν πραγματικήν σημασίαν, τέλος δι' όλων των μέσων, τὰ όποια αυτή ήδύνατο να χρησιμοποιήση χωρίς να είναι δυνατόν να κατηγορήσουν αυτήν ότι υπελείφθη υλικώς εις τās ύποχρεώσεις της. 'Ελυπήθην, λέγω, να ίδω τήν 'Ελλάδα να συνεχίζη να ενθαρρύνη τήν έπανάστασιν έν Θεσσαλία, να έπιζητή να καταστήση αυτήν διαρκή, να δημιουργήση και να διατηρήση εις τās χριστιανικάς έπαρχίας κατάστασιν πραγμάτων, τήν όποιαν θά ήτο δυνατόν εις μίαν στιγμήν δεδομένην να βαπτίσουν διά τόν ευγενούς όνόματος τής έπαναστάσεως. 'Εφοβούμην ιδίως μήπως άφρων τις πράξις των όπαδών τής Ρωσίας εκθέσει περισσότερο άκόμη τήν τόσον έπιζημίαν ήδη θέσιν του στέμματος τής 'Ελλάδος και δυστυχώς αί προβλέψεις μου φαίνεται να όφείλουν να πραγματοποιηθούσιν. Τό κοινόν ήδη είχε σκανδαλισθή μαθόν, ότι νέος τις, υιός του γερουσιαστού, ό κ. 'Ηλιόπουλος έπιστρέψας εις 'Ελλάδα συγχρόνως με τόν Παπακώσταν και έλθών εις 'Αθήνας ανεχώρησεν εκ νέου μετ' όδηγιών και κεφαλαίων διά τήν έπανάστασιν, άφου, ως λέγουν, έγένητο δεκτός εις μυστικήν άκρόασιν παρά του βασιλέως και τής βασιλίσσης. Δέν άνέφερον εις τήν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα περι τής φήμης ταύτης, διότι αυτό δεν ήτο και εδνυχώς άκόμη είναι φήμη. 'Αλλά τό γεγονός, τό όποίον φέρω εις γνώσιν σας, δίδει άτυχώς εις αυτήν τήν φήμην σπουδαιότητα, τήν όποιαν απέκρυψα κατά τό δυνατόν εις τό κοινόν έν τῷ συμφέροντι των Αύτων Μεγαλειοτήτων τής 'Ελλάδος.

Τήν Πέμπτην 29 ή φρεγάτα, ή όποία άφου άπεβίβασε δυνάμεις τινάς εις τόν Πειραιά συνέχισε τόν πλούν της εις Καλλιπόλιν άκολουθουμένη εις άπόστασιν τινά εκ δύο μεταφορικών φερόντων ήπους του ήπικου ήμών όφειλε να επανέλθη, κληθείσα ύφ' ένός των μεταφορικών πρός παρατήρησιν βρικίου άνευ σημαίας, του όποιου ή συμπεριφορά ήτο ύποπτος. Πλησιάζασα και άναγνωρίσασα τούτο, ότι εκ των επί του πλοίου εδρισκομένων ήτο 'Ελληνικόν, παρεκίνησε τόν Κυβερνήτην τής φρεγάτας να ρυμουλκήση τούτο και να επανέλθη εις Πειραιά, ίνα παραδώση τούτο εις τόν ναύαρχον Τίναν.

Δέν έχρειάσθη πολύς χρόνος, ίνα άποκαλυφθῆ ποίος ήτο ό πραγματικός προορισμός του πλοίου τούτου, άνήκοντος εις ένα των πλέον παραφρόνων όπαδών τής Ρωσίας και ό όποιος έπαιξε ρόλον έλειεινόν (μυσάρων) εις τās ύποθέσεις τής Θεσσαλίας.

Τό πλοίον τούτο άποπλεύσαν τήν 25 εκ Πειραιώς έφερε όπλα, πολεμοφόδια, χρήματα, ίνα έμψυχώση τήν σβήνουσαν (καταπινομένην) έπανάστασιν έν Θεσσαλία και είχαν επ' αυτού ίατρόν τινά Τάσον, μέλος μεγάλης έπιρροής του έν 'Αθήναις Θεσσαλικού Κομιτάτου και πολύ στενόν δυστυχώς συγγενή του Φιλίππου 'Ιωάννου και φίλον πολύ στενόν του ίατρού Κωστή, πρώτου ίατρού τής βασιλίσσης, άμφοτεροι Θεσσαλοί και άμφοτεροι άποδειχθέντες ως οι κυριώτεροι πρωταίτιοι (ραδιουργοί) εις τās ταραχάς τής Θεσσαλίας.

Ο ύπουργός τής Δικαιοσύνης κ. Καλλιγιάς προειδοποιήθεισ παρ' έμου μετέβη άμέσως εις τήν φρεγάταν, όπου διέταξε τήν πρώτην άνάκρισιν του κ. Τάσου, ό όποιος έδείχθη άπ' αυτής τής στιγμής διατεθειμένος να όμολογήση, μάλιστα δ' άφησε να έννοηθῆ πολύ

καθαρά, ότι τὰ επ' αυτού εύρεθέντα 40.000 χρυσά Γαλλικά φράγκα προήρχοντο εκ του βιβλιοθηκαρίου του βασιλέως Φιλίππου 'Ιωάννου, του ίδιου όστις είχε παραδώσει χρήματα εις τόν νέον 'Ηλιόπουλον. Είναι άληθές ότι χθές εις δεύτερον έρωτηματολόγιον τό άτομον τούτο, προειδοποιηθέν πιθανώς παρά των φίλων τής Αύλης, επανέρχεται επί των πρώτων του όμολογιών και άφου έδήλωσε μετά τινος προσποιήσεως, ότι οι κ.κ. Φιλίππος 'Ιωάννου και Κωστής είχαν μείνει έντελώς ξένοι εις τήν άποστολήν ταύτην και ότι μάλιστα είχαν άρνηθῆ έντολή του βασιλέως να εισέλθουν μετ' αυτού εις πολιτικήν τινά έπικοινωνίαν προσέθεσεν, ότι εκράτει χρήματα του κ. Μεταξά, τέως πρεσβευτού τής 'Ελλάδος έν Κωνπόλει και πολεμοφόδια του άνεμου του διπλωμάτου τούτου.

Τήν στιγμήν ταύτην άσχολούνται με τήν σύνταξιν καταλόγου του 'Ελληνικού βρικίου, τό όποίον δεν είχαν έμπόρευμά τι, άλλ' όπλα πολεμοφόδια, μηχανήματα κατασκευής σφαιρών και φουστανελλών, ύποδημάτων κλπ. εις μεγάλην ποσότητα προς έξοπλισμόν εκαντοντάδος άνδρών.

Συνελήφθη μεγάλη ποσότης επιστολών και έγγραφων, τὰ όποια δεν εξήτασαν άκόμη και τὰ όποια θα φέρουν ίσως λυπηράν τινά άποκάλυψιν. Συνημμένως άποστέλλω εις τήν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα αντίγραφον ένός είδους γλωσσαρίου εύρεθέντος εις τό χαρτοφυλάκιον του κ. Τάσου και τό όποίον όφειλε να χρησιμοποιηθῆ προς άλληλογραφίαν μετά των έν 'Αθήναις φίλων του. Οί Γάλλοι όρίζονται έν αυτῷ διά τής εκφράσεως μπάσταρδοι και ή 'Αγγλογαλλική συμμαχία διά τής λέξεως έρμαφρόδιτος.

Η σύλληψις του 'Ελληνικού πλοίου παρήγαγε πολύ ζωηράν αισθησιν έν 'Αθήναις. Όλοι οι όφθαλμοί, όφειλω να τό είπω, έστράφησαν πρός τό παλάτι, ως εαν περιέκλειεν ένόχους. 'Αγανακτούν, διότι μετά τόσας συμφοράς, αί όποιαί έπληξαν τήν 'Ελλάδα, εκθέτουν αυτήν εις μεγαλειτέρας άκομη. Η μεγάλη πλειονοψηφία άναγνωρίζει και λυπείται διά τήν γενομένην τρέλλαν.

Είναι ένας τόπος, Κύριε 'Υπουργέ, όφειλω να τό είπω, όπου δι' ούδεν λυπούνται και όπου έλπίζουν πάντοτε. Είχον τήν τιμήν να είπω άνωτέρω εις τήν 'Υμετέραν 'Εξοχότητα, ότι τὰ 24 χωρία του Βόλου κατοικουμένα μόνον παρ' 'Ελλήνων θα παρουσιαζόν ίσως μεγάλας δυσκολίας εις τούς Τούρκους πρός τελείαν ύποταγήν. Ο Τάσος κατάγεται εκ ένός των χωρίων τούτων, όπου διαμένει εις των άδελφών του, άνήρ λίαν εκτεθειμένος εις τὰ τελευταία γεγονότα. Τά πολεμοφόδια και τὰ χρήματα προωρίζοντο να διατηρήσουν τήν έπανάστασιν εις τὰ χωρία αυτά. Ο Τάσος όμολόγησε τούτο. 'Εκτελούνται διαταγαί τής Πετροπούλεως να διατηρήσουν τήν έπανάστασιν μετ' ύποσχέσεως να άνταμειθῆ κατά τήν ύπογραφην τής ειρήνης τό γεννησόμενον κακόν.

Πρό των κρίσεων τούτων περιστάσεων ή 'Ελληνική Κυβέρνησις κατενόησε τὰ καθήκοντά της και νομίζω, ότι δύναμαι να σας είπω, ότι ούδεν παρημέλησε.

Μετά τό πρός τούς κρατουμένους έρωτηματολόγια διετάχθησαν έρευναι εις τās οικίας των συντακτών των έφημ. «'Ελπίς» και «Αιών», εις τās οικίας των κ. Κωστή, Φιλίππου 'Ιωάννου και τέλος του κ. Μεταξά. Εις τήν οικίαν του τελευταίου τούτου εδρέθησαν εις ύποδειχθέν παρά του Τάσου μέρος περίπου 80.000 φράγκα χρυσά ίδιας χρονολογίας (1852) ως τὰ επί του βρικίου κατασχεθέντα Ναυλοέντεια. Ούδεν εύρέθη εις τās οικίας των κ.κ. Φιλίμους και Λαβίδου. 'Αλλ' άναμείνεται περιέργου άποκαλύψεως εις τὰ έγγραφα των κ.κ. Κωστή και Φιλίππου, οι όποιοι έξεπλάγησαν εκ του έναντι αυτών ληφθέντος μέτρου τούτου.

Ο κ. Μεταξάς ύποστηρίζει, ότι ούδόλως έδωκε χρήματα εις τόν Τάσον. Κατά μήνα Μάιον ό ρωσικός οίκος Μαυρος και Συντροφία εκ Μασσαλίας άπέστειλεν εις τήν Τράπεζαν 'Αθηνών 180.000 χρυσά γαλλικά φράγκα. 'Ασφαλώς ταυτα είναι μέρος του χρυσού τούτου, όστις εύρέθη εις τήν οικίαν του Μεταξά και επί του πλοίου...

Λεξιλόγιον

Χρήματα	φακοί
στρατός	χάλαζα
πολεμοφόδια	ρίζα
Τούρκος	βάτραχος
'Αγγλογάλλος	έρμαφρόδιτος
Ρώσος	βροντή
'Ελλην	άρνιον
'Αγγλος	δεινόν... ξίφος
Γάλλος	μπάσταρδος
βασιλεύς	ίδρυτής
'Οθων	Κολόμβος
'Υπουργοί	όργανα

F. Rouen

5.

τόμ. 69 (7 - 8)1854) σελ. 11
'Αθήναι 2.7.1854

'Αρ. 99 Αυτού 'Εξοχότητα Κύριον Droyn Lhuys ύπουργόν 'Εξωτ'ικών, Παρισίους

'Εξοχώτατε

Σας άποστέλλω τὰ έγγραφα τής εις Θεσσαλίαν άποστολής του Guerin.

Ο Guerin έξεπλήρωσε μετά πολλού θάρρους και έπιμελείας τήν

ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν καὶ καθ' ἦν πολλὰκις ἡ ζωὴ του ἐκινδύνευσε. Εὕρισκετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ληστῶν, οἱ ὅποιοι κατενόουν, ὅτι εἶχον νὰ ἀπολέσουν τὸ πᾶν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας. Ὁ κ. Guerin διὰ τῆς προσωπικῆς ἐπιρροῆς τοῦ παρεκινήσε πολλοὺς (ἔπεισε) τοὺς Ἑλληνας καπιτάνους νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ τουρκικὸν ἔδαφος. Ἡ ἀποστολὴ του ὑπῆρξε πολὺ πλήρης ἀκόμη. Οὗτος ἀπέτρεψε ἦταν τοῦ Χατζηπέτρου ἄνευ τῶν ἐξ Ἀθηνῶν προερχομένων ραδιοσυγῶν. Τολμῶ νὰ συστήσω εἰς ὅλην τὴν εὐμένειαν τὴν Ὑμετέρας Ἐξουχότητος τὸν πράκτορα τοῦτον, ὅστις προτίθεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Σύρον.

F. Rouen

6.

τόμ. 69 (7 - 8)1854) σελ. 12 - 20

1ον Συνημμένον τοῦ ὑπ' ἀρ. 99 ἐγγράφου. Βόλος 12.6.1854

Κύριον βαρ. Rouen πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ἐν Ἑλλάδι

Κύριε βαρῶν

Ἐλαβον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γράψω τὴν 8 τοῦ μηνὸς τούτου πρὶν ἐγκαταλείψω τὴν Λαμίαν, ἵνα μεταβῶ εἰς Ἄλμυρον μετὰ τῶν δύο συναδέλφων μου. Τὴν 4 πρωϊνὴν τῆς 9 ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Στυλίδος καὶ μετὰ δίωρον συνητήσαμεν τὸ ἀτμοκίνητον ἀγγελιαφόρον «Ἡρων», τὸ ὁποῖον περιέπλεεν εἰς τὸν κόλπον Ζητουνίου καὶ ὤφειλε νὰ πλεύσῃ τὸ ἑσπέρας εἰς Βόλον, ἐπισκεπτόμενον τὰς ἀκτὰς τῆς Σκιάθου καὶ τῆς Σκοπέλου.

Ἐφθάσαμεν εἰς Ἀμαλιάπολιν, ὅπου ἐμείναμεν 3/4 τῆς ὥρας. Ἐπεσκέφθημεν τὸν προξενικὸν πράκτορα ἡμῶν καὶ τὸν δήμαρχον τῆς πόλεως. Ἐγνωστοποιήσαμεν εἰς αὐτοὺς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ συνεστήσαμεν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ ἀνεχθοῦν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν οὐδὲν μέτρον ἀντίθετον εἰς τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ληφθεῖσαν ὑποχρέωσιν καὶ εἰς τὴν θέλησιν τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων ἔναντι τῆς αὐστηρᾶς οὐδετερότητος, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλάς ὀφείλει νὰ τηρῇ ἔναντι τῆς Τουρκίας. Ὑπεσχέθησαν νὰ συμμορφωθοῦν εἰς τὰς συστάσεις ἡμῶν, ἀλλὰ μοι φαίνεται, ὅτι δὲν θὰ ἡδύνατό τις νὰ ὑπολογίσῃ ἐπὶ τῶν ὑποσχέσεων τοῦ δημάρχου Ἀμαλιαπόλεως, ὁ ὅποιος εἶναι συνδεδεμένος μετὰ τοῦ Γριζάνου, ἐνὸς ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶν τῶν κατεχόντων αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὰ χωρία τοῦ κόλπου τοῦ Βόλου.

Ἐπὶ πλέον νομίζω, ὅτι ὁ Βελέντζας ἔχει συχνὰς σχέσεις μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἀμαλιαπόλεως, εὐρισκομένης πλησίον τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχουν τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ἀρχηγὸς οὗτος καὶ ὁ βουλευτὴς τῆς Ἑρμιόνης Μίτζος. Ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν δύο τούτων ἀτόμων στρατὸς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνέρχεται, ὡς ἐβεβαίωσαν ἡμᾶς, εἰς 250 ἀνδρας. Αἱ δυνάμεις αὐταὶ ἀπὸ δεκαπενθημέρου οὐδεμίαν μάχην συνήψαν. Ἀσχολοῦνται μόνον νὰ κάμω ἐπιδρομὰς τινὰς εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἄλμυρου πρὸς ἀρπαγὴν ζώων, τὰ ὁποῖα ἐν συνεχείᾳ κατευθύνονται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος.

Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Ἀμαλιαπόλεως μέχρι τοῦ Ἄλμυρου εἶναι τρεῖς λευγαὶ καὶ μετέβημεν εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην πόλιν τὴν 1 μετομεσημβρινὴν, δίωρον μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀμαλιαπόλεως ἀναχώρησιν ἡμῶν. Ἐπεσκέφθημεν τὸν πολιτικὸν διοικητὴν καὶ τὸν συνταγματάρχην, ὁ ὁποῖος διοικεῖ τὰς ἀποτελούσας τὴν φρουρὰν τῆς πόλεως δυνάμεις. Αἱ δυνάμεις αὐταὶ ἀποτελοῦνται ἐξ ἐνὸς τάγματος πεζικοῦ τακτικοῦ 1000 - 1100 ἀνδρῶν καὶ 400 ἀτάκτων ἵππεων.

Τὸ πεζικὸν δὲν ἐγκαταλείπει τὴν πόλιν, τὸ ἵππικὸν κάμνει περιπολίαν τινὰς εἰς τὴν πεδιάδα, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἐπιτήρησις μοι φαίνεται πολὺ ὀλίγον ἀποτελεσματικὴ, διότι δὲν ἐμποδίζει τοὺς στρατιώτας τοῦ Παπακώστα νὰ ἐρχῶνται συχνὰ νὰ ἀρπάζουν ζῶα εἰς τὴν πεδιάδα. Κατανοῶ, ὅτι τὸ πεζικὸν δὲν δύναται νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Παπακώστα εἰς τὰς κατεχομένας ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη ὀχυρὰς θέσεις, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸ Νότιον μέρος τῆς πεδιάδος τοῦ Ἄλμυρου, ἀλλ' ἡ πεδιάς αὕτη θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ φυλαχθῇ καλλίτερον παρὰ τῶν 400 ἀτάκτων ἵππεων.

Ἐγενόμεθα πολὺ καλῶς δεκτοὶ παρὰ τῶν δύο ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἀνέφερον καὶ αὐταὶ ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ μᾶς προσφέρουν τὴν συνδρομὴν των, ἵνα διευκολύνουν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς, ἣν εἶχομεν νὰ ἐκπληρώσωμεν. Ἦδη σὰς ἀνήγγειλον εἰς τὴν ἐκ Λαμίας σταλείσαν ἐπιστολήν, ὅτι ὁ Παπακώστας εὕρισκετο εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Ἄλμυρου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ὀλεῖ εἶχομεν ἐπιβεβαίωσιν τῆς πληροφορίας ταύτης. Ἀπὸ 15 ἡμερῶν κατεῖχε στρατόπεδον εἰς τὸ ὄρος Γούρα εἰς ἀπόστασιν ἐξ λευγῶν ἀπὸ τοῦ Ἄλμυρου. Εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦτον ἀπεστείλαμεν ἀγγελιαφόρον, ἵνα προειδοποιήσωμεν αὐτὸν, ὅτι θὰ μετβαίνομεν τὴν ἐπομένην εἰς τὸ στρατόπεδόν του, ἵνα κοινοποιήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰς ὁδηγίας, διὰ τῶν ὁποίων ἡμεθα ἐφωδιασμένοι.

Τὴν πρωϊαν τῆς 10 ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὸ ὄρος Γούρα καὶ μετὰ πορείαν 6 ὥρῶν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ στρατόπεδον Παπακώστα. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον εἶχε καταργηθῆ καὶ συνητήσαμεν ἐκεῖ 2 στρατιώτας, οἱ ὅποιοι μετβαίνον εἰς τὸν ἀρχηγὸν των. Ἐπιπροφώρησαν ἡμᾶς, ὅτι ἡ πρὸς τὸν Παπακώσταν ἀνευθυνθεῖσα ἐπιστολὴ ληφθεῖσα ἐκράτηθη ὑπ' αὐτῶν. Ὁ εἰς τῶν στρατιωτῶν τούτων, ὅστις ἐφάνη εἰς ἡμᾶς λιαν ἐξυπνος, μᾶς εἶπεν, ὅτι τὸ στρατόπεδον ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν ἐγκατεστάθη εἰς ἀπόστασιν 3 λευγῶν μακρύτερον πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Λαμίας καὶ ὅτι ἐνομιζεν, ὅτι ὁ Παπακώστας

εὕρισκετο ἐκεῖ. Ἐπρόσθεσεν, ὅτι μετέβαινε πλησίον τοῦ ἀρχηγοῦ του καὶ θὰ ἐπέδιδεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιστολήν ἡμῶν προειδοποιῶν αὐτὸν, ὅτι θὰ ἀνεμένετο παρ' ἡμῶν εἰς τὸ παλαιὸν στρατόπεδον, ὅπου θὰ διηρχόμεθα τὴν νύκτα.

Τὴν 7 ἑσπερινὴν εἶδομεν νὰ φθάνουν εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶχομεν ἐγκατασταθῆ, περίπου 25 ἔθελοντα Ἑλληνας τοῦ σώματος τοῦ Παπακώστα, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐφάνησαν, ὅτι ἐπανήρχοντο ἐκ μιᾶς ἀποστολῆς εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἄλμυρου. Πράγματι μετὰ μίαν ὥραν εἶδομεν νὰ διέρχεται ἐμπροσθεν ἡμῶν ποῖμνιον περίπου 1200 πρόβάτων, τοὺς ὁποίους οἱ ἐλευθερωταὶ τῶν χριστιανῶν εἶχον ἀρπάσει τὴν παρμονίην εἰς πολλοὺς τόπους παρὰ τῶν ὀμοθηρῶν των, οἱ ὅποιοι μᾶς ἠκολούθησαν σκεπτόμενοι, ὅτι θὰ εἶχομεν μεγάλην ἐπιρροήν, ἵνα ἀποδοθοῦν τὰ ζῶα των. Ἐπενέβημεν εἰς τοὺς Ἑλληνας εἰσβολεῖς καὶ μᾶς ὑπεσχέθησαν νὰ μὴ κρατήσουν παρὰ 400 πρόβατα καὶ νὰ ἀποδώσουν τὸ ὑπόλοιπον εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ποινὰ παλληκάρια κατενόουν καλῶς, ὅτι οὐδὲν μέσον εἶχομεν νὰ κάμωμεν σεβαστὴν αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν. Ἐπίσης κατὰ τὴν νύκτα οἱ δῆθεν ἐλευθερωταὶ ἀπέπεμψαν ὀλόκληρον τὸ ποῖμνιον κατευθύνθην πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα.

Οἱ 25 στρατιῶται, οἱ ὅποιοι ἦλθον νὰ μᾶς εὑρουν εἰς τὸν καταυλισμὸν ἡμῶν, ἔμειναν ἐπὶ πολλὰς ὥρας μεθ' ἡμῶν. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον 6 άτομα λιαν ἐξυπνα. Ἡ συζήτησις περιστράφη ἐπὶ τῶν τελευταίων γεγονότων. Ὁμίλησαν πολὺ, ἀλλ' οὐδὲν εἶπον ἐπὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν χριστιανῶν, ἐπὶ τοῦ θέσαντος εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων πατριωτισμοῦ πρὸς εἰσβολὴν εἰς τὰς τουρκικὰς ἐπαρχίας. Ἦδυνήθη νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὰ άτομα ταῦτα δὲν ἦσαν διατεθειμένα νὰ μείνουν ὑπὸ τὰ ὅπλα παρὰ μέχρι τῆς στιγμῆς, ὅπου ἡ ἐπιχείρησις ἐν τῇ ὁποίᾳ παρέσυραν αὐτοὺς θὰ παύσῃ νὰ εἶναι κερδοσκοπικὴ δι' αὐτοὺς. Ἐν τέλει δύναται τις νὰ ἀπονεμῇ εἰς αὐτοὺς τὸν τίτλον εὐχαρίστητον κλεπτῶν ζώων καὶ πανούργων κερδοσκόπων. Παραπονοῦνται κατὰ τῶν ἀρχηγῶν των, οἵτινες, κατὰ τὰ λεγόμενά των, οὐδέποτε ἔδωσαν εἰς αὐτοὺς λεπτὸν, ἂν καὶ εἶχον λάβει ποσὰ σημαντικά, ἵνα ἐπιχειρήσουν στρατολογίας ἐχούσας σκοπὸν τὴν εἰσβολὴν εἰς τουρκικὰς ἐπαρχίας.

Τὴν 9ην πρωϊνὴν τῆς ἐπομένης ὁ ἀπελευθερωτὴς Ἑλληνας, ὅστις εἶχεν εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιφορτισθῆ τῆς ἐπιστολῆς ἡμῶν διὰ τὸν Παπακώστα, ἐπανήλθε νὰ μᾶς εὑρῃ. Μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν συνηντησε τὸν ἀρχηγὸν του καὶ ὅτι δὲν εἶχε δυναθῆ νὰ μάθῃ ποῦ εὕρισκετο οὔτε τὴν κατευθύνσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει μετὰ τὸν στρατὸν του, τὸν ὁποῖον ἀνεβίβαζον εἰς 2.000 ἀνδρῶν. Εἰς τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀκολουθίας ἡμῶν ἐπίσης εἶχε διατρέξει τὰ ὄρη καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ δὲν εἶχε δυναθῆ νὰ ἐπιτύχῃ πληροφορίαν τινὰ ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Παπακώστα. Συμπεραίνω, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς οὗτος ἠθέλησε νὰ ἀποφύγῃ τὴν συνάντησιν ἡμῶν, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀγνοήσῃ τὴν παρουσίαν ἡμῶν εἰς τὸ στρατόπεδον, τὸ ὁποῖον κατεῖχε τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς ἀφίξεως ἡμῶν ἐπὶ τῆς θέσεως. Ὁ υἱὸς του, τὸν ὁποῖον εἶχομεν ἰδεῖ ἐν Λαμῖα καὶ ὁ ὁποῖος μετέβαινε πλησίον του, ἐπεφορτίσθη παρ' ἡμῶν νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ, ὅτι θὰ μετβαίνομεν εἰς Ἄλμυρον καὶ ὅτι ἐκείθεν θὰ μετβαίνομεν νὰ συναντήσωμεν αὐτὸν ἐν τῷ στρατόπεδόν του, ἵνα τῷ ἀνακοινώσωμεν τὴν ἀποστολήν, δι' ἣς εἶχομεν ἐπιφορτισθῆ δι' αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἀρχηγούς. Βλέποντες τὴν ἀδυναμίαν νὰ συναντήσωμεν τὸν Παπακώσταν ἀπερασίσαμεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ στρατόπεδον Γούρας τὴν 10 πρωϊνὴν τῆς 11 δι' Ἄλμυρον, ὅπου ἐφθάσαμεν τὴν 5 ἑσπερινὴν.

Κατὰ τὴν ἀφίξιν ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν αἱ ἀρχαὶ ἐκοινοποιήσαν εἰς ἡμᾶς 2 ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας εἶχον λάβει τὴν ἡμέραν παρὰ τοῦ Βελέντζα καὶ τοῦ βουλευτοῦ Ἑρμιόνης Μίτζος, οἱ ὁποῖοι εὕρισκοντο ἀμφοτέροι εἰς ἐν ὄρος κείμενον εἰς δύο λευγὰς ἐξ Ἄλμυρου πρὸς τὴν κατευθύνσιν τῆς Ἀμαλιαπόλεως. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ ἔφερον τὴν διαταγὴν νὰ στείλουν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν δῆθεν ἐλευθερωτῶν ἐντὸς 48 ὥρῶν 20 φορτία ἀλεύρου, 500 κἀμάδας σίτου καὶ 1500 πιάστρα. Ἡ αἰτήσις αὕτη συναδεύετο μετ' ἀπειλῆς, εἰς ἣν περιπτώσιν χρῆμα καὶ τροφίμα ζητούμενα δὲν παρεδίδοντο ἐντὸς τῆς ὁρισθεῖσης προθεσμίας, νὰ πυρπολήσουν τὰ ἀγροκτῆματα καὶ τοὺς καρπούς τοῦ θερισμοῦ ἐνὸς τοποτηρητοῦ ἐπιφορτισθέντος παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως τοῦ μισθωματοῦ τῶν κτημάτων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Κράτος ἐν τῇ πλουσία πεδιάδι τοῦ Ἄλμυρου. Ὁ Βελέντζας καὶ Μίτζος προσέθετον, ὅτι θὰ διέπραττον καὶ ἄλλας καταστροφὰς, ἂν ἠρνοῦντο τὴν ἱκανοποίησιν τῆς αἰτήσεώς των. Ὁ εἰρημὸνος τοποτηρητὴς ἐπίσης εἶχε λάβει ἐπιστολήν, παρομοίαν μετ' αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι ἐγράφθησαν εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρχὰς τοῦ Ἄλμυρου.

Θὰ εἶχομεν ἀποφασίσει νὰ μετβαίνομεν ἐπὶ τῶν τόπων, ὅπου εὕρισκοντο ὁ Βελέντζας καὶ Μίτζος, ἂν δὲν ἡμεθα ἠναγκασμένοι νὰ ἐπιβῶμεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ πλοίου «Γρίτων», τὸ ὁποῖον ἀπὸ 24 ὥρῶν ἀνέμενε ἡμᾶς ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἄλμυρου, ἵνα μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς Βόλον, ὅπου ἡμεθα ἀποφασισμένοι νὰ μετβαίνομεν, διότι εἶχομεν συναντησιν μετὰ τῶν ἀρχηγῶν Γριζάνου, Χρόνη, Φιλαρέτου, οἱ ὁποῖοι κατεῖχον πολλὰ χωρία ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Βόλου. Παρὰ ταῦτα ἐγράψαμεν εἰς τὸν Βελέντζαν καὶ Μίτζον, ἵνα προσκαλέσωμεν αὐτοὺς νὰ ἐδραστηριοθῶν νὰ σκεφθοῦν τὰς λυπηρὰς συνεπείας, τὰς ὁποίας θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχουν δι' αὐτοὺς πράξεις φύσεως ἐκείνης, δι' ἣν εἶχον ἀπειλήσει τὰς ἀρχὰς Ἄλμυρου. Μέγας ἀριθμὸς χωρίων τῆς πεδιάδος Ἄλμυρου κατεστράφη ἐν μέρει παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐν μέρει παρὰ τῶν τούρκων.

Οι κάτοικοι τών χωρίων τούτων, ὄλοι χριστιανοί, κατέφυγον εἰς τὰ σύνορα, ὅπου οἱ εἰσβολεῖς χαρασσόνουν αὐτοὺς παρά τήν θέλησίν των καὶ παρά τὰ διαβήματα, τὰ ὁποῖα κάμνουν αἱ τουρκικαὶ ἀρχαί, ἵνα παρακινήσουν τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἐπιστρέψουν εἰς ἐστίας των. Αἱ ἴδιαι ἀρχαὶ μᾶς ὑπεσχέθησαν νὰ λάβουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἵνα οἱ χριστιανοὶ αὐτοὶ μὴ ὑποστοῦν καταπίεσιν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων, οἱ ὅποιοι συμφώνως πρὸς αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐμάθομεν, οὐδεμίαν ἐπιβάλλον κακὴν μεταχειρίσιν εἰς τοὺς κατοικοὺς τῆς πόλεως καὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Ἄλμυροῦ. Ἐναβιβάζουν εἰς 50.000 πρόβατα καὶ εἰς 500 βόδια τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα οἱ Ἕλληνες εἰσβολεῖς ἀφῆρσαν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἄλμυροῦ καὶ ὠδήγησαν εἰς Ἑλλάδα. Σχεδὸν ὅλα αὐτὰ τὰ ζῶα ἀνήκουν εἰς χριστιανοὺς. Τὰ σώματα Παπακώστα καὶ τοῦ Βελέντζα διέπραξαν ὄλας αὐτὰς τὰς πράξεις ληστείας, αἱ ὁποῖαι φαίνονται νὰ ἔχουν στραφῆ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν κυριωτέρων ἀρχηγῶν τῶν σωμάτων τούτων.

Χθὲς 9 ἑσπερινὴν ἐφθάσαμεν εἰς Βόλον. Τὴν πρωίαν ταύτην ἐτέθημεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Blunt, προξένου τῆς Αὐτοῦ Βρετανικῆς Μεγαλειότητος φθάσαντος ἐδῶ 24 ὥρας πρὸ ἡμῶν, ὅστις ἦλθεν ἐκ Λαρίσης, ἵνα μᾶς συναντήσῃ καὶ μᾶς βοηθήσῃ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς μας. Ἡ συνδρομὴ τῶν φώτων του καὶ τῆς τελείας γνώσεως, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε περὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν πραγμάτων τῆς χώρας ταύτης, ὅπου ἀπολαύει μίᾳ μεγάλῃς ὑπολήψεως καὶ μεγάλῃς ἐπιρροῆς εἴτε ἐπὶ τῶν Τούρκων εἴτε ἐπὶ τῶν χριστιανῶν. Παρουσίασεν ἡμᾶς εἰς τὸν Καϊμακάμη, ὅστις ἐγνώριζεν ἤδη τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ ὅστις ἐδέχθη ἡμᾶς μετὰ χάραξ μὴ μετρημεισμένης. Ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἐφθάσεν ἐδῶ ἀπὸ 15 ἡμερῶν μόνον, μοι ἐφάνη ἄνθρωπος ἐμπορούμενος ὑπὸ τῶν καλλιτέρων προθέσεων, εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Rachid πασᾶ καὶ γνωρίζει πολὺ καλὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς συνηθείας, καίτοι ὑπῆρέτησε μόνον εἰς Βλαχίαν.

Ὁ κ. Blunt συνεβούλευσεν ἡμᾶς νὰ μεταβῶμεν μετ' αὐτοῦ εἰς Λάρισαν, ἵνα πείσωμεν, ἂν εἶναι δυνατόν, τὸν πασᾶν νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς κατάπαυσιν τῆς κακῆς μεταχειρίσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐκτεθειμένοι ἐκ μέρους τῶν Τούρκων οἱ Χριστιανικοὶ πληθυσμοὶ τῆς Θεσσαλίας. Εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸν πρόξενον κ. Blunt, ἐφ' ὅσον αἱ ὁδηγίαι, τὰς ὁποῖας ἀναμένομεν, δὲν μᾶς ἀπαγορεύουν τὸ ταξίδιον τοῦτο.

Ἐκ Λαρίσης θὰ μεταβῶμεν εἰς Τρίκαλα πρὸς συνάντησιν τοῦ Χατζηπέτρου. Αἱ ὁδηγίαι, τὰς ὁποῖας ἐξητήσαμεν ἐν Ἀθήναις, ὀφείλουσαν νὰ μᾶς φθάσουν ἐν Λαμίᾳ. Εἴμεθα λοιπὸν ἀποφασισμένοι νὰ στείλωμεν πρὸς ἀναζήτησιν καὶ συνεφωνήσῃ εἰς ἐξ ἡμῶν ὁ Merlin νὰ μεταβῆ νὰ παραλάβῃ καὶ νὰ φέρῃ αὐτοὺς ἐδῶ. Τὸ ἑσπέρας τοῦτο ἐπιβιβάζεται ἐπὶ τοῦ πλοίου «Τρίτων» καὶ θὰ ἐπανέλθῃ ἐδῶ μεθαύριον. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν του θὰ τεθῶμεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν 3 Ἑλλήνων ἀρχηγῶν, οἱ ὅποιοι κατέχουν ἓνα μέγα ἀριθμὸν χωρίων εἰς τὰ περὶχωρα τοῦ Βόλου.

Οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι εἶναι ὁ Γριζάνος, ὁ Χρόνης καὶ ὁ Φιλάρετος. Ἔχομεν ἤδη προειδοποιήσῃ αὐτοὺς, ὅτι θὰ μεταβῶμεν νὰ εὐρωμεν αὐτοὺς εἰς ἓν χωρίον κείμενον εἰς ἀπόστασιν 2 λευγῶν ἐκ τοῦ Βόλου. Ὁ κ. Blunt θὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν κ. Merlin, ὡς μέλος ἐπιτροπῆς εἰρηνεύσεως. Αἱ ἐν Βόλῳ Τουρκικαὶ δυνάμεις ἀποτελοῦνται ἐκ τάγμα-τος πεζικοῦ Αἰγυπτιακοῦ καὶ 250 ἀτάκτων ἱππέων. Αἱ δυνάμεις αὐταὶ ἐπεφορτίσθησαν τῆς φρουρᾶς τοῦ φρουρίου τοῦ Βόλου, ἀλλὰ δὲν κάμνουν οὐδεμίαν περίπολον εἰς τὰ περὶχωρα. Οἱ Ἕλληνες ἄφ' ἑτέρου μένουν ἡσυχοὶ εἰς τὰ χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐγκατασταθῆ καὶ ὅπου τρέφονται παρά τῶν κατοίκων, οἵτινες φαίνονται νὰ μὴ ἔχουν νὰ κατηγορήσουν δι' οὐδεμίαν πρᾶξιν ληστείας τοὺς εἰσβολεῖς Ἕλληνας, τοὺς ὁποῖους ἐλπίζομεν νὰ δυνηθῶμεν νὰ παρακινήσωμεν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα.

Αὐγουστος Guerin

7.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 21 - 26

2ον Συνημ. τοῦ ὑπ' ἀρ. 99 ἐγγράφου

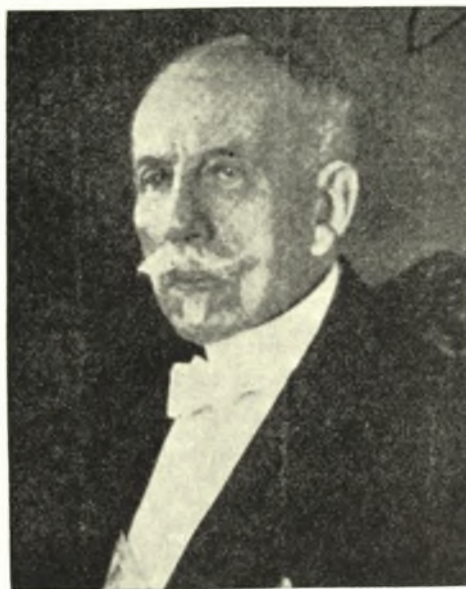
Λάρισα 19.6.1854

Κύριον βαρ. Rouen, πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ἐν Ἑλλάδι

Κύριε Βαρῶνε,

Ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γράψω ἐκ Βόλου τὴν 12 τοῦ μηνὸς τούτου, εἶχομεν δύο συνομιλίαις μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶν, οἱ ὅποιοι κατέχουν τὰ χωρία τοῦ Βόλου ἐν τῷ Ν. Ἀνατολικῷ τμήματι, τὸ ὁποῖον λέγεται Μαγνησία. Οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι εἶναι ὁ Φιλάρετος καὶ ὁ Χρόνης. Ὁ Γριζάνος εἶχεν ἀναχωρήσῃ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς ἡμῶν, ἵνα μεταβῆ εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Λαρίσης ὑπὸ τὴν πρόφασιν, ὅτι οἱ χριστιανοὶ προσβληθέντες παρά τῶν Τούρκων ἐκάλουν αὐτὸν εἰς ὑπερσπίσιν των.

Ἐν τῇ πρώτῃ συνεντεύξει ἐχρησιάσθη νὰ ἀκούσωμεν τοὺς λόγους 3 καλῶν ὁμιλητῶν, οἱ ὅποιοι ἀναμφισβητήτως εἶχον προετοιμάσει τὸ θέμα των καὶ ἰπενθύμισαν εἰς ἡμᾶς ὄλην τὴν ἱερεμιάδα τῶν ἐφημερίδων τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς πτώσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας τοῦ 1453, ἐπὶ τῆς φρικτῆς δουλείας, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶχον περιέλθῃ οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐπὶ τῆς ἀκλονήτου ἀποφάσεως τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀποθάνουν ἢ νὰ ἀνακτήσωμεν τὴν χώραν τῶν προγόνων των κτλ. Ἀφοῦ ἠκούσαμεν μετὰ μεγάλῃς ὑπομονῆς ὄλας τὰς κοινὰς πηγὰς, ἐχρησιάσθη εἰς ἡμᾶς νὰ γνωρίσωμεν εἰς αὐτοὺς τοὺς δὴθεν ἐλευθερω-

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΒΙΔΗΣ

τὰς τῶν χριστιανῶν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ νὰ κάμωμεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐννοήσουν, ὅτι ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς θελήσεως τῶν συμμάχων Δυνάμεων τῆς Τουρκίας καὶ τῆς διαταγῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δὲν ἔμειναν εἰς αὐτοὺς παρά νὰ ἐκκενώσουν τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον εἰσβάλῃ καὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα. Θὰ παραλείψω, Κύριε Βαρῶνε, ὄλας τὰς ἀντιρρήσεις, τὰς ὁποῖας ὁ Φιλάρετος καὶ ὁ Χρόνης μᾶς ἔκαμον, ἵνα ζητήσουν νὰ ἀποδείξουν εἰς ἡμᾶς, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ συμμορφωθῶν εἰς τὰς ὁδηγίας ἡμῶν καὶ φθάσῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεντεύξεως ἡμῶν μετὰ τῶν δύο ἀρχηγῶν, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα δὲν εἶναι ταυτόσημα, διότι πρέπει νὰ εἴπωμεν τοῦτο καλῶς, οἱ Ἕλληνες ἦλθον εἰς Τουρκίαν δι' ἓνα ἄλλον σκοπὸν καὶ ὄχι νὰ ἀπελευθερώσουν τοὺς ἀδελφοὺς των, διὰ τοὺς ὁποῖους ἐξ ἄλλου εἶναι βάρος πολὺ βαρὺ. Ὁ Χρόνης οὐδεμίαν θέσιν ἔχει ἐν Ἑλλάδι, προέρχεται ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Βόλου καὶ ἔρχεται νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν παρουσιῶν περιστάσεων, ἵνα ἐπιτύχῃ θέσιν, ἥτις ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν τινα ἐπὶ τῶν συμπατριωτῶν του. Ὅτε ἐξεθέσαμεν εἰς αὐτὸν τὴν κατάστασιν τῶν προσωπικῶν συμφερόντων του εὐκόλως ἀνεγνωρίσαμεν, ὅτι πολὺ ὀλίγον συνέφερον εἰς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ του νὰ εἶναι ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων τῆς χώρας, ἀρκεῖ ὁ ἴδιος νὰ μετέχῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν ἐξασκοῦν οἱ νικηταὶ εἰς κατακτηθεῖσαν χώραν. Ἐπανέλαβεν εἰς ἡμᾶς συχνά, ὅτι δὲν ἔβλεπε διατὶ αὐτὸς ὁ Χρόνης ὑπήκοος τῆς Πύλης δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ συνήρχου, νὰ γίνῃ πασᾶς καὶ ἀκόμη καὶ Βεζύρης. Ἐν μὲν λέξει ὁ Χρόνης, ὅστις ἐδήλωσεν εἰς ἡμᾶς κατηγορηματικῶς, ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ ἀφορῶντι εἰς αὐτὸν ζητήματι, εἶναι πολὺ διατεθειμένος νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς Τούρκους, ἂν αὐτοὶ ἐδῶ προσφέρουν εἰς αὐτὸν μίαν θέσιν, ἥτις δύναται νὰ ικανοποιήσῃ τὰ συμφέροντά του. Ὅφειλω νὰ προσθέσω, ὅτι ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν θὰ κατέθετε τὰ ὄπλα παρά ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν δυνάμεων. Εἶχομεν μάθει, ὅτι ὁ Χρόνης εἶχεν ἤδη προσπαθήσῃ νὰ μύθῃ τὰς διαθέσεις καὶ ὅτι δὲν θὰ ἠρνεῖτο νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν ὀνομαζόμενον τύραννον τῶν ἀδελφῶν του, ἂν ἡ τουρκικὴ ἀρχὴ ἤθελε οἱ εἰσέλθῃ εἰς σύμβασιν μετ' αὐτοῦ. Μαθόντες τὴν πληροφορίαν ταύτην ἐθεωρήσαμεν καθήκον νὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸν Καϊμακάμη τοῦ Βόλου περὶ τῆς χρησιμότητος, ἵνα κἀμῃ νὰ παύσουν εἰς τὰ περὶχωρα τῆς πόλεως ταύτης αἱ ἀταξίαι, τὰς ὁποῖας οἱ εἰσβολεῖς Ἕλληνες ἦλθον νὰ εἰσαγάγουν, προτείνων εἰς τὸν Χρόνην τὴν διοίκησιν τῶν 100 - 150 ἀνδρῶν ἐπιφορτισμένων τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως ἐν τῇ περιφερείᾳ. Πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ἐπὶ τούτου, ὅτι τὰ χωρία τοῦ Βόλου οὐδέποτε κατελήφθησαν παρά τουρκικῶν δυνάμεων καὶ ὅτι ἡ φροντίς νὰ ἐπαγρυπνοῦν διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν πάντοτε ἀφέθη εἰς τοὺς κατοικοὺς τοῦ τόπου τούτου, οἱ ὅποιοι ἐπῆρκεσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐκλέγοντες κυβερνήτας καπετάνιους τινὰς τοῦ τοπικοῦ στρατοῦ. Ὁ καϊμακάμης συνεφώνησε πλήρως μετὰ τῆς γνώμης ἡμῶν, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του εἶχομεν διατυπώσει εἰς μίαν ἐπιστολὴν ἀποσταλείσαν αὐτῷ. Ὑπεσχέθη εἰς ἡμᾶς νὰ γράψῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν του, ἵνα ἐπιτύχῃ διὰ τὸν Χρόνην, ὅ,τι ἐνομίζομεν, ὅτι ὀφείλετο νὰ προσφερθῇ αὐτῷ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς δημοσίας ἡσυχίας ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ Βόλου.

Ὡς ἤδη ἐλέχθη, Κύριε Βαρῶνε, τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλάρετου κατέχουν θέσιν τινὰ ἐν Ἑλλάδι, εἶναι μοίραρχος χωροφυλακῆς καὶ κατονοεῖ πολὺ καλῶς, ὅτι ἡ εἰς ἡν ἀρέθη νὰ παρασυρῆ ἐπιχειρήσῃς

μη δυναμένη νά ἔχη ἐπιτυχίαν τινά ἀρμόζει εἰς αὐτὸν νά ἐπιστρέψῃ εἰς χώραν του καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατείχε προηγουμένως, θέσιν ἐξασφαλιζομένην παρὰ τοῦ διατάγματος τῆς ἀμνηστίας ἐκδοθέντος προσφάτως παρὰ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. Ὁμιλήσαντες λοιπὸν εἰς αὐτὸν ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ εἰς μυστικὴν συνομιλίαν, ἣν εἶχομεν μετ' αὐτοῦ, καταρθώσαμεν νά ἀποσπάσωμεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν Χρόνην καὶ νά κάμωμεν εἰς αὐτὸν νά λάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νά ἐπιστρέψῃ ἀμέσως εἰς Ἑλλάδα μετ' ὄλων τῶν Ἑλλήνων εἰσβολέων, οἱ ὅποιοι θὰ ἔλθουν νά ἀκολουθήσουν αὐτόν. Ἐν τούτοις ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου τούτου ἀπαιτεῖ μέτρα τινὰ προφυλάξεως, διότι οἱ ἄνδρες οἱ ὑπὸ τοῦ Φιλάρετου διοικουμένοι ὡς καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν Ἑλληνικαὶ ομάδες δὲν ὑπακούουν εἰς τοὺς ἀρχηγούς των καὶ ὁ Φιλάρετος θὰ ἦτο πολὺ δυνατόν νά δολοφονηθῇ παρὰ τῶν συντρόφων του, ἂν ἦτο δυνατόν νά ὑποθέσουν (πλάσουν) δι' αὐτὸν πρόθεσιν νά ἐγκαταλείψῃ αὐτούς. Τὰ ἄτομα ταῦτα ἐξ ἄλλου οὐδέποτε ἔλαβον μισθὸν καὶ ἐπὶ πλέον ἔδωκαν εἰς αὐτὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ὑποσχέσεις, ἐξ ὧν οὐδεμία, ὡς βλέπουν σήμερον, δὲν δύναται νά πραγματοποιηθῇ. Ὁ Φιλάρετος χωρὶς ν' ἀποκαλύπτῃ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα δύναται νά χρησιμοποιήσῃ πρὸς ἐγκατάλειψιν τοῦ Τουρκικοῦ ἑδάφους, μᾶς ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ἐξ μέχρι ὀκτῶ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ Βόλου ἀναχώρησιν ἡμῶν τὸ ὑπ' αὐτὸν σῶμα θὰ διαλυθῇ. Ἀπαξ ἐπιτευχθέντος τοῦ ἀποτελέσματος τούτου δὲν θὰ εἶναι πλέον δυνατόν εἰς τὸν Χρόνην νά διατηρηθῇ εἰς τὴν ἰσχυρὰν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει αὐτὴν τὴν στιγμὴν, διότι τὸ σῶμα τοῦ Φιλάρετου εἶναι τὸ πλέον πολυαριθμὸν, περιλαμβάνει περίπου 600 ἄτομα, ἐνῶ τὸ τοῦ Χρόνης δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 250 ἄνδρας.

Ἴνα εἶναι ἔτιμος εἰς πᾶν γεγονός ἐγνωστοποίησα εἰς τὸν Κυβερνητὴν τοῦ ἀτμοκινήτου ἀγγελιαφόρου «Ἡρῶν», τοῦ σταθεμένου ἐν Βόλῳ, τὸ σχέδιον περὶ τοῦ Φιλάρετου καὶ παρεκάλουσα τὸν ἀξίον τοῦτον τοῦ ἀυτοκρατορικοῦ ναυτικοῦ νά λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς μεταφορὰν εἰς Χαλκίδα τοῦ Φιλάρετου καὶ ὄλων τῶν ἀτόμων τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα θὰ θελήσουν νά ἐπιστρέψωμεν εἰς Ἑλλάδα.

Ἐν τῷ ἀριθμῷ ὄλων τούτων τῶν ψευδῶν τῶν διαδοθέντων ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῶν Ἑλλήνων εἰσβολέων ἰσχυρίσθησαν, ὅτι τὰ 24 χριστιανικὰ χωρία τοῦ Βόλου ἐπανεστάτησαν κατὰ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς. Δύναμαι νὰ σὰς δώσω τὴν πλέον ρητὴν διαβεβαίωσιν, Κύριε Ὑπουργέ, ὅτι οὐτε ἐν τῶν προειρημένων χωρίων δὲν ἐξηγήθη. Πολλὰ ἄτομα ἐξωπλίσθησαν ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὄχι ἵνα ἀποτινάξουν, ὡς λέγουσιν, τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων, ἀλλὰ ἵνα ἀπελευθερωθοῦν τῶν δεινῶν βαρῶν, τὰ ὁποῖα οἱ δῆθεν Ἑλληνας ἐλευθερωταὶ ἐπιβίβωσαν εἰς τοὺς κατοίκους, πλησίον τῶν ὁποίων ἦλθον νά ἐγκατασταθοῦν διὰ τῆς βίας. Ἐπίσης ὁμιλίαν περὶ ἐκκλησιῶν γενομένην εἰς τοὺς Ἑλληνας παρὰ τῶν κατοίκων τῶν χωρίων τοῦ Βόλου. Ἡ ἐκκλησις αὕτη ἔλαβε τῷ ὄντι χώραν ὄχι παρὰ τῶν κατοίκων ἀλλὰ μόνον παρὰ τῶν προκρίτων 3 χωρίων διὰ προσωπικὸν σκοπὸν, ἐλπίζοντες οἱ πρόκριτοι νά ὑποκαταστήσουν τὴν τουρκικὴν κυβερνητικὴν ἐπιρροήν, ἡ ὁποία μὴ φαίνεται πολὺ βλαβερωτέρα τοῦ ζυγοῦ τῶν ὀθωμανῶν.

Προχθὲς ἐφθάσαμεν εἰς Λάρισαν καὶ ἐδῶ θὰ ἀρχίσῃ τὸ πλέον δύσκολον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν νά ἐκπληρώσωμεν, διότι θὰ χρειασθῇ νά διαπραγματευθῶμεν μετὰ τοῦ Χατζηπέτρου, ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς Θεσσαλίας. Οὗτος εὐρίσκειται εἰς ἀπόστασιν 12 λευγῶν ὑπ' ἐδῶ καὶ αὐριον θὰ ἀναχωρήσωμεν πρὸς συνάντησίν του. Θὰ δοκιμάσωμεν ἀναμφιβόλως μεγάλας δυσκολίας πρὸς ἐπιτυχίαν, διότι θὰ χρειασθῇ νά διαβῶμεν ἐναλλάξ τοὺς παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἀλβανικῶν ομάδων κατελιγμένους τόπους. Σὰς ἀνέφερον, Κύριε βαρῶνε, ὅτι ὁ Γριζάνος εὐρίσκειτο εἰς ἀπόστασιν λευγῶν τινῶν ἐκ Λαρίσης. Χθὲς μετέβην μέχρι τῶν τελευταίων θέσεων τῶν Τούρκων πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Γριζάνου, ἵνα διαπραγματευθῶμεν μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τούτου, ἀλλὰ φθάσαντες εἰς τὰς θέσεις αὐτὰς ἐλάβομεν ἐπιστολὴν, διὰ τῆς ὁποίας μᾶς ἀνηγγεῖλε κατὰ τὸν πλέον κατηγορηματικὸν μέτρον, ὅτι θὰ ἠκολούθει τὴν παρὰ τοῦ ἰδίου Χατζηπέτρου τηρηθησομένην διαγωγὴν. Διὰ παρομοίας δηλώσεως ἐθεωρήσαμεν καθῆκον νά περιορισθῶμεν νά γνωστοποιήσωμεν εἰς αὐτὸν νά ἐκκενώσῃ τὸ τουρκικὸν ἑδάφος καθιστάντες αὐτὸν προσωπικῶς ὑπεύθυνον περὶ τῶν λυπηρῶν συνεπειῶν, τὰς ὁποίας θὰ ἦτο δυνατόν νά ἐπιφέρῃ ἢ παράτασις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ διαμονῆς του. Ὁ Γριζάνος κατέχει μίαν θέσιν εἰς ἀπόστασιν 3 λευγῶν ἐκ τοῦ μέρους, ὅπου μετέβην.

Ἀύγουστος Guerin

8.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 27 - 32)

3ον Συνημ. τοῦ ὑπ' ἀρ. 99 ἐγγράφου.

Λάρισα 23.6.1854

Κύριον βαρῶνον Rouen, Πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ἐν Ἑλλάδι

Κύριε βαρῶνε

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νά σὰς γράψω τὴν 19 τοῦ μηνὸς τούτου, ἐτύχομεν ἀκροάσεως παρὰ τοῦ Πασᾶ τῆς Λαρίσης, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὴν ὑποδοχὴν ἡμῶν ἐν εἶδος ἐπισημότητος. Εἶχεν ἤδη τὴν πρόθεσιν κατὰ τὴν ἐκ Βόλου εἰς Λάρισαν διάβασιν ἡμῶν νά στείλῃ πρὸς συνάντησιν ἡμῶν μίαν τῶν ἀμαξῶν του καὶ ἡμίσειαν ἴλην τακτικοῦ ἰππικοῦ συνοδευομένην περίπου ἐξ 100 βασιβουζούκων (ἰππέων ἀτάκτων). Ἐξεθέσαμεν εἰς τὸν Πασᾶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ μᾶς ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησίν του ἐκ τῆς ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν οἱ πρεσβευταὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐν Ἑλλάδι εἶχον λάβει ἐπὶ τούτου. Δὲν ἠδυνάμεθα ἐπισημῶς νά κάμωμεν εἰς αὐτὸν ἄλλας κοινοποιήσεις, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνομιλίας ἠδυνήθημεν νά εὐρωμεν τὴν εὐκαιρίαν νά ὁμιλήσωμεν αὐτῷ περὶ τῆς ἀνάγκης νά διατάξῃ τὴν παῦσιν τῶν πολυαριθμῶν κατασχρήσεων, αἵτινες βαρύνουν τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς τῆς Θεσσαλίας. Οὗτος ἐξήγησεν εἰς ἡμᾶς, ὅτι προσεπάθει πολὺ νά ἀπολαύσουν οἱ χριστιανοὶ ὄλων τῶν παρὰ τοῦ Σουλτάνου παραχωρηθέντων πεονεκτημάτων, ἀλλὰ συγχρόνως ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς νά ἐνοήσωμεν, ὅτι ἡ καλὴ θέλησίς του καὶ αἱ προσπάθειαι του ἦσαν ἀδύνατοι πρὸς κατάπαυσιν τῶν πολυαριθμῶν παρανόμων φορολογιῶν τῶν βέηδων τῆς χώρας ὡς καὶ τῶν ἀτάκτων δυνάμεων, ἃς ἠναγκάσθη νά παραδεχθῇ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Πύλης, ἵνα ἀντιτάξῃ ταύτας εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ομάδας, αἱ ὁποῖαι εἰσέβαλον εἰς τουρκικὸν ἑδάφος.

Ὁ Πασᾶς τῆς Λαρίσης μοὶ ἐφάνη μᾶς ἐξυπνάδας πολὺ κάτω τῶν σπουδαίων ἐμπιστευθειῶν αὐτῷ ὑπηρεσιῶν. Ἐν τούτοις θεωρῶ αὐτὸν ἐμφορούμενον ὑπὸ τῶν καλλιτέρων προθέσεων ἐναντι τῶν χριστιανῶν, τοὺς ὁποίους προστατεύει, ἐφ' ὅσον δύναται. Ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἀφίξεώς ἡμῶν ἐν Λαρίσῃ ὁ Πασᾶς εἶχε δώσει ἀπόδειξιν τῶν καλῶν διαθέσεών του ὑπὲρ τῶν ραγιάδων καὶ ἰδοὺ ὑπὸ ποίας περιστάσεις. Οἱ βέηδες ἐν σημαντικῷ ἀριθμῷ συγκεντρώθησαν εἰς τὸν Πασᾶν καὶ ἐζήτησαν παρὰ τούτου νά ἐξουσιοδοτήσουν τὴν σφαγὴν τῶν χριστιανῶν τῆς πόλεως Λαρίσης. Ὁ Πασᾶς ἀπέκρουσε μετ' ἐνεργητικότητος τὴν πρότασιν ταύτην, ἀλλ' ὑπῆρχε φόβος ἀκόμη οἱ βέηδες νά κατορθώσουν νά θριαμβεύσουν τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ Πασᾶ, ὅταν τὴν ἰδίαν στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ συζήτησις ἦτο ἡ πλέον ζοηρὰ, ἔλαβον κατὰ τὴν συνεδρίαν τὴν εἰδησιν τῆς παρουσίας ἡμῶν ἐν Βόλῳ καὶ τῆς προσεχοῦς εἰς Λάρισαν ἀφίξεως. Ἡ περιστασις αὕτη διέλυσε τὴν συνέλευσιν καὶ ὑπεκρέωσε τοὺς βέηδες νά ἐγκαταλείψωμεν τὴν σκληρὰν ἰδέαν των. Συγχρόνως ὁ Πασᾶς ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ ἐτίθετο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ φρουροῦντος τὴν Λάρισαν τάγματος τοῦ τακτικοῦ πεζικοῦ καὶ ὅτι θὰ ἐβάδιζε κατ' ἐκείνων, οἵτινες θὰ προσέβαλον τοὺς χριστιανούς. Οὕτω δύναται τις λοιπὸν νά ἐξουσιοδοτηθῇ νά εἴπῃ, ὅτι ἡ εἰδησις τῆς προσεχοῦς ἀφίξεως ἡμῶν ἐν Λαρίσῃ προέλαβε μεγάλην συμφορὰν, ἥτις ἠπέλπει τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς τῆς πόλεως ταύτης. Ὅταν ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν δὲν εἶχεν ἄλλο ἀποτέλεσμα, αὐτὸ θὰ ἦτο ἀκόμη μῖα μεγάλη ἐδεργασία διὰ τὴν φιλανθρωπίαν. Παρητηρήσαμεν εἰς τὸν Πασᾶν, ὅτι θὰ ἦτο φρόνιμον νά προκηρῦξῃ ἀμνηστειὰν ὑπὲρ τῶν ραγιάδων, οἵτινες θεληματικῶς ἢ βιαίως εἶχον συνενωθῆ μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν ομάδων. Ἴνα ἀποδείξῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἐπιθυμίαν του νά συμμορφωθῇ εἰς τὴν γνώμην ἡμῶν, ὁ Πασᾶς ἐπροθυμοποιήθη νά μᾶς δηλώσῃ, ὅτι ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς πληρεξουσίου διὰ τὴν Θεσσαλίαν εἶχε τὴν δύναμιν νά παραχωρήσῃ τὴν ἀμνηστειὰν ταύτην καὶ μᾶς εἶπεν, ὅτι ἐπρόκειτο νά συντάξῃ ἀμέσως τὸ ἀφορῶν εἰς τὸ ὄρθον τοῦτο μέτρον Διάταγμα. Ἐπὶ πλέον προέτεινε νά ἐπιδώσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ διάταγμα τοῦτο, ἵνα δυνηθῶμεν νά χρησιμοποιήσωμεν τοῦτο πρὸς καθήσυχασιν τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν. Ἐδέχθημεν τὴν προσφορὰν ταύτην καὶ τὸ διάταγμα παρεδόθη ἡμῖν ὥρας τινὰς μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ἡμῶν ἐκ τοῦ Πασᾶ. Τὸ ἐγγραφον τοῦτο ἀναγιγνώσκωμεν εἰς τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς τῶν χωρίων, τὰ ὁποῖα διατρέχονται.

Ἡμεθα ἀποφασισμένοι νά μεταβῶμεν πρὸς συνάντησιν τοῦ Γρι-

ζάνου, ὁ ὁποῖος κατεῖχε μετὰ τῶν δυνάμεων του τὴν Ἁγίαν, μικρὰν πόλιν κειμένην εἰς τὸ κέντρον μιᾶς ἐξαιρετοῦ κοιλάδος εἰς ἀπόστασιν 6 λευγῶν ἀπὸ τῆς Λαρίσης. Καθ' ὁδὸν διήλθομεν ἐκ τριῶν χωρίων ἐν τοῖς ὁποίοις αἱ ὁμάδες τοῦ Γριζάνου τὴν παραμονὴν εἶχον θέσει τὸ πῦρ καὶ τῶν ὁπίων τὰ ἐρείπια ἦσαν ἀκόμη καπνίζοντα. Τὰ χωρία ταῦτα ἀπετελοῦντο ἐξ οἰκιῶν τουρκικῶν καὶ χριστιανικῶν. Οἱ δῆθεν ἐλευθερωταὶ δὲν εἶχον θέσει τὸ πῦρ παρά εἰς τὰς τουρκικὰς οἰκίας, ἀλλ' ὅλος ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς εἶχεν ὑποχρεωθῆναι νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ὄρος. Οἱ Ἕλληνες τυχοδιώκται γνωρίζουν καλῶς, ὅτι διαπράττοντες τὰς μισητὰς ταύτας πράξεις ἐξεγείρουν τὴν μνησικακίαν τῶν Τούρκων καὶ αὐτοὶ ἐδῶ θὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς χριστιανούς. Ἀλλὰ γνωρίζουν ἐπίσης, ὅτι θὰ εἰπουν εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἰσως εἰς αὐτὰς τῆς Εὐρώπης, ὅτι οἱ Τούρκοι ἐπιδίδονται εἰς φρικτὰς πράξεις κατὰ τῶν χριστιανῶν καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐξετάσουν, ἂν αἱ πράξεις αὐταὶ ἐγένοντο ἢ δὲν προεκλήθησαν ἐν συνεχείᾳ τῆς αἰτίμου (αἰσχρᾶς) διαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν ὁμάδων, αἰτινες εἰσέβαλλον εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος.

Αἱ ἀτακτοὶ τουρκικαὶ δυνάμεις ἀγανακτήσασαι ἐκ τῆς λυπηρᾶς διαγωγῆς τῶν Ἑλλήνων τυχοδιωκτῶν προετίθεντο νὰ μεταβῶν ἐν τὴν κοιλάδα, ἵνα καταστρέψουν τὰ χωρία τῶν χριστιανῶν. Ἐσπεύσαμεν ν' ἀποστείλωμεν ἀγγελιαφόρον εἰς τὸν Hamil πασάν, διοικητὴν τῶν εἰς τὰ περὶχωρα τῆς κοιλάδος Ἁγίας ἐστρατοπεδευμένων τουρκικῶν δυνάμεων, ἵνα παρακαλέσωμεν αὐτὸν ν' ἀντισταθῇ εἰς τὰς λυπηρὰς ἐκδικήσεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Τούρκοι ἤθελαν νὰ ἐπιδοθῶν. Τὸ διάβημα ἡμῶν εἶχε πλήρη ἐπιτυχίαν, ἀλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι ἂνευ τῆς ἐπὶ τόπου παρουσίας ἡμῶν τὰ χωρία τῆς πλουσίας κοιλάδος τῆς Ἁγίας θὰ εἶχον παραδοθῆ εἰς τὰς φλόγας. Δὲν θὰ ἠδυνάμεθα πολὺ νὰ καυχηθῶμεν διὰ τὰ συνετὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα τῇ αἰτήσεσιν ἡμῶν ἔλαβεν ὁ Hamil πασὰς πρὸς πρόληψιν τῆς πλήρους καταστροφῆς καὶ ἰσως τῆς σφαγῆς πολυαριθμοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ.

Ὁ Γριζάνος δὲν εἶναι ὁ μόνος ἀρχηγὸς ὁ διοικῶν τὰς κατεχούσας τὴν κοιλάδα τῆς Ἁγίας Ἑλληνικὰς ὁμάδας. Εὐρομεν ἐπίσης ἐκεῖ τὸν Ἀξελόν, λοχαγὸν τῶν τακτικῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων, τὸν Μοσχοβάκιον ὑπαξιωματικὸν χωροφυλακῆς καὶ Μπασδέκην Ἑλληνα ραγιά, παλαιὸν λοχαγὸν τοῦ εἰς τὰ χωρία Βόλου τῆς στρατοῦ. Ὅτε ἐξεθέσαμεν εἰς τοὺς ἀρχηγούς τούτους τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν, οὗτοι ἀμέσως ἐδήλωσαν, ὅτι ὑποτάσσονται εἰς τὴν ἑλπίσιν τῶν συμμάχων Δυνάμεων τῆς Τουρκίας καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος ἐπιστρέφοντες εἰς Ἑλλάδα.

Ἀλλ' ἐδῶ, ὅς ἐν Βόλῳ, εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβωμεν μέτρα προφυλάξεως, ἵνα ἐπιτύχωμεν ἄνευ αἰματηρᾶς φιλονικίας τὴν διάλυσιν τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν προειρημένων ἀρχηγῶν θεμιστῶν ὁμάδων. Οἱ ἀρχηγοὶ εἶπον εἰς ἡμᾶς, ὅτι θὰ ἐσκέπτοντο ἐπὶ τούτου καὶ ὅτι ἐντὸς 3 ἢ 4 ἡμερῶν ἠλπίζον νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος μεθ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες θὰ θελήσουν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα, ἀλλὰ παρετήρησαν εἰς ἡμᾶς, ὅτι μεταξὺ τῶν συντρόφων των ὑπελόγιζον 120 ἐξ ἐπαγγέλματος ληστᾶς, οἵτινες δὲν θὰ ἤθελον βεβαίως νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ τουρκικὸν ἔδαφος καὶ θὰ καταφύγουν ἀναμφιβόλως εἰς τὰ ὄρη πρὸς συνέχισιν τοῦ ληστρικοῦ ἐπαγγέλματος των. Μεταξὺ τῶν ἀτόμων τῆς κατηγορίας ταύτης εὐρίσκονται 50 - 60 κακοῦργοι διαφυγόντες ἐκ τῶν φυλακῶν τῆς Χαλκίδος, οἱ ὁποῖοι ἐσχισμάτισαν τὸν πρῶτον πυρῆνα τοῦ δῆθεν ἀπελευθερωτικοῦ στρατοῦ.

Συνεφανήθη οἱ 4 μνημονευθέντες ἀρχηγοὶ ἐγκαταλείποντες τὴν κοιλάδα Ἁγίας νὰ μετέβαινον εἰς χωρίον Βόλου καὶ ἐκεῖθεν κατὰ τὴν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον ἐπιστροφὴν ἡμῶν, θὰ ἐλαμβάνομεν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς μεταφορὰν εἰς Ἑλλάδα αὐτῶν ὡς καὶ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες θὰ θελήσουν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς πατρίδα των. Ὁ Μπασδέκης δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, διότι εἶναι ὑπήκοος τῆς Πύλης, ἄλλως τε ἐδήλωσεν, ὅτι θέλει νὰ μείνῃ εἰς ἐν τῶν χωρίων τοῦ Βόλου, ὅπου κατέχει ἰδιοκτησίαν καὶ ἐπὶ πλέον εἶναι διατεθειμένος νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς τουρκικὰς ἀρχάς. Κατὰ τὴν ἐν Λαρίση παραμονὴν ἡμῶν οἱ πρόκριτοι πολλῶν χωρίων τοῦ Ὀλύμπου ἤλθον νὰ εἰδοποιήσουν ἡμᾶς, ὅτι ὁ Γριζάνος εἶχε γράψαι εἰς αὐτούς, ἵνα προτρέψῃ αὐτούς νὰ ἐπαναστατήσουν καὶ νὰ λάβουν τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Τούρκων. Ἠρώτησαν ἡμᾶς τί ἔπρεπε νὰ κάμουν. Ἀπηντήσαμεν εἰς αὐτούς, ὅτι ὄφειλον νὰ μείνουν ἡσυχοί, ὅτι οἱ εἰσβαλόντες εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος Ἕλληνες δὲν ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθοῦν παρά ὡς λησταὶ καὶ ὅτι ὄφειλον νὰ λάβουν τὰ ὄπλα, ἵνα ἀποκρούσουν αὐτούς, ἂν ἐνεφανίζοντο εἰς τὰ χωρία τοῦ ὄρους Ὀλύμπου. Πολλὰ πρόσωπα ἐβεβαίωσαν ἡμᾶς, ὅτι διαταγαὶ ἐξ Ἑλλάδος ἐλθούσαι ὠρίζον εἰς τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ εὐρισκομένους χριστιανούς ἀρχηγούς νὰ ἐπιμείνουν εἰς τὰ σχέδιά των καὶ ὅτι θὰ συνεχίσουν νὰ ἀποστέλλουν εἰς αὐτούς χρήμα καὶ πολεμοφόδια.

Αὐγουστος Guerin

9.

τόμ. (7 - 8/1854) σελ. 33 - 42

4ον Συνημ. τοῦ ὑπ' ἀρ. 99 ἐγγράφου Πειραιεὺς 30.6.1854

Κύριον βαρῶνον Rouen, Πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ἐν Ἑλλάδι

Κύριε βαρῶνε

Διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν σᾶς ἀπέστειλα ἐκ Λαρίσης τὴν 23 τοῦ μηνὸς τούτου, εἶχον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω, ὅτι ἡμεθα

ἀποφασισμένοι νὰ διαβῶμεν μέρος τῆς Θεσσαλίας, ἵνα μεταβῶμεν εἰς τὸν Χατζηπέτρον, τὸν ὁποῖον ὑπέθετον, ὅτι εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὰ ὄρη τῶν Ἀγραφῶν μετὰ τὴν ἐν Καλαμπάκᾳ ἦτταν του. Μεταβάντες ὁμως εἰς τὸν πασάν τῆς Λαρίσης, ἵνα λάβωμεν τὴν ἔγκρισίν του καὶ ἀνακοινώσαντες εἰς αὐτὸν τὸ σχέδιον ἡμῶν, οὗτος ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς, ὅτι, ἂν ἐπεχειροῦμεν τὸ ταξίδιον ἡμῶν πρὸς τὰ Ἀγραφα, θὰ εἶχον βεβαίως σταματήσῃ ἡμᾶς αἱ πολυαριθμοὶ ὁμάδες ληστῶν, αἱ ὁποῖαι διατρέχουν τὸν τόπον. Δύο ἀγγελιαφόροι, τοὺς ὁποίους εἶχον ἀποστείλει προηγουμένως εἰς Χατζηπέτρον, εἶχον σταματηθῆ παρά τῶν ληστῶν καὶ ὁ εἰς τούτων ὑπέστη πυροβολισμὸν τουφεκίου, ὅστις ἐφόνησε τὸν ἵπνον του. Ἐπίσης ὁ πρόξενος Ἀγγλίας Blunt, ὅστις μετέβη παρά τῷ Fuad Effendi εἰς Τρίκαλα ἔγραψεν εἰς ἡμᾶς, ἵνα καταστήσῃ γνωστὸν, ὅτι ἐν συνεχείᾳ πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας εἶχε συλλέξει, οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Χατζηπέτρος ἀπεσύρθη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔσχατον. Ἐξ ἡμέρας πρὸ τῆς μάχης τῆς Καλαμπάκας ὁ ἀρχηγὸς οὗτος διάταξε νὰ κατευθύνον πρὸς τὰ σύνορα ποιμνιον περίπου 1500 ζῶων κλαπέντων εἰς Θεσσαλίαν, πράγμα τὸ ὁποῖον κατ' ἀνάγκην ἔκαμε νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἤδη εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ἐκκενώσῃ τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος. Ἐπίσης ἐγνωρίζομεν, ὅτι τὸ παρά τοῦ βασιλέως Ὄθωνος ἐκδοθέν διάταγμα ἀμνηστείας εἶχεν ἀναγνωσθῆ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ Χατζηπέτρον τριήμερον πρὸ τῆς μάχης τῆς Καλαμπάκας. Ὅλα αἱ ἀνωτέρω ἀπόψεις ἔκαμον εἰς ἡμᾶς λοιπὸν νὰ σκεπθῶμεν, ὅτι οὐδεμία ὀφέλεια ὑπῆρχε νὰ συνεχίσωμεν τὸ ταξίδιον ἡμῶν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Χατζηπέτρον καὶ ἀπερασίσαμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφὴν ἡμῶν διερχόμενοι ἐκ Βόλου, ὅπου ἡ παρουσία ἡμῶν ἦτο ἀναγκαία, ἵνα προχωρήσωμεν πρὸς ἐπιβίβασιν τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἀτόμων Ἑλλήνων, οἵτινες κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ διαπραγματεύσειν ἡμῶν εἶχον δηλώσει, ὅτι ἤθελον νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἑλλάδα. Πρὸ τῆς ἐκ Λαρίσης ἀναχωρήσεως ἡμῶν μετέβημεν εἰς Fuad Effendi, ὅστις εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Θεσσαλίας τὴν 26 τοῦ μηνὸς τούτου, προαποστέλλων τάγμα τακτικοῦ πεζικοῦ, βέηδες τοῦ τόπου καὶ 9 σημαίας ληφθεῖσας ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν μάχην τῆς Καλαμπάκας. Αἱ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εὐρισκόμεναι Ἑλληνικαὶ ὁμάδες κατεῖχον II σημαίας, ἀτάκτους τινὰς δυνάμεις καὶ περίπου 1000 ἡμίονους φορτωμένους πολεμοφόδια καὶ ὀδηγομένους παρά Τούρκων τακτικῶν στρατιωτῶν. Μετὰ τούτους ἠκολούθη ἡ θριαμβευτικὴ πομπὴ τοῦ Fuad Effendi. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Καλαμπάκας, περὶ ἧς ἀνέφερον ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου τῆς 20 τοῦ μηνὸς τούτου, οἱ Τούρκοι εἶχον ν' ἀγωνισθῶν κατὰ τὸν σῶματός τοῦ Χατζηπέτρον ἀποτελουμένου περίπου ἐκ 2000 ἀνδρῶν ὑποστηριζόντων δύο μεμονωμένα ὄχυράματα, κατὰ τῶν ὁποίων ἐπετέθησαν μετὰ μεγάλης δριμύτητος οἱ Τούρκοι. Ὁ ἴδιος ὁ Fuad Effendi εἶχε διαθέσει τὰς δυνάμεις διὰ τὴν ἐπίθεσιν καὶ εἶχε ρίψει αὐτὰς μετὰ μικρὰν προσφώνησιν ἐπὶ τῶν παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατεχομένων ὄχυρῶμάτων. Εἰς ἐν ὄχυρῶμα οἱ Ἕλληνες εἰσβολεῖς ὑπεχώρησαν πρὸ τῶν 500 Ἀλβανῶν, ἀλλ' εἰς τὸ δεύτερον ὑπερασπιζόμενον παρὰ τῶν Κρητῶν καὶ Ὑδριωτῶν ἠ ἀντίστασις ὑπῆρχε ζωηρά. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄχυρῶμα κατελήφθη παρά τοῦ τουρκικοῦ τακτικοῦ πεζικοῦ διοικουμένου ὑπὸ τοῦ ABDI πασά. Ἐκεῖ οἱ Ἕλληνες εἶχον 120 ἀνδρας νεκροὺς καὶ 50 αἰχμαλώτους, ἐπὶ τῶν ὁποίων εὐρον μεγάλην ποσότητα δακτυλιδίων, βραχιολίων, σκουλαρικίων κλπ. κλαπέντων ὑπὸ τῶν δῆθεν ἐλευθερωτῶν παρά χριστιανῶν γυναικῶν. Οἱ ἀτακτοὶ τουρκοὶ εἶχον ἀρπάσει περίπου 5000 ζῶα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Χατζηπέτρον, ἀλλ' ὁ Fuad Effendi διάταξε τὴν ἀπόδοσίν των εἰς τὰς χριστιανικὰς οἰκογενείας, παρὰ τῶν ὁπίων τὰ ζῶα ταῦτα εἶχον ἀρπαγῇ ὑπὸ Ἑλληνικῶν ὁμάδων. Οἱ ἀρχηγοὶ Ζάκας καὶ Καταραχιάς εὐρίσκοντο πολὺ πλησίον τῆς Καλαμπάκας κατὰ τὴν μάχην τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ δύο οὗτοι ἀρχηγοὶ ἠρνήθησαν νὰ ἔλθουν εἰς βοήθειαν τοῦ Χατζηπέτρον μετὰ τὴν πρόφασιν, ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος δὲν εἶχεν ὑποστηρίξει αὐτοὺς εἰς ἐπίθεσιν, ἦν εἶχον ὑποστῆ ὑπὸ τὰ ὄμματα του ἡμέρας τινὰς προηγουμένως. Ἐν τούτοις ὁ Ζάκας καὶ ὁ Καταραχιάς μετὰ τὴν μάχην τῆς Καλαμπάκας ἠκολούθησαν τὴν ὑποχωρητικὴν κίνησιν τοῦ Χατζηπέτρον. Κατὰ τὴν παρά τῷ Fuad ἀφρόσιν ἡμῶν περιορίσθημεν νὰ γνωρίσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ τὰς προσπαθείας ἡμῶν. Οὗτος ἐδέχθη τὰς δηλώσεις ἡμῶν μετὰ μεγάλης ψυχρότητος, ἐξ ὅ ἐρχομεν συμπεράνει, ὅτι δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ φέρωμεν τὴν συζητήσιν ἐπὶ ζητημάτων ξένων πρὸς τὴν εἰς Ἑλλάδα ἀνάκλησιν τῶν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος εἰσβαλόντων Ἑλλήνων ἀρχηγῶν.

Ἄλλως τε εἶχομεν πληροφορηθῆ παρά τοῦ προξένου τῆς Α. Βρετανικῆς Μεγαλειότητος Blunt, ὅτι ὁ Fuad εἶχε φανῆ ἀντιτιθέμενος μαθὼν τὴν ἐπὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ ἐδάφους παρουσίαν ἡμῶν χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχη προειδοποιηθῆ παρά τῆς Κυβερνήσεώς του περὶ τῆς εἰς Θεσσαλίαν ἀποστολῆς ἡμῶν. Ἐνεκα τούτου πρὸ τῆς εἰς Fuad μεταβάσεως ἡμῶν εἶχον δηλώσει εἰς τοὺς δύο συναδέλφους μου, ὅτι ἡ εἰς τὸν Fuad ἐπίσκεψις ἡμῶν ὄφειλε νὰ παρουσιάσῃ τὸν χαρακτήρα μιᾶς πράξεως σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, ἀντιπρόσωπον μεθ' οὗ δὲν ἤμεθα ἐξουσιοδοτημένοι νὰ διαπραγματευθῶμεν ζητημὰ τι ἀφορῶν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Θεσσαλίας. Ἐν τούτοις ἐθεώρησα καθήκον νὰ παρατηρήσω εἰς τὸν Fuad, ὅτι, ἂν ἐπενέβημεν ἐνίοτε εἰς ζητήματα ξένα πρὸς τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν, ἐπράξαμεν τοῦτο τῇ ρητῇ αἰτήσῃ τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν τῆς χώρας. Εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην ὁ Fuad ἐτήρησε σιωπῆν. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Ἑλ-

ληνος επίτροπου, ὅστις εἶχε προσκολληθῆ εἰς ἡμᾶς, μοὶ ἐφάνη ὡς προκαλέσασα τὴν ἐπιφύλαξιν, ἣν ὁ πληρεξούσιος τοῦ Σουλτάνου ἐτήρησε κατὰ τὴν μετ' αὐτοῦ συνομιλίαν ἡμῶν.

Ἐφθάσαμεν εἰς Βόλον τὴν 27 τοῦ μηνὸς τούτου καὶ ἀμέσως ἐπελήφθημεν τοῦ ἔργου πρὸς τερματισμὸν τῶν διαπραγματεύσεων ἡμῶν μετὰ τῶν εἰς τὰ χωρία τοῦ Βόλου εὐρισκομένων ἀρχηγῶν. Τὴν 28 μετέβημεν πλησίον αὐτῶν εἰς Μακρυνίτσαν καὶ ἐκεῖ εὐρομεν τὸν Γριζάνον, Ἄξελόν, Μοσκοβάκην, Χρόνην καὶ Μπασδέκην. Μετὰ τῶν δύο πρώτων, οἵτινες εἶχον φθάσει ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἐξ Ἀγιάς, εἶχομεν νὰ ἀσχοληθῶμεν περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς μεταφορὰν εἰς Ἑλλάδα αὐτῶν ὡς καὶ τῶν ἐπιθυμούντων ν' ἀκολουθήσουν αὐτοὺς Ἑλληνας. Πρὸς τοῦτο συμφωνήθη τὸ ἑξῆς: α) Ὁ λοχαγὸς Ἄξελὸς καὶ ὁ στρατὸς του ἀποτελούμενος ἐξ ἐξήκοντα ἀνδρῶν θὰ ἐπιβιβάζοντο τὴν 3 μεταμεσημβρινὴν τῆς ἐπομένης ἐπὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ἀτμοπλοίου «Τρίτων», τὸ ὁποῖον θὰ μετέφερον αὐτοὺς εἰς Πειραιᾶ. β) Ὅτι ὁ Γριζάνος, ὁ Μοσκοβάκης καὶ περίπου 250 Ἑλληνες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν θὰ ὠδηγοῦντο εἰς Ἀμαλιάπολιν ἐπὶ ἑλληνικοῦ πλοίου ἐνοικιασμένου πρὸς τοῦτο ἐν τῷ λιμένι τούτῳ. Συμφωνήθη, ὅτι ἡ ἐπιβίβασις καὶ ὁ ἀπόπλους θὰ ἐγίνοντο τὸ ἀπόγευμα τῆς 30 τοῦ μηνὸς τούτου καὶ ὅτι αἱ ἐπιβιβάσεις θὰ ἐπραγματοποιούντο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἡρῶν», ὅστις θὰ συνώδευεν ἐπίσης τὴν συνοδείαν μέχρι τῆς Ἀμαλιάπολεως. Ὁ Φιλάρτος, μετὰ τὸ ὁποῖον ἤδη εἶχομεν διαπραγματευθῆ τὴν 28 τὸν πρώτον εἰς Βόλον ταξιδίον ἡμῶν, εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν χώραν μετὰ 150 Ἑλλήνων τεθέντων ὑπὸ τὴν διοικήσιν του. Ἀνεψώσαμεν τὰς προσπαθείας ἡμῶν εἰς τοὺς ἀρχηγούς Χρόνην καὶ Μπασδέκην, ἵνα παρακινήσωμεν αὐτοὺς νὰ παύσουν ἕνα ἄγωνα, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἐξηγῆται ἀνελλιπὴς ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐπιβίβασις καὶ τὰ παρ' αὐτῶν κατεχόμενα χωρία. Οὗτοι ἐπέμεινον εἰς τὰς πρώτας δηλώσεις, ἃς ἔκαμον εἰς ἡμᾶς καὶ περὶ ὧν σᾶς ἀνέφερον εἰς προηγουμένας ἐπιστολάς. Ὡς εἶχον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς τὸ εἶπω, Κύριε Πρεσβευτά, ὁ Χρόνης καὶ Μπασδέκης εἶναι ραγιάδες ὑπὸ τῆς ὀθωμ. Πύλης καὶ οὐδέποτε εἶχον θέσιν εἰς Ἑλλάδα. Θὰ μείνουν εἰς τὰ χωρία τοῦ Βόλου ἐπὶ κεφαλῆς περίπου 400 ἀνδρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται Ἑλληνας καὶ ἄλλοι χριστιανοὶ γεννηθέντες εἰς τὰς ἀνηκούσας τῆ Τουρκικῆς ἐπαρχίας. Ὅθεν τοῦτο θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν χωρίων τοῦ Βόλου ἐξ ὁμάδων διοικουμένων παρὰ τοῦ Μπασδέκη καὶ Χρόνης ὡς καὶ ἐκεῖνων, τὰς ὁποίας ὁ Γριζάνος καὶ Ἄξελὸς ἄφησαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Ἀγιάς, ἀνερχόμενος κατὰ προηγουμένην ἐπιστολήν μου εἰς 120 ληστὰς ἐξ ἐπαγγέλματος. Μετὰ τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἡρῶν» τοῦ διοικούντος τὸν σταθμὸν τοῦ Βόλου συνεννοήθησαν σχετικῶς μετὰ τὴν ἐπιβίβασιν τοῦ Ἄξελὸς, τοῦ Γριζάνου καὶ τοῦ Μοσκοβάκη ὡς καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τούτων διοικουμένων Ἑλλήνων. Ὁ Begne ἀμέσως ἔδωκεν εἰς τὸν κυβερνήτην τοῦ πλοίου «Τρίτων» τὴν διαταγὴν νὰ ἐπιβιβάσῃ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς Πειραιᾶ τὸν Ἄξελόν καὶ τὴν ὁμάδα του. Ἡ ἐπιβίβασις αὐτῆ ἐπραγματοποιήθη τὴν 3 μεταμεσημβρινὴν τῆς 28 εἰς ἀπόστασιν 2 λευγῶν ἐκ τοῦ Βόλου. Ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ ἑλληνικοῦ πλοίου ἐπιβίβασιν τοῦ Γριζάνου καὶ τοῦ Μοσκοβάκη ὡς καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τούτων διοικουμένων Ἑλλήνων ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ τὴν Παρασκευῆν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κυβερνήτου Begne, ὅστις θὰ συνοδεύσῃ τὸ πλοῖον μέχρι Ἀμαλιάπολεως. Τερματισθεῖσάντων τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπιχειρήσεων ἀπεφασίσσαμεν νὰ ἐπιβιβασθῶμεν τοῦ πλοίου «Τρίτων» καὶ ἐφθάσαμεν εἰς Πειραιᾶ τὴν 8 ἑσπερινὴν τῆς χθές. Ὁ Ἄξελὸς καὶ οἱ 60 ἀνδρες του ἀπεβιβάσθησαν ἀμέσως καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ρουαράρχου Πειραιῶς. Ἐδὼ τελειώωνε, Κύριε Πρεσβευτά, ἡ παρ' ὧν ἐμπιστευθεῖσα μοι ἀποστολή. Ἐν τούτοις θεωρῶ καθῆκον νὰ προσθέσω εἰς τὴν ἐκθεσίον μου παρατηρήσεις τινάς, τὰς ὁποίας μοὶ ἔκαμε νὰ παρατηρήσω τὸ εἰς Θεσσαλίαν ταξιδίον μου, ἄλλ' ἀφορώσας μόνον εἰς τὴν δημοσίαν ἡσυχίαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ.

Μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν τῆς Θεσσαλίας δὲν ὑπῆρξεν ἐπανάστασις ἐν τῇ πραγματικῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως ταύτης. Ὑπῆρξε μία εἰσβολὴ ἐνόπλων ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι ἦλθον ἐξ Ἑλλάδος, ὅχι ἵνα ἀπελευθερώσουν τοὺς χριστιανούς ἐκ τοῦ συνήθως καλουμένου ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ καὶ ἂν ὁ ὁμολογούμενος σκοπὸς τῆς ἐπιχειρήσεως δὲν ὑπῆρξεν ἡ λεηλασία τῶν χριστιανῶν ὡς καὶ τῶν ὀθωμανῶν, ἐν τούτοις δύναται τις νὰ πεισθῆ, ὅτι οἱ δῆθεν ἐλευθερωταὶ ἡσχολήθησαν πολὺ περισσότερον περὶ κλοπῶν, ἀρπαγῶν καὶ λεηλασιῶν καὶ ἐνίοτε δολοφονιῶν παρὰ περὶ τῆς ὑποστηρίξεως καὶ τῆς προστασίας τῶν ὁμοθρήσκων τῶν. Νομίζω, ὅτι θὰ ἦτο περιττὸν νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅλας τὰς πράξεις τὰς δικαιολογώσας τὴν ἐκφρασθεῖσαν γνώμη, διότι αἱ πράξεις αὗται εἶναι δυστυχῶς πολὺ γενικῶς γνωσταί. Ἄλλως τε δὲν πρέπει νὰ ἀποκρυβῆ, οἱ χριστιανοὶ τῆς Θεσσαλίας, ἂν καὶ ὑποβάλλονται εἰς πολυἀριθμους παρανόμους φορολογίας ἐκ μέρους τῶν Βέηδων, ἐν τούτοις οὐδεμίαν συμπάθειαν ἔχουν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ βεβαίως δὲν ἀναμένουν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης ἀνακούφισιν τῶν συμφορῶν, τὰς ὁποίας ὑποφέρουν. Ἄν χριστιανοὶ τινες, ὅπως τῆς Πύλης, ἠνώθησαν μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν ὁμάδων, ἤδη ἐγνώρισαν τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὑποχρεώσῃ αὐτοὺς νὰ λάβουν τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Οἱ Ἑλληνες βεβαίως πολὺ κακῶς ἠγωνίσθησαν εἰς τὰς σπανίας μετὰ τῶν ὀθωμανικῶν δυνάμεων συναντήσεις τῶν καὶ οὐδεμίαν σημαντικὴν ἐπιτυχίαν ἐπέτυχον, ἄλλ' ἐπίσης πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν ἡ ἀπουσία ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τουρκικῶν δυνάμεων ἐνὸς ἀρχηγοῦ ἱκανοῦ εἶναι ἡ

μόνη αἰτία, ἣτις ἤδυνήθη νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ὁμάδας νὰ διατηρηθοῦν ἐπὶ 4 μῆνας ἐπὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ ἐδάφους. Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀπεδείχθη ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἃς διηθύνον ἐν Ἠπειρῷ καὶ Θεσσαλίᾳ ὁ Fuad Effendi. Ὁ ἀνώτερος οὗτος λειτουργὸς οὐδεμίαν γνώσιν ἔχει θεωρητικὴν ἢ πρακτικὴν τοῦ πολέμου, ἀλλὰ κατέχει ὑψηλὴν ὀξύνοιαν καὶ μόνῃ ἡ ἰδιότης αὕτη ἦρκεσον εἰς αὐτὸν νὰ δώσῃ καλὴν διεύθυνσιν εἰς τὰς τουρκικὰς δυνάμεις καὶ νὰ νικήσῃ πλήρως τὰς Ἑλληνικὰς ὁμάδας ἐν ταῖς δύο μάχαις, ἃς διεξήγαγεν ἐν Πέτα καὶ Καλαμπάκᾳ. Ὁ Τούρκος στρατιώτης εἶναι γενναῖος, εὐπειθής, ὑπομονητικὸς, ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ εἶναι ἐν γένει ἀπιστεῦτοι ἀπειθείας καὶ ἀνικανότητος. Ὁ Fuad περιωρίσθη νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν στρατὸν του τὰ ὀχυρώματα τῆς Καλαμπάκας καὶ νὰ διατάξῃ τὴν κατάληψιν τούτων καὶ οἱ τούρκοι στρατιῶται εἰς διάστημα μίας ὥρας κατέλαβον τὴν ὑπὸ τοῦ Χατζηπέτρου κατεχομένην ὀχυρὰν θέσιν καὶ διεσκόρπισαν τὰς δυνάμεις τοῦ ἀρχηγοῦ τούτου. Τουρκικαὶ δυνάμεις καλῶς διοικουμέναι θὰ πολεμοῦν πάντοτε κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν ὁμάδων οἰοσδήποτε εἶναι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ ἡ ἀξία τῶν διοικούντων αὐτὰς ἀρχηγῶν. Ὅλοι οἱ εἰσβαλόντες εἰς ὀθωμανικὸν ἔδαφος Ἑλληνες ἀρχηγοὶ ἐπέστρεψαν σταθερὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ὑπάρχει φόβος ἐκ νέου συνενώσεώς των, ἵνα ἐπαναρχίσουν τὰς μισητὰς λεηλασίας, τὰς ὁποίας διέπραξαν ἐν Θεσσαλίᾳ. Οὗτω δύναται τις λοιπὸν νὰ βεβαιωθῆ, ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη οὐδένα πραγματικὸν κίνδυνον διατρέχει πλέον ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνικῶν ὁμάδων. Ἄλλως τε ὑπολογίζουσι σήμερον ἐν Θεσσαλίᾳ 12.000 ἀνδρας τακτικοῦ στρατοῦ καὶ 10.000 ἀνδρας ἀτάκτους. Μετὰ τοιαύτης δυνάμεως τεθείσης ὑπὸ τὴν ἱκανὴν διεύθυνσιν τοῦ Fuad δύναται τις νὰ περιφρονήσῃ ὅλας τὰς ἐπιθέσεις τῶν Ἑλληνικῶν ὁμάδων, ὅσονδήποτε πολυἀριθμὸν δύναται νὰ εἶναι. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ ἀποκρύψῃ τις, ὅτι θὰ μείνουν ἀκόμη ἐν τῷ τόπῳ πολυἀριθμὸν ὁμάδες ληστῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ζητήσουν νὰ διατηρηθοῦν εἰς τὰ ὄρη, ἀλλ' ὁ τόπος ἐντὸς ὀλίγου θὰ καθαρῶσθῃ, ἂν γνωρίζῃ τις νὰ κάμῃ καλὴν χρῆσιν τῶν τουρκικῶν δυνάμεων. Ἐπίσης θεωρῶ καθῆκον νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὰ χωρία τοῦ Βόλου θὰ ἀπαιτήσουν σταθερὰν ἐπαγρύπνησιν. Τὰ χωρία ταῦτα κατέχονται παρ' Ἑλλήνων ραγιάδων, ἐξ οὗ καὶ αἱ ραδιουργίαι τῶν ὑπὸ τῶν τῶν βασιλέως Ὁθωνος δύναται εὐκόλως νὰ ἐξασκῶνται ἐπικίνδυνον ἐπιτροπὴν. Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν μάλιστα τὸ Θεσσαλικὸν Κομιτᾶτον τῶν Ἀθηνῶν δρᾷ ἀκόμη πρὸς διατήρησιν μίας ἐστίας ἐπαναστάσεως εἰς τὰ χωρία ταῦτα, ἀλλ' ἡ ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις θὰ δυνήθῃ νὰ ματαιώσῃ τὰς ραδιουργίας αὐτὰς ὑποθετοῦσα ἐναντι τοῦ Χρόνης καὶ Μπασδέκη τὸ εἰς πολλὰς προηγουμένας ἐκθέσεις μου ὑποδειχθὲν μέτρον.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξιδίου μου ἤκουσα νὰ ὁμιλοῦν πολὺ περὶ τῆς ἀναγκαιότητος νὰ σταλοῦν Γαλλοαγγλικαὶ δυνάμεις εἰς Θεσσαλίαν πρὸς διατήρησιν τῆς γαλῆνης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Δὲν ἐνόμισα, ὅτι μοὶ ἐπετρέπετο νὰ ἀσχοληθῶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἐν τούτοις, ἂν ἡ χρῆσις παρομοίον μέτρον δὲν ὄφειλε νὰ ἔχῃ ἄλλο σκοπὸν παρὰ τὸν καθαρισμόν τῆς Θεσσαλίας ἐκ τῆς παρουσίας τῶν Ἑλλήνων εἰσβολῶν, δύναμαι νὰ εἶπω, ὅτι ἡ υἱοθέτησις τοῦ μέτρον τούτου μοὶ φαίνεται σήμερον πλήρως περιττὸν. Ἐξήγησα νὰ ἐκτιμῶ τὰς ἀπώλειαι, τὰς ὁποίας οἱ κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας ὑπέστησαν ἐν συνεχείᾳ τῆς μισητῆς εἰσβολῆς, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπαρχία αὕτη ὑπέστη ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνικῶν ὁμάδων. Αἱ ἀπώλειαι αὗται περιλαμβάνουν α) τὴν καταστροφὴν 200 περίπου χωρίων πυρποληθέντων, λεηλατηθέντων ἢ καταστραφέντων τόσον παρὰ τῶν δῆθεν Ἑλλήνων ἐλευθερωτῶν ὅσον παρὰ τῶν ἀτάκτων τουρκικῶν δυνάμεων, β) τὴν παρ' Ἑλληνικῶν ὁμάδων κλοπὴν 300.000 περίπου ζῶων προβάτων, βῶων, ἱππῶν. Τὸ μεγαλοκίνητον μέρος τῶν ζῶων τούτων εἰσῆλθεν εἰς Ἑλλάδα, γ) ἡ ἀρπαγὴ 1.500.000 χιλιogramμων σίτου, δ) ἡ ἀπώλεια σχεδὸν τῆς ἡμισείας ἐσοδείας τοῦ ἔτους τούτου, διότι ὁ ἐν Θεσσαλίᾳ στρατὸς δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὸς κατοίκους νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς ἐργασίας συγκομιδῆς, ε) ἡ ἀπώλεια ἡ προκύπτουσα ἐκ τῆς ἀδυναμίας, διὰ σημαντικὸν ἀριθμὸν κατοίκων νὰ καλλιεργήσῃ καὶ νὰ σπείρῃ τὰς γαίας διὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀρπαγῆς τῶν ζῶων τῶν καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν κατοικιῶν τῶν. Πρὸς ἐκτίμησιν εἰς ᾗρημα τοῦ ποσοῦ ὅλων τούτων τῶν ἀπωλειῶν συνεβουλεύθη τὰ πλέον ἀμερόληπτα καὶ τὰ πλέον ἱκανὰ πρὸς ἐκφρασιν γνώμης ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης πρόσωπα καὶ ὅλα ὁμοθυμαδὸν συνεπέρανον, ὅτι ὅλα αἱ ἀπώλειαι αὗται δὲν δύναται νὰ ὑπολογισθοῦν κάτω τῶν 30 ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ ἰσολογισμὸς τῆς δῆθεν ἐνδόξου ἐπιχειρήσεως τῆς δημιουργηθείσης μετὰ πρόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς Θεσσαλίας καὶ ἣτις ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν ἔφερε παρὰ τὸ πένθος καὶ τὴν λεηλασίαν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξαιρετοῦν ἐπαρχίαν.

Aδύγουτος Guerin

10.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 43

Ἀθῆναι 2.7. 1854

Αὐτοῦ Ἐξοχότητα Κύριον Droyn Lhuys ἔδωκεν ἐξωτ/κῶν,
Παρισίους

Κύριε Ὑπουργέ

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου ἐκ τῆς ἀποστολῆς, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐνεπιστεύθη ὁ βαρὼνος Rouen εἰς Θεσσαλίαν. Ἐφθάσα ἐδὼ τὴν 30 Ἰουνίου.

Ἄνεχώρησα τὴν 6 ἰδίου μηνός. Τὸ ταξιδιόν μου διήρκεσε λοιπὸν 24 ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας διέτρεξα διαδοχικῶς τὰ δάση τοῦ ὄρους Γούρα, τὰ ὄρη τῆς Μαγνησίας, τὰς πεδιάδας τῆς Θεσσαλίας καὶ τὰ ὄρη Ὀλύμπου καὶ Ὀσσου. Ἐξέθηκα εἰς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Αὐτοῦ Ἀυτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος ἐν Ἀθήναις τὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀφωσιώθη ἐκ κοινού μετὰ τῶν συναδέλφων μου Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας (1). Μοὶ γράφετε τὴν 9 παρελθόντος νὰ μείνω παρὰ τῷ στρατηγῷ Mayran. Οὗτος μοὶ εἶπεν, ὅτι μὲ θέλει μήπως μεταφέρῃ στρατὸν εἰς ἄλλην πόλιν ἐκτὸς τοῦ Πειραιῶς. Θὰ ἀναχωρήσω διὰ Σύραν καὶ ἐντὸς 8 ἡμερῶν θὰ εὐρίσκωμαι ἐνταῦθα. Τὰ ἐξοδα τῆς ἀποστολῆς ἀνέρχονται εἰς 570 φράγκα. Παρακαλῶ νὰ πληρωθῶν.

A. Guerin

11.

1. περιληπτικῶς

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 48 - 49

Ἐμπιστευτικὸν

Ἀθῆναι 7.7.1854

Αὐτοῦ Ἐξοχότητι Κύριον Droyn Lhuys ὑπουργὸν ἐξωτ/κῶν,
Παρισίους

Ἐξοχώτατε

Πολλὰ κρούσματα χολέρας ἐξεδηλώθησαν μετὰ τοῦ ἐπιβιβασθέντος στρατοῦ. Ὁ Μαυροκορδάτος ἐγκατέλειψε τὴν Μάλταν. Πολλοὶ πειραταὶ συνελήφθησαν. Οἱ καπιτάνοι Γριζάνος καὶ Μοσκοβάκης, οἵτινες ἐδήλωσαν ὑποταγὴν εἰς τοὺς Γάλλους καὶ Ἄγγλους ἐπιτρόπους, μετεφέρθησαν τὴν ἑβδομάδα ταύτην παρὰ τοῦ ἄ/π «Ἡρώ» μετὰ 300 - 400 ἐθελοντῶν ἐκ Βόλου εἰς Εὐβοίαν. Ἡ ἀνάκρισις περὶ τῶν διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ βρικίου «Θεσσαλία» προσώπων συνεχίζεται ἐνεργῶς. Οἱ κύριοι Φίλιππος Ἰωάννου, Μεταξᾶς, Σταῦρος, Πάϊκος κλπ. εἶναι βαρῶς ἐκτεθειμένοι. Αἱ Ἀθῆναι εἶναι ἤσυχοι. Ὁ Μεταξᾶς ὡμολόγησεν, ὅτι ἔδωκε χρήματα, ἵνα πληρωθῇ ἡ ἐπανάστασις.

F. Rouen

12.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 50 - 53

Ἄριθ. 100

Ἀθῆναι 7.7.1854

Αὐτοῦ Ἐξοχότητι Κύριον Droyn Lhuys ὑπουργὸν Ἐξωτ/κῶν,
Παρισίους

Ἐξοχώτατε

Ὁ Μαυροκορδάτος ἀναμένεται αὔριον... Αἱ διαθέσεις τῶν ἀτυχῶν τούτων πριγκίπων παραμένουν ἀπολύτως αἱ ἴδιαι. Θελοῦν νὰ θεωροῦν ἑαυτοὺς ὡς αἰχμαλώτους καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ βλέπουν τὰ πρόσωπα ἡμῶν ὡς ἐχθροὺς τῶν. Κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἐσκέφθη νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν Αὐλὴν τὸν ναύαρχον Tinan καὶ τὸν στρατηγὸν Mayran, ἀλλὰ... ἂν κατενόησα καλῶς ὁ βασιλεὺς Ὅθων ἤκουσε νὰ ἐγείρῃται τοιοῦτον ζήτημα μετὰ μεγάλης ἀποστροφῆς. Ἐν τούτοις θὰ θέσω τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Μαυροκορδάτου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει μου ἀνεφέρουν εἰς τὴν Ὑμ. Ἐξοχότητα περὶ τῆς συλλήψεως, ὡς πειρατικοῦ, ἐνὸς Ἑλληνικοῦ βρικίου, διότι εὐρέθησαν ἐπ' αὐτοῦ πολεμοφόδια καὶ χρήματα προοριζόμενα νὰ προκαλέσουν νέαν ἐπανάστασιν εἰς Θεσσαλίαν. Ὁ ναύαρχος Tinan πεισθεὶς περὶ τῶν γεγονότων τούτων παρέδωκεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰ συλληφθέντα ἐπὶ τοῦ βρικίου ἄτομα κρατήσας προσωρινῶς τὸ πλοῖον τοῦτο ὡς καὶ τὴν συνοδουσαν αὐτὸ σακολέβαν. Ἡ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀρχίσασα ἀνάκρισις συνεχίσθη ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ θὰ προκύβουν γεγονότα ἡδὴ ἀποκαλυφθέντα εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὅτι εἰς τὴν τρελλήν ταύτην ἀπόπειραν θὰ εὐρεθῶν βαρῶς ἐκτεθειμένοι, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ βρικίου συλληφθέντος ἱατροῦ Τάσου, ὁ Φίλιππος Ἰωάννου, ὁ Μεταξᾶς θεῖος καὶ ἀνεψιός, ὁ Πάϊκος, ὁ Ἰωάννης Σούτσος ἀδελφός τοῦ τέως ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς Τραπεζῆς Σταῦρος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εὐρίσκεται ἀναμειγμένον εἰς ὅλας τὰς ραδιουργίας ὡς καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Τραπεζῆς Keretos. Ὅθεν ἕκαστος γνωρίζει, ὅτι ὁ Φίλιππος Ἰωάννου, τέως καθηγητὴς τοῦ βασιλέως ἐν Γερμανίᾳ, κατέχει ὄλην τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πριγκίπου τούτου, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ δραστηριώτερος πράκτωρ εἰς τὰς ταραχὰς τῆς Ἠπειροῦ καὶ τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐκπλήσσονται ὀρθότατα, διότι ὁ σοφὸς οὗτος δὲν θεωρεῖ καθῆκον νὰ τερματίσῃ τὴν ἐπαναστατικὴν προπαγάνδαν τοῦ συγχρόνως μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ πριγκίπου, ὅστις ἔδωκε τὸν λόγον του νὰ μείνῃ ἐξ ὀλοκλήρου οὐδέτερος εἰς τὴν Ἀνατολικὴν σύγκρουσιν... Ὁ Μεταξᾶς κλειεῖται εἰς πλήρη ἄρνησιν ὅλων τῶν εἰς βάρος του γεγονότων. Δὲν παρέδωκε χρήματα εἰς Τάσον, ὅτε ὁ τελευταῖος οὗτος καταθέτει, ὅτι τὰ ληφθέντα χρήματα ἔλαβεν ἐκ τοῦ μέρους τῆς οἰκίας τοῦ ἀνωτάτου ἀρχηγοῦ τῶν Ναυαίων (Ρωσοφίλων), ὅπου ἀνευρέθησαν κατὰ τὴν γενομένην ἐν τῇ οἰκίᾳ του ἐπίσκεψιν 90.000 φράγκα εἰς χρυσόν, τὸν ὁποῖον ἔσπευσεν οὗτος ἀπὸ τότε νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν τράπεζαν. Ὡς πρὸς τὸν Σταῦρον τὸν πλέον ἐπικίνδυνον καὶ πλέον ἄπιστον ὑπῆρθη τῆς Αὐλῆς ἐν Ἑλλάδι... δηλώνει, ὅτι δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὀπόθεν ὁ ἐν Μασσαλία οἶκος Μαύρου ἐλάμβανε τὰ εἰς Θεσσαλίαν ἀποστελλόμενα χρήματα, διότι ὁ οἶκος αὐτὸς εἶχεν ὑποσχεθῆ αὐτῷ νὰ μὴ εἴπῃ τοῦτο. Ἀρνεῖται

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν χρῆσιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε τῶν ποσῶν ἐνῶ... τὴν ἐπομένην τοῦ σχηματισμοῦ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως εἶχε παραδώσει κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν 60000 φρ. εἰς τὸν Πάϊκον, ὅστις ἐρωτώμενος μετὰ τὴν σειρὰν τοῦ ὡμολόγησεν, ὅτι ἔλαβε πράγματι αὐτὰ ὡς ἀπόθεμα. Ἡ ἀνάκρισις συνεχίζεται. Ἡ Αὐλὴ δεικνύεται λίαν ἀνησυχος διὰ πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἀποκαλυφθῇ. Οἱ Γερμανοὶ διπλωμάται πολλοὶ ἀνησυχοῦν. Ὁ βαρῶνος Thile μὲ ἔλεγε χθές: «Σώσατε τὸν βασιλέα, σώσατε τὸν βασιλέα, σεῖς μόνος δύνασθε νὰ σώσητε αὐτόν»...

F. Rouen

13.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 54 - 57

Ἄρ. 101

Ἀθῆναι 7.7.1854

Αὐτοῦ Ἐξοχότητι Κύριον Droyn Lhuys ὑπουργὸν Ἐξωτ/κῶν,
Παρισίους

Ἐξοχώτατε

... Τὴν ἑβδομάδα αὐτὴν δύο ἀρχηγοὶ Γριζάνος καὶ Μοσκοβάκης, οἱ ὅποιοι εἶχον ὑποταχθῆ εἰς τοὺς Ἐπιτρόπους ἡμῶν Guerin καὶ Merlin, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιβιβασθῶν συγχρόνως μετὰ τῶν τελευταίων τούτων, μετεφέρθησαν παρὰ τοῦ πλοίου «Ἡρώ» μετὰ 300 ἢ 400 ἐπαναστατῶν ἐν Εὐβοίᾳ εἰς τρόπον ὥστε δὲν μένουσιν πλέον ἐν τῇ πραγματικότητι ἐπὶ τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους ὡς ἐπαναστάται παρὰ δύο ἢ τρεῖς ἀρχηγοὶ ραγιάδες, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ βραδύνουν νὰ ὑποταχθῶν. Μανθάνομεν, ὅτι ὁ Abdî πασᾶς ἐπὶ κεφαλῆς χιλιάδων τινῶν Ἄρναουτῶν ἀνεμένετο ἐν Βόλῳ πρὸς ὀριστικὴν ἐκ τῶν χωρίων ἐκδιώξιν εἰς τὰ ὄρη ἐνὸς τῶν ραγιάδων ἀρχηγῶν, καλουμένου Χρόνη, ὅστις εὐρίσκετο ἐπὶ κεφαλῆς ἐπαναστατῶν τινῶν. Τὰ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ βρικίου «Ἡ Θεσσαλία» κατασχεθέντα πολεμοφόδια, ὅπλα καὶ χρήματα ἦσαν προωρισμένα διὰ τοὺς ἀδελφούς Γριζάνου καὶ Μοσκοβάκην εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἂν ὁ Τάσος θὰ διέφευγε τῆς ἐπιτηρήσεως ἡμῶν, θὰ ἔφθανε πολὺ ἄργα εἰς Θεσσαλίαν, πολὺ ἄργα τοῦλάχιστον πρὸς συνάντησιν τῶν δύο τούτων ἀρχηγῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Guerin ἐθεώρει ὡς λίαν ἐπικινδύνους, διότι εἰς τὴν ἰσχύν, πολὺ σπανίαν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων, συνήνουν, πράγμα πολὺ σπανιώτερον ἀκόμη, τὴν χρηστότητα καὶ οὐδέμιαν ἀταξίαν διέπραττον. Οὕτω, Κύριε Ὑπουργέ, δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὴν Θεσσαλίαν ὡς εἰρηνεῦσαν. Δυστυχῶς ἡ πλοῦσια αὕτη ἐπαρχία ἐπὶ μακρὸν θὰ ἐνδομητῇ τὰς συμφορὰς, τὰς ὁποίας οἱ εἰσβολεῖς ἔκαμον αὐτὴν νὰ ὑποφέρῃ ὑπομονητικῶς. Ἀναγγέλλεται ἡ ἐκ Κων/πόλεως ἀναχώρησις Ἐπιτροπῆς ἐπιφορτισμένης νὰ διαπιστώσῃ τὴν ἔκτασιν τῶν ἀπωλειῶν, τὰς ὁποίας οἱ ἐπίτροποι ἡμῶν ἀναβιβάζουσι εἰς 25 ἑκατομύρια φράγκων... Οἱ Ἑλληνες στρατηγοί, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἀμνηστευθέντες ἐπέστρεψαν ὡς ὁ Θεόδωρος Γρίβας, Παπακόστας κλπ. ἀπηγορεύουν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον αἰτήσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατηγοροῦντες τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἔρριπεν αὐτοὺς πρὸς τὰ ἐμπρὸς διαβεβαιώσασα αὐτούς, ὅτι Γαλλία, Ἀγγλία καὶ Εὐρώπη θὰ ὑπεστήριζον τὴν Ἑλλάδα κατὰ τῆς Τουρκίας, μέμφονται αὐτὴν, διότι ἐγκατέλειπεν αὐτούς, προεκάλεσεν

επομένως την καταστροφή των και ζητούν παρά της Κυβερνήσεως να έλθω εις βοήθειαν των στρατιωτών των, των οποίων αι έλλείψεις είναι πλήρεις... Δύνασθε ν' αναγγείλητε υπερηφάνως, μοι έπρόσθεσαν ο στρατηγός Καλλέργης, ότι δεν μένει σήμερα ούτε εις Έλλην επί του τουρκικού εδάφους. Αι θωμανικαί δυνάμεις ανακατέλαβον τας επί των συνόρων παλαιάς θέσεις των και πολυάριθμα άποσπάσματα πεζικού, ίππικού και πυροβολικού Έλληνικού εύρισκονται άκαταπαύστως εις κίνησιν προς φυλάκισιν των βραδυπορούντων, οι όποιοι θα ήτο δυνατόν άκόμη να εύρεθούν εις τά γειτονικά σύνορα. Ο Καλλιγās μοι αναγγέλλει την στιγμήν ταύτην, ότι ο Μεταξās έλθων εις άναπαράστασιν μετά του Τάσου και έπιμένων νά άρνηται, ότι παρέδωκεν εις αυτόν κεφάλαια, κατέληξε νά όμολογήση τό πάν. Ίσχυρίζεται, ότι εκ φίλων του έν Κωνηπόλει έλαβε χρήματα, τά όποια παρέδωκεν εις τόν Τάσον ως και τά εύρεθέντα έν τη οικία του 80.000 φράγκα.

14.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 72
Αθήναι 12.7.1854

Αυτό Έξοχότητα Κύριον Droun Lhuys ύπουργόν Έξωτ., Παρισίους Έξοχώτατε

Αι ειδήσεις εκ των συνόρων και του έσωτερικού συνεχίζουν να είναι ίκανοποιητικά. Η όμάς του νέου Βελέντζα διελύθη και ο ραγιας λοχαγός Χρόνης πολιορκηθείς παρά των Τούρκων έπεβίβασθη μεθ' όλων των άνδρών του επί του άγγλικού άτμοκινήτου «ο Τρίτων», τό όποϊον ώδήγησεν αυτόν εις Χαλκίδα...

F. Rouen

F. Rouen

15.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 78 - 79
Αθήναι 12.7.1854

Αρ. 103

Αυτό Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys ύπουργόν Έξωτ., Παρισίους Έξοχώτατε

...Διά του τελευταίου ταχυδρομείου σās άνέφερον, ότι δεν έμεινε πλέον ένοπλος έν Θεσσαλία παρά καπιτάνος τις ραγιας Χρόνης, όστις έπεθύμει ν' άγορασθή παρά των Τούρκων. Συγχρόνως σās Τούρκων εύρε καταφύγιον μετά 600 στρατιωτών του επί του άγγλικού άτμοπλοίου «Τρίτων», τό όποϊον άπεβίβασεν αυτόν εις Χαλκίδα. Ο Άγγλος κυβερνήτης ήθελε να έπεκτεινή την προστασίαν του εις πολλούς ραγιαδες. Μεταξύ αυτού και του Fuad έφένδη έλαβον χώραν πολυάριθμοι διαπραγματεύσεις, έν συνεχεία των οποίων δεν ήδυνήθη να έπιβιβάσει παρά Έλλης ύπηκόους. Έπιτυχόντες παρά του πασά της Λαρίσης διάταγμα άμνηστίας υπέρ των εις την Έλληνικην Κυβέρνησιν εκτεθειμένων ραγιαδών και μάλιστα έπιστάτοντες τό συμφέρον των τουρκικών άρχων επί των χριστιανών ύπηκόων του Σουλτάνου άπεφύγομεν μετά φροντίδος, οι έπίτροποι και κυβερνήται ήμών, άποσπώντες παρά της Θεσσαλίας τους εισβολείς της να προσφέρωμεν επίσης εις τους ραγιαδες μέσα άποδράσεως. Ο κυβερνήτης του άτμοπλοίου «Τρίτων» έδειχθη ευμένεστερος ήμών όπως άλλως τε όλοι οι Άγγλοι πράκτορες εις την άτυχή ταύτην ύπόθεσιν. Ένώ ο Χρόνης έπεβιβάζετο επί του άτμοπλοίου «Τρίτων», ο ληστής Βελέντζας, υιός του περιφημού ληστου του ίδιου όνόματος, όστις φυσικά ειχεν εισβάλει εις τό τουρκικόν έδαφος, ύπετάσσετο εις τās Έλληνικās άρχας. Η Ήπειρος και η Θεσσαλία άπολαύουν πλήρους ήσυχίας. Διερωτώνται πόθεν και πώς ήλθεν η τρομερά αυτη θύελλα, ήτις αίφνης έξερράγη επί της χώρας, αφήσασα πανταχού τρομερά ίχνη της διαβάσεώς της, χωρίς σήμερα να διακρίνουν ούδένα πρωταίτιον των τόσον μεγάλων συμφορών...

16.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 86 - 87
Αθήναι 17.7.1854

Αρ. 104

Αυτό Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys ύπουργόν Έξωτ(κ)ών, Παρισίους Έξοχώτατε

... Αι ειδήσεις εκ των συνόρων και των νομών συνεχίζουν να είναι εξαίρετοι. Πολυάριθμα ποιμνια συλληφθέντα παρά των Έλληνικών άρχων ως άνηκοντα εις Τούρκους ύπηκόους άπεδόθησαν. Ο Χατζηπέτρος έφθασεν εις Αθήνας. Κακόβουλοι τινες έσχεδιάσαν να έπωφεληθούν της έπιστροφής του στρατηγου τούτου, ίνα κάμουν έπιδείξεις αντίθετους εις την Κυβέρνησιν. Τα ληφθέντα μέτρα συνεκράτησαν τούτους έν τη τάξει... Τό Συμβούλιον γνωρίζει θετικώς, ότι σημαντικά ποσά έχορηγήθησαν εις τους στρατιωτικούς άρχηγούς σταλέντα εις τά σύνορα πρό του σχηματισμού της παρουύσης Κυβερνήσεως και ιδίως εις τους στρατηγους Γαρδικιώτην Γρίβαν, Σπυρομήλιον και Βλαχόπουλον επί σκοπώ την τροφοδότησιν της έπαναστάσεως Ήπειρου και Θεσσαλίας. Οθεν, έπειδή οι άνώτεροι ούτοι στρατηγοι έμειναν όλίγον μόνον χρόνον έν ύπηρεσία, είναι φανερόν, ότι τό μεγαλύτερον μέρος των παραδοθέντων εις χείρας των χρημάτων δεν έξαδεδύθη και ότι ούτω κάτοχοι σημαντικών κεφαλαίων διεγείρουں ύπονοίας δικαιολογημένας πολύ εκ των τελευταίων γεγονό-

των. Τό ύπουργικόν Συμβούλιον γνωρίζει επίσης, ότι ο Βερναρδάκης εκ Πετρούπολεως έθεσεν εις την διάθεσιν της Α. Μεγαλειότητος βασιλίσεως τό ποσόν των 140.000 ρουβλίων προωρισμένων να έπαναστατήσουν την Κρήτην. Έπειδή δεν κατέστη δυνατόν να εύρεθή ούδέ τό έλάχιστον ίχνος της χρήσεως των χρημάτων τούτων, τό Συμβούλιον είναι πεπεισμένον, ότι τό έν λόγω ποσόν μένει άκόμη άθικτον.

17.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 113 - 116
Αθήναι 22.7.1854

Αρ. 106

Αυτό Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys ύπουργόν Έξωτ., Παρισίους Έξοχώτατε

... Τό Πρωτοδικεϊον έξέδωκεν άπόφασιν περί των Τάσου, Μεταξā, Φιλίππου Ιωάννου και των εις την ύπόθεσιν του βρικίου «Θεσσαλία» ένοχοποιημένων. Η άπόφασις αυτη, η όποια ηγχαρίστησε πολύ την Αύλην και όλον τό κόμμα των Ναπαιών, τό όποϊον τραγουδā την νίκην και άνακτā την αρχικην άλαζονείαν του προεκάλεσε μέγα σκάνδαλον εις την ισχυροτέραν μερίδα του Έλληνικού έθνους. Τα δικαστήρια της πόλεως από μακροϋ ειχον παραδοθή έξ ολοκλήρου, όπως όλοι οι κλάδοι της διοικήσεως, εις τό κόμμα των Ρωσοφίλων. Ο Καλλιγās ήρνήθη να έπιφέρη εις τό προσωπικόν των δικαστηρίων τούτων τās μεταβολās, τās όποιās έπέβαλον έπιτακτικώς αι πολιτικά άνάγκαι και διά της ισχυρογνωμοσύνης, δι' ήν έν τούτοις δεν θα ήδύνατο τις να κατηγορήσει αυτόν πολύ, έξέθεσε την ής μετείχε Κυβέρνησιν εις σοβάραν άποτυχίαν, η όποια θα είναι δυνατόν να έπηρεάσει κατά βαρύτατον τρόπον επί των έξωτερικών σχέσεων. Η Ύμ. Έξοχότης θα εύρη συνημμένην την μετάφρασιν της άνακρίσεως περί της συλληψεως του βρικίου «Θεσσαλία». Αυτη θα παρατηρήσει μετά ποιās φροντίδος κατηυθύνθησαν τά έρωτηματολόγια εις τρόπον, ώστε να μη εκθέσουν την Αύλην και πόσον έν τούτοις προκύπτει εκ των έρωτηματολογίων τούτων, παρά τās παρασιωπήσεις, παρά τά ψεύδη Μεταξā, Φιλίππου Ιωάννου, Παίκου κτλ. ότι έσκεπτοντο να διατηρήσουν την έπανάστασιν έν Θεσσαλία επί μοναδικώ σκοπώ να άναγκάσουν, λέγει άφελδώς ο βιβλιοθηκάριος του βασιλέως, τους ζένους να καταλάβουν την Θεσσαλίαν, ίνα διασώσουν τους χριστιανούς εκ της εκδικήσεως των Τούρκων. Τέλος, Κύριε ύπουργέ, έξ αίτίας της ραδιουργίας της Αύλης και των έπιπροών της Αύλης ταύτης επί των δικαστηρίων, των συγκροτηθέντων παρ' αυτης ως και της Βουλής, ο κ. Τάσος συλληφθείς ως ένοχος εις ύπόθεσιν έχουσαν τον χαρακτήρα μιάς πειρατικής πράξεως κρίνεται σήμεραν έλεύθερος. Έδήλωσα εις τόν Περικλή Άργυρόπουλον, ότι έπειδή η δικαιοσύνη άπενέμετο ούτω έν Έλλάδι, θα είμεθα εις τό έξής όλιγώτερον διατεθειμένοι να παραδώσωμεν εις τους Έλληνικούς νόμους πάν άτομον, τό όποϊον θα συλληφθάνετο υπό τās αυτās ή ο Τάσος συνθήκας και έπρόσθεσα, ότι ο ναύαρχος Τίναθ θα εκράτει μέχρι νεωτέραν διαταγής τό βρικιον «Θεσσαλία» και ότι θα έδιδον την πλήρη συγκατάθεσιν μου εις τό εκ μέρους του δικητού του ναυτικού ήμών σταθμού ληφθησόμενον μέτρον.

F. Rouen

18.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 254
Αθήναι 17.8.1854

Αυτό Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys ύπουργόν Έξωτ., Παρισίους Έξοχώτατε

... Τό άποτελεσμα της κινηθείσης εις Τάσον δίκης δεν όφείλει να δώσει εις ήμάς μεγάλην έμπιστοσύνην εις τά δικαστήρια των Αθηνών άποτελούμενα έξ ολοκλήρου, ως εις όλας τās έπαρχίας, εκ Ναπαιών.

F. Rouen

19.

τόμ. 69 (7 - 8/1854) σελ. 285
Αθήναι 23.8.1854

Αρ. 123

Αυτό Έξοχότητα Κύριον Dr. Lhuys ύπουργόν Έξωτ., Παρισίους Έξοχώτατε

... Τό βρικιον «Θεσσαλία» θα άποπλευση έντός όλίγων ήμερών έντεθεν διά Τουλών. Η σακολέβα «Ευαγγελίστρια», μικρά λέμβος, μη δυναμένη να κάμη μακρόν ταξίδιον, άπλευθερώθη συγχρόνως με την εις δίκην εισαγωγήν του Τάσου.

F. Rouen

ΕΘΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. ΑΡΧΕΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΝΑΥΤΙΚΩΝ
Αλληλογραφία Ναυτικού Διοικητού Αποβατικού Σώματος

20.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 370

Έπί του άτμοπλοίου Gomer Πειραιεύς 1.4.1854

Ναυτική μοίρα Ανατολής. Κύριον Αντιναύαρχον, Διοικητήν στόλου Μεσογείου.

Ναύαρχε

Έχω την τιμήν ν' αναφέρω, ότι την 27 Μαρτίου ώδήγησα Gomer και Flyer εις τόν όρμον Αμαλιόπολεως, Έλληνικής πόλεως κειμένης πλησίον των συνόρων, όπόθεν άναχωρούν, λέγεται, βοήθειαι διά την έπανάστασιν. Μετά των διοικητών του τόπου έπεσκέφθη

τούς κυριωτέρους κατοίκους, εις τούς οποίους ἐγνώρισα τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν νὰ υπερασπίσωμεν ἀντὶ πάσης θυσίας τὸ τουρκικὸν ἔδαφος. Ἐγνώστοποίησα εἰς αὐτούς, ὅτι θὰ ὑφίσταντο ἀσθητὰ ἀντίποινα ἐκ μέρους ἡμῶν, ἂν ἐβοήθουν τοὺς ἐπαναστάτας. Ἐν συνεχείᾳ ἠγκυροβολήσαμεν πρὸ τοῦ Ἄλμουρου. Ὁμάς 300 - 400 Ἑλλήνων μετὰ σημαίας εἶχεν ἐξέλθει τοῦ ἀποτίνων ἡμερῶν καταληφθέντος ὑπ' αὐτῆς χωρίου Πλατάνου... Εἰς Βόλον ἐφθασαν 4 τουρκικαὶ φρεγάται φορτωμέναι στρατόν. Κατὰ τὰς συμβουλὰς μου χθὲς ἐπεχείρησαν ἀποβιβασιν εἰς τὴν παραλίαν Ἄλμουρου πρὸς λύσιν τῆς πολιορκίας τούτου καὶ ἐκδίωξιν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ Πλατάνου...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς Ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν.

21.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 410

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 12.6.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου.

Ναύαρχε

... Ἡ νέα Κυβέρνησις λαμβάνει ἰσχὺν καὶ ἀναπτύσσει δραστηριότητα. Οἱ ὑπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἔχουν παυθῆ. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ὁμάδων ἀνεκλήθησαν καὶ θὰ διαγραφῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν, ἂν δὲν ὑπακούσουν. Εἰς Γρίβας ἐτραυματίσθη πλησίον Σκουλικαργιάς, ὅπου οἱ Ἑλληνας εἶχον 60 νεκροὺς καὶ μέγαν ἀριθμὸν τραυματιῶν. Ὁ Τσάμης Καρατάσος ἐνίκηθη εἰς χερσόνησον τοῦ ἁγίου ὄρους. Ὁ Χατζηπέτρος μόνος κρατεῖται ἐν ἐπιθέσει μετὰ τὴν ἐν Καλαμπάκα νίκην ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλ' εἶναι πιθανόν, ὅτι στερηθεὶς τῆς βοήθειας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ κρατήσῃ τὴν ἐκστρατείαν. Τὰ διάφορα ταῦτα αἰτία ἐπιτρέπουν νὰ ἐλπίσωμεν βελτίωσιν εἰς τὴν γενικὴν κατάστασιν τῆς χώρας καὶ τὴν προσεχῆ ἐκκένωσιν τῶν ἐπαρχιῶν Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς Ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν

22.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 411

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 17.6.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου.

Ναύαρχε

... Οἱ κατώτεροι ἀρχηγοὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως συνεχίζουσι νὰ ἐπιστρέφουν εἰς Ἑλλάδα. Ὁ Χατζηπέτρος μόνος φαίνεται νὰ διαστάξῃ μετὰ τῶν διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν σημειωμάτων τῆς Αὐλῆς τοῦ Ὁθωμανοῦ. Οἱ πρεσβεῦται Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἀπὸ συμφώνου μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Καλλέργη ἐπεφόρτισαν εἰς Μεικτὴν Ἐπιτροπὴν, ἀποτελουμένην ἐκ Γάλλων καὶ Ἀγγλων προξένων καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, μίαν ἀποστολὴν εἰς Θεσσαλίαν, ἵνα ἐπισπεύσῃ τὸν ἀφοπλισμὸν τῶν ἐπαναστατημένων ὁμάδων. Εἶχον ἐπιφορτίσει τὸ πλοῖον «Σόλων» νὰ φέρῃ τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην εἰς Λαμίαν, Ἄλμουρον καὶ Βόλον. Κατὰ τὰς διαταγὰς μου ὁ πλοίαρχος Roussin ἐπλευσε μέχρι ἁγίου ὄρους, εὔρε τὸν Καρατάσον περιχαρᾶ καὶ ἐπιθυμῶν εἰς θέσιν τινὰ ἐν μέσῳ τῶν μονῶν τοῦ ἁγίου ὄρους καὶ κατάρθασε νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ μέρη, πρὸς μεγάλην δὲ χαρὰν τῶν Τούρκων καὶ ἀπὸ συμφώνου μετὰ τῶν ἀρχῶν Θεσσαλονικῆς καὶ τοῦ ὀθωμανοῦ ναύαρχου ἐπεβίβασεν αὐτὸν καὶ ὁμάδα του ἐκ 500 ἀνδρῶν περίπου ἐπὶ «Σόλωνος» καὶ παρά τοῦ πασᾶ Θεσ/νικῆς ἐνοικιασθέντος βρικόου καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς Χαλκίδα...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς Ναυτικῆς Μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν

23.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 413

Ἐπὶ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 27.6.1854
Ναυτικὴ Μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου

Ναύαρχε

... Τὸ τελευταῖον σῶμα τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Χατζηπέτρου ἐνίκηθη ἐξ ὀλοκλήρου παρὰ τοῦ ὑπὸ τὸν Fuad Effendi ὀθωμανικοῦ στρατοῦ μετὰ σφοδρῶτα μίχην ὀρνθῶν τινῶν. Ἡ ἐπίθεσις ἔλαβε χώραν εἰς Καλαμπάκαν εἰς τὴν θέσιν μάλιστα, ὅπου εἶχον νικηθῆ οἱ Αἰγύπτιοι τοῦ Σελίμ πασᾶ. Τὸ πυροβολικόν, πολεμοφόδια, σκηναί, ἀποσκευαὶ τὰ πάντα ἔμειναν εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων. Ὁ ἐχθρὸς διασκορπισθεὶς διεσώθη κατευθυνθεὶς πρὸς 2 διευθύνσεις. Μία ὁμάς ἐβάδισε πρὸς Ὀλυμπον, ἡ δὲ ἄλλη κατηθύνη εἰς Ἀγραφα ἀπὸ πλευρᾶς συνόρων. Μετὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο κτύπημα εἶναι πιθανόν καὶ οἱ κρατοῦντες ἀκόμη πλησίον τοῦ Βόλου 2 ἀρχηγοὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς Ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν

24.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 414

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 11.7.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου

Ναύαρχε

... Αἱ γειτονεύουσαι μετ' Ἑλλάδα ὀθωμανικαὶ ἐπαρχίαι ἔχουν ἐπὶ τοῦ πα-

ρόντος πλήρως ἀπελευθερωθῆ παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ Χατζηπέτρος ὑπῆρξεν εὐτυχῆς, διότι ἠδυνήθη νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς ἀμνηστίας μετὰ τὴν ἐν Καλαμπάκα ἤτταν του. Οἱ τῶν περιχώρων τοῦ Βόλου δὲν ὑπετάχθησαν καθ' ὅμοιον τρόπον, τὸ δὲ ἀγγλικὸν ἀτμοπλοῖον «Τρίτων» ἔφερεν εἰς Χαλκίδα τὸν Χρόνην μετὰ τῆς ὁμάδος του ἐξ 600 ἀνδρῶν... Τῆ αἰτήσῃ μου ἀπηγορεύθη εἰς Ἑλληνικὰ πλοῖα νὰ φέρουν ὄπλα. Διέταξα τὰ καταδρομικά ἡμῶν νὰ συλλαμβάνουν ὄπλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ εὕρισκον. Ἐλπίζω ἐξαιρετὰ ἀποτελέσματα τοῦ μέτρου τούτου. Ἡ φρεγάτα «Καταχθόνιος» εἶχε σταματήσει βρικόου καὶ σακολέβαν εἰς τὴν διώρυγα Ἀνδρου. Τὰ πλοῖα ταῦτα κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὑποπτα πειρατείας, ἡ ἐξέτασις δὲ τῶν εὐρεθέντων ἐγγράφων τῶν καὶ τὰ ἐρωτηματολόγια πληρώματος καὶ ἐπιβατῶν ἀπέδειξαν, ὅτι τὸ βρικόου ἔφερε βοήθειαν εἰς ὄπλα καὶ πολεμοφόδια εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Συνέλαβον 200000 φρ. εἰς χρυσὸν ναπολεόντεια. Παρέδωσα τοὺς ἀνδρας εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἀνεμῶνα διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ διὰ τὸ πλοῖον καὶ τὰ κατασκευθέντα χρήματα. Τὴν σακολέβαν ἀπέλυσα, διότι δὲν ἀπεδείχθη σοβαρὸν τι. Ἡ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀνάκρισις ἐξέθεσε πολὺν κόσμον. Ὁ στρατηγὸς Μεταξᾶς εἶχε παραδώσει χρήματα, ὁ ἀνεψιὸς του εἶχε στείλει ὄπλα καὶ πολεμοφόδια...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν

25.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 416

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 27.7.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου

Ναύαρχε

... Ἐν συνεχείᾳ τῆς περὶ τοῦ βρικόου «Θεσσαλία» ἀνακρίσεως ὁ Ἵπναυαρχὸς Δικαιοσύνης ὑπέβαλεν ἐκθέσιν εἰς τὸν Βασιλέα ἀποδεικνύσαν κατὰ τὸν πλέον θετικὸν τρόπον τὴν συμμετοχὴν τῶν περισσοτέρων ὑψηλῶν προσωπικοτήτων εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ πλοῖου τούτου, ἵνα φέρῃ βοήθειαν εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Παρὰ τοῦτο τὸ Πρωτοδικεῖον ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε λόγος καταδιώξεως. Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον συγχωρεῖ ἐκ τῶν προτέρων ὄλας τὰς ραδιουργίας τῶν ὁπαδῶν τῆς Ρωσίας...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν.

26.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 417

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 7.8.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου

Ναύαρχε

... Ὁ Μαυροκορδάτος ὠρκίσθη ὡς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν καὶ Πρωθυπουργός... Μία λέμβος τοῦ περιπλέοντος εἰς ἀκτὰς Μορέως βρικόου «Ἐλαιόδενδρον» συνεκρούσθη μετὰ κατοίκων τοῦ χωρίου Κότρωνα. Ὁ κυβερνῶν τὴν λέμβον ἡμῶν ἀξιωματικὸς καὶ εἰς αὐτῆς ἐτραυματίσθησαν. Οἱ κάτοικοι τῆς Λακωνίας εἶναι ὀλιγώτερον πολιτισμένοι παρὰ οἱ Κάβυλοι καὶ τὸ κατὰ τῶν ξένων μίσος ζωογονεῖται ἀκόμη ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, τὸν ὁποῖον διεγείρουν οἱ ἱερεῖς τῶν κατὰ τῶν Ἀγγλογάλλων...

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς Ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν

27.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 419

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 21.8.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου

Ναύαρχε

... Ἡ κατάσταση εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια ἐν Ἑλλάδι. Οἱ ἄθλιοι οὗτοι χαίρουν διὰ τὰς συμφορὰς ἡμῶν καὶ ἐπωφελοῦνται τούτων, ἵνα ταρασσούν ἡμᾶς. Τὰ περὶ τῆς λέμβου ἐνοχοποιούμενα 3 πρόσωπα συνελήφθησαν. Θὰ κριθοῦν ἐν Σπάρτῃ καὶ πιθανῶς θὰ ἀθωωθοῦν. Τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ νέον σκάνδαλον δικαστικῶν παρόμοιον μετὰ τὸ βρικόου «Θεσσαλία». Παρὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν λαμβάνω διαταγὴν νὰ ἀποστείλω τὸ πλοῖον τοῦτο εἰς Γαλλίαν. Πιθανῶς θὰ κηρυχθῆ λεία πολέμου καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη θὰ προκαλέσῃ καλὸν ἀποτέλεσμα.

Ἵπναυαρχος Διοικητῆς Ναυτικῆς μοίρας Ἀνατολῆς Β. Τίναν

28.

BB⁴ τόμ. 694 (1854 - 1855) σελ. 422.

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Gomer Πειραιεὺς 1.9.1854
Ναυτικὴ μοῖρα Ἀνατολῆς. Κύριον Ἀντιναύαρχον, Διοικητὴν Στόλου Μεσογείου.

Ναύαρχε

... Ἀπέστειλα εἰς Γαλλίαν τὸ βρικόου «Θεσσαλία», τὸ ὁποῖον εἶχε συλληφθῆ παρὰ τῆς ἀτμοκινήτου φρεγάτας «Καταχθόνιος»...

B. Τίναν